

Eiropas
Komisija

PANORAMA

RUDENS 2017 / Nr. 62

Inovāciju veicināšana reģionos

VIEDI RISINĀJUMI
IZAUGSMEI
UN DARBVIETĀM

2017. GADA
REGIOSTARS
BALVAS:
24 PROJEKTI
TUVPLĀNĀ

Reģionālā
politika un
pilsētpolitika

PANORAMA

IEVADRAKSTS	03	VIDEI RISINĀJUMI ZIEMEĻU VIDUSZVIDRIJĀ	32
JAUNĀKĀ INFORMĀCIJA PAR KOHĒZIJAS POLITIKU: KOMISĀRE KORINA KRECU (<i>CORINA CREȚU</i>)	04	FOTO STĀSTI — ZVIEDRIJA	42
INICIATĪVA #COHESIONALLIANCE	06	DAŽI VĀRDI NO ES IEDZĪVOTĀJU PUSES	44
IEINTERESĒTĀS PERSONAS APSPRIEŽ KOHĒZIJAS POLITIKU LAIKPOSMAM PĒC 2020. GADA	08	INTERREG VOLUNTEER YOUTH	46
VIDĀKAS IZAUGSMES VEICINĀŠANA AR ES INOVĀCIJU	16	JAUNI PASĀKUMI IZAUGSMES UN DARBVIETU IZVEIDES VEICINĀŠANAI	48
2017. GADA REGIOSTARS BALVU KONKURSA FINĀLISTI	24	DATU PUNKTS: 4 – IEGULDĪJUMI REĢIONOS	50
UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE ES REĢIONOS UN PILSĒTĀS	28	PROJEKTI NO PORTUGĀLES UN ĪRIJAS	53
EKONOMIKAS ATVESEĻOŠANĀS KARTĒŠANA	30	PROGRAMMA	55

06

16

24

32

Šajā numurā...

Panorama rudens izdevumā galvenā uzmanība ir pievērsta inovācijai. Intervijā ar komisāri Korinu Krecu (*Corina Crețu*) varam gūt priekšstatu par pašreizējo situāciju un turpmākajiem pasākumiem, gatavojoties kohēzijas politikai laikposmam pēc 2020. gada. Galvenajā rakstā pievēršamies Ziemeļu Viduszviedrijas reģionam, kur tradicionālās rūpniecības nozares pamazām atkāpjas modernas zināšanu ekonomikas priekšā. Lietpratīgās specializācijas stratēģijas reģionam ir palīdzējušas noteikt jomas, kurās iespējama vislielākā izaugsme, un žurnālā ir aprakstīta virkne projektu, kuros veiksmīgi ir izmantotas šīs jaunās pieejas sniegtās iespējas.

Lietpratīgā specializācija pamatīgāk ir aplūkota arī rakstā par Komisijas nesen pieņemto paziņojumu, kurā izklāstītas šīs stratēģijas nākotnes perspektīvas. Ieinteresēto personu sniegtie piemēri no visas ES parāda, kādā veidā tā jau patlaban nes augļus. Nesenajā Pasaules Bankas ziņojumā par uzņēmējdarbības vidi Bulgārijā,

Ungārijā un Rumānijā šo dalībvalstu uzņēmējdarbības vides labvēlīgums ir salīdzināts ar situāciju citās pasaules valstīs un ir izteikti ieteikumi uzlabojumiem. Mēs aplūkojam galvenos secinājumus.

Iepazīstinām arī ar šā gada *Regiostars* balvu konkursa finālistiem un ar vēl četriem iniciatīvas *Interreg Volunteer Youth* dalībniekiem, sadaļā "Vienkāršiem vārdiem" esam iekļāvuši rakstus no Somijas, Čehijas Republikas, Portugāles, Itālijas un Latvijas, savukārt attēlu atvērums ir veltīts projektiem Zviedrijā.

Novēlu jums patīkamu lasīšanu.

AGNESE MONFRĒ (AGNÈS MONFRET)

Komunikācijas nodaļas vadītāja, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts, Eiropas Komisija

IEVADRAKSTS

“Eiropa atkal uzņem apgriezienus. Tagad mums ir dota iespēja, bet tā nebūs pieejama mūžīgi. Izmantosim impulsu pēc iespējas labāk, uzņemsim apgriezienus.”

Ar šādiem vārdiem priekšsēdētājs Junkers savā šā gada runā par stāvokli Savienībā aicināja visus eiropiešus izmantot pašreizējos labvēlīgos apstākļus, lai apvienotu spēkus un panāktu vēl lielāku integrāciju valstu un iedzīvotāju starpā. Priekšsēdētājs Junkers jo īpaši uzsvēra nepieciešamību pēc “*līdztiesības Savienības*”, kurā “*nevar būt otrās kategorijas pilsoņu*”.

Godājamais lasītāj, šajā nepilnajā teikumā ir perfekti izteikts kohēzijas politikas galīgais mērķis. Tieši šajā virzienā mēs pēdējos 40 gadus esam strādājuši — lai nodrošinātu, ka ikvienam Eiropas iedzīvotājam neatkarīgi no tā, kur viņš vai viņa dzīvo, ir pieejamas vienlīdzīgas iespējas un ka ikviens iedzīvotājs var ar vienādiem nosacījumiem izmantot priekšrocības, ko sniedz pasaulē lielākais iekšējais tirgus.

Kohēzijas politika atbalsta iedzīvotāju projektus, cerības un sapņus ikvienā ES reģionā, galveno uzmanību pievēršot mazāk attīstītajiem reģioniem. Tādēļ es priecājos, ka šajā *Panorama* izdevumā ir plaši aprakstīts Zviedrijas reģions *Norra Mellansverige* (Ziemeļu Viduszviedrija). Izdevuma lappusēs ir sniegts iedvesmojošs ieskats tajā, kas ar kohēzijas politikas atbalstu ir paveikts un sasniegts

šajā reģionā, kā arī aprakstīta tur strādājošo kohēzijas politikas praktiķu ārkārtīgi aizrautīgā apņēmība īstenot Eiropas mērķus. Šī apņēmība mani patīkami pārsteidza, kad pagājušā gada novembrī man bija iespēja apmeklēt Stokholmu un Vestmanlandes (*Västmanland*) lēni.

Šis un arī citi braucieni neapšaubāmi ir vairojuši manu pārliecību par mūsu politikas spēju sniegt taustāmu labumu visiem ES reģioniem. Kohēzijas politika patiesi atbalsta ieguldījumus visos 276 Eiropas Savienības reģionos. Daudzos gadījumos šie ieguldījumi sniedz labumu arī ārpus attiecīgo reģionu robežām, piemēram, tad, ja tos veic uzņēmumi no citām ES valstīm. Taču tas nebūt nav viss. Būtībā kohēzijas politika ļauj Eiropas reģioniem kopīgi risināt tādas kopīgas problēmas kā globalizācija, tehnoloģiskās pārmaiņas un migrācija, kuras neviens no tiem nespētu risināt vienatnē. Tas ir vēl viens veids, kā apliecināt priekšsēdētāja Junkera teikto, ka kopā mēs esam stiprāki. ■

KORINA KRECU (CORINA CREȚU)
Eiropas Reģionālās politikas komisāre

INTERVIJA

Virzība pretim kohēzijas politikai laikposmam pēc 2020. gada norit veiksmīgi

Pēc daudzsološo rezultātu panākšanas jūnijā notikušajā Kohēzijas forumā komisāre Korina Kreču (*Corina Crețu*) sniedz *Panorama* lasītājiem jaunāko informāciju par gatavošanos kohēzijas politikai laikposmam pēc 2020. gada.

Kohēzijas forums tika pasludināts par pagrieziena punktu diskusijās par kohēzijas politikas nākotni. Kāds ir jūsu viedoklis par šo pasākumu un tā ietekmi uz diskusijām?

Forums noritēja ļoti veiksmīgi, tajā piedalījās vairāk nekā 700 dalībnieki no visas Eiropas, tostarp daudzi reģionu pārstāvji. Tajā valdīja vispārēja vienprātība attiecībā uz to, ka atšķirību un nevienlīdzības novēršana ir svarīga ES prioritāte. Kohēzijas politika ar jaunu sparū ir atgriezies Eiropas darba kārtībā kā tās centrālais elements. Tai arī turpmāk ir jābūt galvenajai investīciju un inovācijas politikai, kas palīdz sasniegt gudru un ilgtspējīgu izaugsmi, kura nāk par labu ikvienam iedzīvotājam visā Eiropā.

Es forumā guvu šādas atziņas: pirmkārt, Eiropai ir nepieciešama mazāka sašķelētība un lielāka kohēzija; otrkārt, kohēzijas politika ir saistviela, kas satur kopā Eiropu; treškārt, nākotnes kohēzijas politikai ir jābūt elastīgākai un vienkāršākai. Taču politikas modernizācijas procesā mums ir jāatrod pareizais līdzsvars, lai līdzekļu saņēmēji ik pa septiņiem gadiem nebūtu spiesti pielāgoties pārāk radikālām pārmaiņām.

Pēc jūsu un komisāra Gintera Etingera (Günther Oettinger) sagatavotā “Pārdomu dokumenta par ES finanšu nākotni” publicēšanas sākās plaša diskusija par kohēzijas politiku pēc 2020. gada. Kāds ir šo diskusiju šī brīža rezultāts, un ko jūs no tām sagaidāt?

Pārdomu dokuments ir svarīgs vēstījums debatēs par Savienības nākotni. ES iedzīvotāji vēlas, lai Savienība pievērstos daudzām jaunām problēmām — migrācijai, ārējo robežu kontrolei un globalizācijai —, kā arī daudzām prioritātēm, kas pastāv jau ilgāku laiku, proti, sociālās un teritoriālās nevienlīdzības samazināšanai, inovācijai, ieguldījumiem infrastruktūrā un pārejai uz mazoglekļa ekonomiku. Vienlaikus ir jāņem

vērā, ka *Brexit* rezultātā līdzekļu būs mazāk. Tāpēc turpmāko ES budžetu līdzekļus ir jātērē efektīvāk, ieguldot programmās, kuras sniedz ES pievienoto vērtību, un vienlaikus aktīvāk mudinot dalībvalstis īstenot strukturālas reformas.

Dokumentā ir minēti daudzi ierosinājumi un ES fondu reformēšanas iespējas. Taču tas tikai palīdz aizsākt debates, nevis sniedz gatavus priekšlikumus vai atbildes. Reakcija, kādu šis dokuments izraisīs, Komisijai palīdzēs 2018. gada vidū sagatavot priekšlikumu nākamajai daudzgadu finanšu shēmai.

Ik pa septiņiem gadiem Komisija cenšas “vienkāršot piekļuvi ES kohēzijas fondiem un to izmantošanu”. Augsta līmeņa grupa vienkāršošanas jautājumos ESI fondu atbalsta saņēmējiem nesen publicēja sava darba rezultātus. Vai darbs tiešām ir pavisam uz priekšu? Kādi ir nākamie soļi ceļā uz plānošanas periodu pēc 2020. gada?

Darbs jau ir sācis virzīties uz priekšu, piemēram, kopoto tiesību aktu priekšlikumos tika paplašināts vienkāršoto maksājumu definīcijas tvērums. Turklāt sadarbībā ar

valstu revidentiem mēs patlaban izskatām virkni ierosinājumu, ko izteikusi Augusta līmeņa grupa, lai ierobežotu revīzijas radīto slogu, palielinātu juridisko noteiktību un konstatētu pārmērīgas reglamentēšanas gadījumus.

Mums ir radikāli jāsamazina kohēzijas politikas tiesību aktu un norādījumu skaits, lai laikposmā pēc 2020. gada to nebūtu tik daudz. Ir jāaglabā šīs politikas unikālie elementi, piemēram, *ex-ante* nosacījumi, taču nedrīkst ieslīgt mikropārvaldībā. Uz viena veida pasākumiem būtu jāattiecas vieniem un tiem pašiem noteikumiem neatkarīgi no finansējuma avotiem. Noteikumi ir jāpadara vienkāršāki. Tādēļ ir nepieciešama turpmāka diferenciacija, lai labāk ņemtu vērā dažādās vajadzības un iespējas, vairāk pievērstos mērķu un rezultātu sasniegšanai, nevis dokumentācijai, un plašāk izmantojot jau gatavu vienkāršoto izmaksu sniegtās iespējas.

Ir izskanējusi informācija par Kohēzijas politikas alianses veidošanu. Kādi ir šīs alianses mērķis?

Debates par turpmāko kohēzijas politiku pēdējos mēnešos ir kļuvušas intensīvākas, un ir sagaidāms, ka tas turpināsies. Tādēļ mēs kopā ar komisāri Mariannu Tisenu (*Marianne Thyssen*) maijā ierosinājām, ka visām kohēzijas politikā ieinteresētajām personām vajadzētu iesaistīties “plašā koalīcijā, kuras uzdevums būtu uzsvērt šīs politikas nozīmi”. Mērķis bija apvienot spēkus, lai parādītu, cik ļoti šī politika palīdz uzlabot Eiropas iedzīvotāju dzīvi.

Es uzskatu, ka pirms sarunām par nākamo finanšu periodu pēc 2020. gada šāda koalīcija var būt izšķirošais faktors, kas palīdzēs nodrošināt, ka šī tik ļoti vajadzīgā politika arī turpmāk saņem pienācīgu finansējumu. Ja Eiropas reģioni un pilsētas, slimnīcas, skolas, MVU, NVO un atsevišķi EP deputāti paudīs vienotu nostāju,

aicinot izstrādāt spēcīgu kohēzijas politiku laikposmam pēc 2020. gada, tad kas gan viņiem varēs iebilst?

Reģionu komiteja jau agrīnā posmā izteica vēlmi koordinēt šīs “kohēzijas politikas alianses” izveidi un darbību, tāpēc man nav tiesību noteikt, kas tai būtu jādara. Taču, manuprāt, šī plašā alianse varētu likt sevi sadzirdēt, piemēram, iesniedzot tiešsaistē lūgumrakstu vai arī apkopojot īsus līdzekļu saņēmēju (skolotāju, tramvaju pasažieru, pilsētu mēru, uzņēmēju utt.) videovēstījumus, kuros būtu norādīts, kādēļ viņi katrs savā līmenī atbalsta spēcīgu kohēzijas politiku.

Angļi mēdz teikt, ka to, vai pudīnš ir labs, var pārbaudīt, tikai to ēdot. Citiem vār-

diem sakot, ļausim izteikties tiem, kas savā reģionā ir izbaudījuši kohēzijas politikas sniegtos ieguvumus!

Eiropas reģionu un pilsētu nedēļa norisināsies 9.–12. oktobrī. Kāds ir jūsu vēstījums tūkstošiem tās dalībnieku, kuri dosies uz Briseli?

Šīs politikas spēks slēpjas apņēmībā, zināšanās un pacietīgajā darbā, ko demonstrē tūkstošiem speciālistu no visiem reģioniem. Es vēlētos viņus aicināt iepakot koferī līdzī visu savu pieredzi, dalīties tajā ar mums un iedvesmoties no savstarpējās informācijas apmaiņas. Šajā mijiedarbībā, kas nepazīst robežu, var sadzirdēt patiesos Eiropas sirdspukstus. ■

“Mans mērķis ir padarīt šo iniciatīvu pēc iespējas konkrētāku un pamanāmāku, lai sasniegtu pēc iespējas lielāku vietējā, reģionālā, valstu un Eiropas līmeņa vēlēto pārstāvju skaitu, un papildus tam arī visas tās personas, kuras ikdienā izjūt kohēzijas politikas sniegto pievienoto vērtību.”

Spēcīgas, efektīvas un pamanāmas kohēzijas politikas atbalstīšana

Eiropas Reģionu komitejas priekšsēdētājs Karls-Haincs Lamberts (*Karl-Heinz Lambertz*) skaidro, kā nesen aizsāktās iniciatīvas *#CohesionAlliance* (Kohēzijas politikas alianse) ietvaros ir paredzēts uzlabot Eiropas iedzīvotāju informētību par ES galveno investīciju politiku.

Nav šaubu, ka šogad Eiropas Savienībai ir izdevies izvairīties no diviem īpaši bīstamiem populistiska rakstura draudiem tās vienotībai, kas varēja izvērsties Nīderlandē un Francijā. Pierādījumi, kas apliecina Savienības vēlmi veikt reformas ir redzami visaugstākajā līmenī — pārdomu dokumentā par Eiropas nākotni —, lai arī šobrīd tā vēl atrodas krustcelēs.

Atsevišķi mēģinājumi veikt reformas jau ir bijuši un nereti ir snieguši arī zināmu labumu, taču “vecā” politika — jo īpaši kohēzijas politika un kopējā lauksaimniecības politika — joprojām rada draudus. Tajā pašā laikā rodas arī jauni izaicinājumi, piemēram, *Brexit* vai arī nepieciešamība vairāk parūpēties par iedzīvotāju drošību, aizsardzību, migrācijas pārvaldību un bēgļiem, kā arī par ārpolitiku.

Šādā situācijā nepareizu mērķu izvēle būtu ļoti liela kļūda, un tāpēc Eiropas Reģionu komiteja (RK) aizstāv spēcīgu un efektīvu kohēzijas politiku, kas ir viegli pamanāma arī iedzīvotājiem.

Lai to varētu labāk aizstāvēt, ir izveidota *#CohesionAlliance* jeb Kohēzijas politikas alianse. Sabiedrība ir pārāk maz informēta par kohēzijas politiku, lai arī tā ir ES galvenā investīciju politika. Ir vērojama tendence neņemt vērā to, kā Eiropa izskatītos bez šīs politikas.

Skaitļi izsaka visu

Kā uzsvērts pārdomu dokumentā par ES finanšu nākotni, nekādā gadījumā nedrīkst aizmirst, ka laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam kohēzijas politika nodrošināja finansiālu atbalstu 121 400 jaunuzņēmumiem un aptuveni 400 000 MVU, 94 955 pētniecības projektiem un 33 556 MVU un pētniecības centru savstarpējās sadarbības projektiem, 41 600 jaunām pastāvīgām darbvietām pētniecības jomā, Eiropas transporta tīklā ietilpstošo sliežu ceļu uzlabošanai 1500 km garumā, kā arī 49,7 miljoniem līdzdalības gadījumu pasākumos, kuru mērķis ir uzlabot cilvēkkapitālu un kuru rezultātā gandrīz pusē gadījumu tika iegūtas jaunas prasmes.

Kohēzijas politika iemieso Eiropu, kas saviem iedzīvotājiem nodrošina aizsardzību, jo īpaši pret globalizācijas negatīvo ietekmi. Tā nav nekāda nejaušība, ka iedzīvotāju atbalsts šai politikai pastāvīgi pieaug, kā to parāda jaunākais Eurobarometra apsekojums, kas tika veikts 2017. gada jūnijā un kurā 78 % iedzīvotāju norādīja, ka, viņuprāt, ES investīcijas reģionos ir radījušas pozitīvu ietekmi uz viņu pilsētu vai reģionu.

Šī aizsardzība ir visnotaļ pamanāma — skaitļi runā paši par sevi —, taču kohēzijas politika joprojām ir viena to tām politikas jomām, kurām nākas atvairīt visvairāk uzbrukumu situācijā, kad nākotnē ir paredzama daudzgadu finanšu shēmas (DFS) līdzekļu krasa samazināšanās, jo īpaši saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES.

Mans secinājums ir šāds: RK viena pati nevar aizstāvēt šo politiku un sasniegt vēlamos rezultātus. Ar *#CohesionAlliance* starpniecību RK ir jākļūst par katalizatoru visām kohēzijas politiku atbalstošajām iniciatīvām, kuru saknes ir meklējamas dalībvalstīs. Šādu iniciatīvu ir daudz un tās ir kvalitatīvas: pilsētas, reģioni, pilsoniskā sabiedrība, uzņēmējdarbības pasaule, asociācijas un tīkli mobilizējas, lai ierosinātu jaunu nākotnes kohēzijas politiku.

Patiesībā galvenā doma nebūt nav pārņemt esošās kohēzijas politikas nemainīgos principus. Gluži pretēji — pareizais risinājums ir parādīt, ka, lai kohēzijas politikai būtu nākotne, tā ir jāpārveido, balstoties uz tās iedarbīgajiem pamatprincipiem, ko veido teritoriālā kohēzija un privātā sektora mobilizēšana ar piemērotu finanšu instrumentu starpniecību, kā arī iekļaujot šo politiku elastīgākā Stabilitātes un izaugsmes paktā.

Šis darbības virziens ir uzsvērts RK atzinumā “par spēcīgu un efektīvu Eiropas kohēzijas politiku laikposmam pēc 2020. gada”: mūsu vērienīgajiem mērķiem atbilstošs budžets; uz teritoriālo

pieeju balstītas partnerības politikas principa atkārtota apstiprināšana; ievērojama procedūru vienkāršošana, jo īpaši attiecībā uz pārvaldību un kontroli, pamatojoties uz diferenciacijas un proporcionalitātes principiem; spēcīgāka saikne ar strukturālajām reformām, izmantojot *ex-ante* nosacījumus; jauni līdzekļu piešķiršanas kritēriji un subreģionālo atšķirību pienācīgāka ņemšana vērā; lielāka rezultātu pamanāmība.

Spēku apvienošana

Šie ir galvenie principi, kuru vārdā RK un lielākās vietējo pašvaldību apvienības (*CPMR, AER, Eurocities, CEMR, AEBR*) ir apvienojušās, lai izveidotu šo *#CohesionAlliance* platformu, kas paredzēta visu no šiem vispārīgajiem principiem izrietošo iniciatīvu atbalstīšanai. Tādējādi RK var kļūt par visu reģionu un iedzīvotāju institucionālo pārstāvi sarunās par nākamo DFS un Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļu izmantošanas turpmākā regulējuma izstrādes procesā.

Pēc RK atzinuma pieņemšanas 2017. gada 12. maijā un lieliskās iniciatīvas *#CohesionAlliance* aizsākšanas 18. maijā šīs platformas politiskais uzņēmums ir paredzēts 9. oktobrī, Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļas laikā.

Mans mērķis ir padarīt šo iniciatīvu pēc iespējas konkrētāku un pamanāmāku, lai sasniegtu pēc iespējas lielāku vietējā, reģionālā, valstu un Eiropas līmeņa vēlēto pārstāvju skaitu, un papildus tam arī visas tās personas, kuras ikdienā izjūt kohēzijas politikas sniegto pievienoto vērtību.

Tieši šī iemesla dēļ alianse būs galvenais diskusiju temats 10. oktobrī paredzētajā Eiropas Parlamenta Reģionālās attīstības komitejas un RK Teritoriālās kohēzijas komitejas sanāksmē. Kopā ar komisāri Korinu Krecu (*Corina Crețu*) 15. novembrī šis svarīgais vēstījums būs jānodod arī Vispārējo lietu padomei, lai sniegtu informāciju par valstīm, kuras gatavojas pieņemt Eiropas nākotnei svarīgus budžeta lēmumus.

Kopā ar aliansi mēs visu savu enerģiju veltīsim kohēzijas politikas aizstāvēšanai visu eiropiešu interesēs. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://cor.europa.eu/lv/Pages/home.aspx>

PANORAMA
atzinīgi
novērtē jūsu
ieguldījumu!

Tā kā drīzumā ir gaidāms 7. kohēzijas ziņojums, šī izdevuma sadaļā “Vienkāršiem vārdiem” esam atspoguļojuši plašāku vietējā, reģionālā, valstu un Eiropas līmeņa ieinteresēto personu ieguldījumu pašreizējās būtiskajās diskusijās par kohēzijas politiku laikposmam pēc 2020. gada.

Panorama uzklausa ikvienu viedokli — jūsu pārdomas, iespējams, tiks iekļautas kādā no nākamajiem izdevumiem. Lai saņemtu informāciju par iesniegšanas termiņiem un vispārējus norādījumus par viedokļa paušanu, lūdzu, sazinieties ar mums: regio-panorama@ec.europa.eu

Kohēzijas politika laikposmam pēc 2020. gada — sarežģīts prioritāšu kopums

Portugāle stingri atbalsta centienus saglabāt spēcīgu kohēzijas politiku, kurai piešķirti pietiekami resursi, lai varētu sasniegt tās galvenos mērķus — panākt dalībvalstu un reģionu tuvināšanos Eiropas Savienības attīstības standartiem.

Pedro Markess (*Pedro Marques*)
Plānošanas un infrastruktūras
ministrs, Portugāle

Šajā sakarā ir svarīgi saglabāt stabilu ES budžetu, Eiropas pašu resursu apspriešanas kontekstā (šeit nedrīkst ignorēt *Monti* sagatavotā ziņojuma sniegto ieguldījumu) meklējot jaunus risinājumus, kuros tiek ņemti vērā *Brexit* rezultāti un kuri neapšaubāmi ļauj nodrošināt finansējumu jaunu izaicinājumu un politikas finansēšanai.

Kohēzijas politikā galvenā uzmanība noteikti ir jāpievērš konkurētspējas uzlabošanai, atbalstot inovāciju, prasmju apguvi un nodarbinātību, kas ir patiesas konverģences un ilgtspējīgas kohēzijas galvenie faktori.

Taču šī pieeja ir jāpapildina arī ar īpašiem instrumentiem kohēzijas valstu konverģences atbalstīšanai. Un ir jāsaglabā arī koncentrēšanās uz plānošanu un rezultātiem.

Ir jāsaglabā un jāstiprina *ex ante* nosacījumi un vajadzības gadījumā jāievieš *ex post* nosacījumi, paredzot arī “stimulus” vismazāk attīstīto dalībvalstu konverģences veicināšanai.

Līdzīgiem līgumattiecību principiem būtu jākalpo par pamatu arī padziļinātai un mazāk birokrātiskai dalītai pārvaldībai Eiropas Komisijas un dalībvalstu starpā — tā jābalsta uz “uzticības līgumiem”. Šādu līgumu noteikumus iekļaujot arī sasniežamos rezultātus, ir iespējams darīt vairāk, lai stiprinātu saikni starp valstu reformu programmām un struktūrfondu programmu īstenošanu.

Lai to panāktu, ir jāaskaņo politika un pasākumi, kas paredzēti konkurētspējas atbalstīšanai nolūkā panākt konverģenci un nodarbinātību, no vienas puses, ar politiku un pasākumiem, kas paredzēti teritoriālās konkurētspējas un kohēzijas uzlabošanai, no otras puses.

Sākotnēji politikai ir jābūt vērstai uz šādiem aspektiem: inovācija un zināšanas, lai nodrošinātu uzņēmumu konkurētspējai labvēlīgus apstākļus un zinātniskā un techno-

loģiskā pamata izveidi tādu atjauninātu stratēģiju izstrādei, kas balstītas uz inovāciju; kvalifikācija, apmācība un nodarbinātība, lai nodrošinātu tādu cilvēkresursu pieejamību, kuriem ir vajadzīgās prasmes ekonomiskās un sociālās attīstības un modernizācijas nodrošināšanai.

Savukārt politikai un pasākumiem, kas vērsti uz teritoriālās konkurētspējas un kohēzijas nodrošināšanu, ir jābūt vērstiem uz šādiem aspektiem: i) enerģētika un klimata pārmaiņas, nodrošinot apstākļus, kas ļauj samazināt enerģētisko atkarību; ii) jūras ekonomika, stiprinot tās stratēģisko potenciālu (tostarp stiprinot jūras robežu); iii) saiknes stiprināšana ar globālajiem tīkliem un tirgiem, uzlabojot pilsētu reģionu konkurētspēju un pievilcīgumu, kā arī to sociālo kohēziju; un iv) papildu uzmanības pievēršana mazapdzīvotām un pārrobežu teritorijām, lai stiprinātu pārrobežu sadarbību un šo reģionu konkurētspēju, pilnībā izmantojot vietējos resursus.

Rezumējot, šis ir visai sarežģīts prioritāšu kopums, kuru kohēzijas politikai būtu jārisina, sagatavojot Eiropas valstu ekonomikas nenovēršamajām strukturālajām ekonomikas pārmaiņām, kas notiks globalizācijas un digitālo pārmaiņu kontekstā, vienlaikus cenšoties pastāvīgi samazināt teritoriālo nevienlīdzību. ■

Kohēzijas politika laikposmam pēc 2020. gada — vienkāršāka mums visiem

Kohēzijas politika veido pamatu pozitīvām pārmaiņām dalībvalstu sociāli ekonomiskajā attīstībā.

Tā ir palīdzējusi būtiski samazināt atšķirības reģionu starpā un administratīvajā līmenī. Turklāt tā ir palīdzējusi ES panākt ievērojamu izaugsmi. Turpmākajos mēnešos mēs smagi strādāsim, lai izstrādātu kohēzijas politiku nākamajam plānošanas periodam (pēc 2020. gada). Uz ko mums būtu jāvērs uzmanība?

Kohēzijas politika, kuras pasākumu mērķis ir mērķtiecīga dalībvalstu attīstība, uzlabo reģionu konkurētspēju, palīdz panākt patiesu konvergenci ES teritorijā un atbalsta vienotā tirgus izveides pabeigšanu. Kohēzijas politikai, kas ir ES galvenā investīciju politika, arī turpmāk ir jābūt stabilam un spēcīgam instrumentam, kura darbība vērsta uz reģionālo attīstību nākotnē.

Manuprāt, šīs politikas pamatā ir jābūt ilgtermiņa stratēģijai un pārvaldībai visos trīs tās īstenošanas līmeņos — Eiropas, valstu un reģionālā/vietējā līmenī. Laba pārvaldība ir priekšnoteikums investīcijām labvēlīgas vides izveidei, līdzekļu efektīvai izmantošanai un stratēģisko mērķu sasniegšanai. Turklāt tā ļauj elastīgā veidā reaģēt uz neparedzētām pasaules un Eiropas līmeņa problēmām, kas var ietekmēt mūsu dzīvi ES.

Mums ir vajadzīgi tādi ES instrumenti, kuru sniegtos rezultātus ikviens iedzīvotājs var saskatīt savā ikdienas dzīvē. Nākotnē ir iespējams kohēzijas politiku padarīt vēl pamanāmāku un labāk saprotamu ikvienā dalībvalstī. Vēl viens izaicinājums, ar ko būs jātiekas galā politikai laikposmam pēc 2020. gada, ir dažādu ES atbalsta programmu labāka koordinācija, savstarpējā papildināmība un sinerģija.

Karla Šlechtová (Karla Šlechtová)
Reģionālās attīstības ministre,
Čehijas Republika

Kohēzijas politikas īstenošanai jābūt orientētai uz sadarbības tīklu veidošanu, iesaistot teritoriālos partnerus un uzņēmumus, jo sadarbībai ir jānotiek gan horizontāli, gan vertikāli. Mūsu ministrija Čehijas Republikā ir izveidojusi atklātās partnerības platformas, kurās ieinteresētās personas var apspriest kohēzijas politikas nākotni. Mēs arī aicinām iesaistīties diskusijās starptautiskās platformās un esam gatavi vadīt šīs diskusijas, lai veidotu pamatu lēmumu pieņemšanai nākotnē.

Nobeigumā jānorāda, ka noteikti ir jāizmanto iespēja uzsvērt kohēzijas politikas nozīmību. Visām dalībvalstīm ir jāsadarbības ar Komisiju, lai izveidotu kohēzijas politikas turpmāko modeli, apspriestu līdz šim gūto pieredzi un atjaunotu uzticību visos līmeņos. Vienkāršāka īstenošanas sistēma ar mazāku administratīvo slogu varētu kļūt par īstenību, un mēs paužam apņēmību izveidot šādu sistēmu. Vēl viens būtisks aspekts ir koncentrēšanās uz dalītu pārvaldību, kas ir kopīgo apņemšanos izpausme un stiprina politiskās atbildības uzņemšanos no Komisijas un dalībvalstu puses. ■

Kohēzijas politika var sekmīgi risināt jaunās stratēģiskās problēmas

Kohēzijas politika ir visproduktīvākais ES līmeņa instruments, kas var nodrošināt reālas stratēģiska rakstura pārmaiņas, kas nepieciešamas mūsu iedzīvotājiem. To ir iespējams panākt, vienīgi nodrošinot pietiekamu finansējumu, lielākas atbildības uzņemšanos vietējā līmenī un ievērojami samazinātu regulējuma slogu.

Dana Reizniece-Ozola
Finanšu ministre, Latvija

Tieši kohēzijas politikas finansējums ir ļāvis Baltijas valstīm gūt vienus no labākajiem rezultātiem konverģences jomā. Kopš Latvijas pievienošanās ES tās IKP uz vienu iedzīvotāju salīdzinājumā ar ES vidējo līmeni ir pieaudzis no 47 % (2004. gadā) līdz 65 % (2016. gadā), kas ir būtisks progress.

Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem bija būtiska nozīme krīzes pārvarēšanā — no 2008. līdz 2015. gadam IKP palielinājās vidēji par 1,3 % gadā.

Taču neraugoties uz līdzšinējiem politikas sasniegumiem, Latvijai būtu vajadzīgs ilgs laiks, lai tās IKP uz vienu iedzīvotāju sasniegtu ES vidējos rādītājus. Šāds ilgtermiņa process nekādi nespēj attaisnot iedzīvotāju cerības un rada vilšanos un eirosepticismu pieaugumu — gan mazāk attīstītos, gan attīstītos reģionos.

Kohēzijas politika pati par sevi var sekmīgi risināt jaunās stratēģiskās problēmas, ar kurām saskaras ES. Tādēļ būtu visai tuvredzīgi censties mazināt kohēzijas nozīmi. Kohēzijas politika ir jāpadara mērķtiecīgāka un jāizmanto tādu pasākumu atbalstīšanai, kas rada pārbaudāmu ietekmi uz iespējamo izaugsmi, nodrošinot konkurētspējas un produktivitātes pieaugumu un ļaujot veikt ekonomikas pārveidi.

Viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ kohēzijas politikas īstenošana Latvijā ir bijusi tik veiksmīga, ir tas, ka mēs jau agrīnā posmā atzinām šo līdzekļu nozīmi stratēģisku reformu īstenošanā. Tādēļ es esmu pilnīgi pārliecināta, ka kohēzijas politika arī turpmāk ir cieši jāsasaista ar strukturālām reformām. Taču, lai šī saikne būtu patiesi efektīva, ir jāizpilda vairāki priekšnoteikumi.

Pati kohēzijas politika ir jāuzlabo, lai padarītu to par vēl stratēģiskāku instrumentu. Ir jāpārskata un radikāli jāvienkāršo īstenošanas mehānismi — līdz

šim visi vienkāršošanas centieni nekādu reālu vienkāršošanu nav nodrošinājuši. Šobrīd rit jau ceturtais šī plānošanas perioda gads, taču ir redzams, ka uz vietas visā ES ir panākts ļoti neliels progress, jo valstu un reģionu pārvaldes iestādes joprojām cenšas izprast visas birokrātiskās procedūras.

Svarīgākais faktors šeit ir uzticēšanās. Ja kāda valsts vai reģions atkārtoti ir pierādījis, ka spēj efektīvi un pareizi izmantot līdzekļus, tad tam būtu jāļauj izveidot efektīvas kontroles procedūras un patstāvīgi pieņemt stratēģiskus lēmumus, lai īstenotu vislabāko kohēzijas politiku. ■

“Viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ kohēzijas politikas īstenošana Latvijā ir bijusi tik veiksmīga, ir tas, ka mēs jau agrīnā posmā atzinām šo līdzekļu nozīmi stratēģisku reformu īstenošanā. Tādēļ es esmu pilnīgi pārliecināta, ka kohēzijas politika arī turpmāk ir cieši jāsasaista ar strukturālām reformām.”

Kopīga kohēzijas politika

Kohēzijas politika, kas aptver visus reģionus — gan spēcīgākos, gan vājākos —, ir būtiski svarīga sekmīgai Eiropas Savienības darbībai.

Eiropas reģioni ir Eiropas Savienības mugurkauls — politiskā, ekonomiskā, sociālā un kultūras ziņā. Tādēļ, lai Eiropa varētu gūt panākumus, pastāvīgs un spēcīgs atbalsts reģioniem ir nepieciešams arī pēc 2020. gada. Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi) ļauj radīt spēcīgu impulsu attīstībai un palielināt investīcijas. Sekmējot sadarbību, tie nodrošina, ka Eiropa tās iedzīvotājiem ir patiesi nozīmīga un pieejama.

Beate Merka (*Beate Merk*)
Bavārijas Federālās zemes Eiropas
lietu un reģionālo attiecību
ministre, Vācija

Bavārija jau agrīnā posmā izstrādāja savu nostāju attiecībā uz ESI fondu reformu, kas tiks īstenota pēc 2020. gada. Mūsu galvenās bažas, par kurām esam informējuši arī citus Eiropas reģionus, ir saistītas ar to, vai izdosies saglabāt pienācīgu ESI fondu līdzekļu apjomu visiem Eiropas reģioniem. Tas jo īpaši attiecas uz tādiem attīstītākiem

reģioniem kā Bavārija — ir svarīgi, lai tās spēcīgā reģionālā izcilība arī turpmāk sniegtu labumu mazāk attīstītajiem kaimiņu reģioniem, nodrošinot pieprasījuma pieaugumu un papildu pievienoto vērtību. Vienotai Eiropas atbalsta politikai Eiropa būtu jāsatuvina, nevis jāsadala “līdzekļu devējos” un “līdzekļu saņēmējos”.

Tādos spēcīgos reģionos kā Bavārija noteikti nav tikai plaukstošas pilsētas un mazpilsētas. Jo īpaši tie apgabali, kas robežojas ar Čehijas Republiku, ir strukturāli vājāka šī reģiona daļa, kas tādēļ ir uzskatāma par prioritāru teritoriju Eiropas Reģionālās attīstības fonda pasākumu īstenošanai.

ES reģionālā politika mums tik svarīga ir tādēļ, ka tā tiešā veidā ietekmē Bavārijas un citu Eiropas reģionu iedzīvotāju dzīvi. Daudzus projektus Bavārijā ir iespējams īstenot, pateicoties tieši ES fondu līdzekļiem. Pretstatā īstermiņa krīžu pārvaldības mehānismiem ESI fondi nodrošina ilgtermiņa finansējumu visā plānošanas perioda laikā, līdzekļu un resursu apjomu nosakot jau iepriekš. Tas ļauj veikt pamatīgu plānošanas darbu un garantē finansiālu drošību. Tas arī dod iespēju īstenot svarīgus Eiropas mēroga mērķus, kas nesniedz ātrus ieguvumus, bet prasa stingru politisko nostāju ilgākā termiņā. Ilgtermiņa ilgtspējīgos ESI fondus, kuru līdzekļi tiek piešķirti dotāciju veidā, nedrīkst aizstāt ar selektīviem īstermiņa finansēšanas instrumentiem; tā vietā ir jā saglabā šo fondu stratēģiskā, kopīgā, uz rezultātiem vērsta projektu finansēšanas struktūra.

Eiropas vadmotīvam laikposmā pēc 2020. gada ir jābūt frāzei “Celsim tiltus, nevis mūrus”. Visām pusēm būtu jāstrādā

kopā, izvairoties no nevajadzīgas šķelšanās. Tam ir nepieciešama vēl spēcīgāka pārrobežu sadarbība. *Interreg* programmas ir sniegušas neapstrīdamu ieguldījumu Eiropas integrācijā. Sadarbība ar kaimiņiem vietējiem iedzīvotājiem parāda pievienoto vērtību, ko sniedz stabila Eiropa — agrākie pierobežas reģioni ir kļuvuši par nākotnes tikšanās vietām.

Ir jāstiprina arī jaunas politiskās pieejas, piemēram, makroreģionālās stratēģijas, un jāpanāk vēl lielāka starptautisko ES programmu savstarpējā sinerģija. Bavārija, kura patlaban ir ieņēmusi ES stratēģijas Alpu reģionam (*EUSALP*) priekšsēdētājas posteni, ir apņēmusies stiprināt ES makroreģionālās stratēģijas laikposmam pēc 2020. gada. Tā ir arī cieši apņēmusies ierobežot finansēšanas politikas radīto birokrātisko slogu, tādējādi stiprinot reģionu pašpaļāvību un vienlaikus nodrošinot, ka atbalsts reģioniem saglabā savu pievienoto vērtību.

Eiropas kohēzijas politika ir īstena Eiropas solidaritātes izpausme — spēcīgākie atbalsta vājākos. Bavārija to izprot un atbalsta. Savā ceļā no lauksaimniecības zemes uz inovāciju zemi tā ir pieredzējusi solidaritāti no citu puses. Šodien Bavārijas uzņēmumi sadarbojas ar partneriem visā Eiropā. Tādēļ stratēģiskai Eiropas reģionālajai politikai ir jāaptver visi Eiropas reģioni, tostarp arī attīstītākie reģioni. Tas ir vienīgais veids, kā stiprināt sociālo un ekonomisko kohēziju dalībvalstīs un to starpā, vienlaikus atbalstot visu reģionu ekonomisko izaugsmi. Ja mums izdosies to panākt un ja vietējie iedzīvotāji redzēs konkrētus Eiropas sadarbības sniegtos rezultātus, tad mūsu pilsoņi noteikti izbūvēs savu jauniegūto uzticību ES. ■

Reģionu iesaistīšana un solidaritātes saglabāšana

Kohēzijas politikā ietilpstošie efektīvie procesi, piemēram, lietpratīgās specializācijas stratēģijas un Pilsētprogramma, ir jāstiprina arī pēc 2020. gada.

Sonja Palhus (*Sonja Palhus*)
Starptautisko lietu nodaļas
vadītāja, Dienvidrietumsomijas
Reģionālā padome, Somija

Šobrīd Dienvidrietumsomijas reģionam klājas labi. Tā nav bijis vienmēr, taču ekonomikas izaugsme pakāpeniski palielinās, pateicoties aizvien pieaugošajam ieguldījumu apjomam, jo

īpaši jūras ekonomikas un ražošanas nozarēs. Līdztekus šīm pozitīvajām norisēm izaugsme reģionam rada arī jauna veida problēmas, kas nozīmē, ka šādas izaugsmes nodrošināšanai ir nepieciešami finanšu instrumenti un stabils pamats.

Dienvidrietumsomijas atrašanās pie Baltijas jūras šī reģiona uzņēmumiem ir ļāvusi iesaistīties Eiropas Savienības Stratēģijas Baltijas jūras reģionam (*EUSBSR*) īstenošanā. Šī makroreģionālā stratēģija ir nodrošinājusi pārrobežu sadarbībai ļoti piemērotu sistēmu, jo jūras robežām šajā reģionā vienmēr ir bijusi ļoti būtiska nozīme.

Dienvidrietumsomijas Reģionālā padome ir vienīgā *Interreg* programmas — Centrālās Baltijas jūras reģiona programmas — vadošā iestāde Somijā, un tādēļ tiešā veidā redz aktīvas un uz rezultātiem vērstas pārrobežu sadarbības sniegto pievienoto vērtību. Ar kohēzijas fondu atbalstu kopīgi strādājot pie kopīgu problēmu risināšanas un stipro pušu meklēšanas, reģionā tiek īstenotas jaunas idejas un risinājumi, un šāds atbalsts noteikti tiks sniegts arī turpmāk.

Kohēzijas politika laikposmam pēc 2020. gada vieš lielas cerības reģionālo projektu attīstītāju vidū. Mums visiem nākamās paaudzes Eiropas kohēzijas politika ir ļoti vajadzīga, taču tās reforma nedrīkst aprobežoties tikai ar tehniskiem pasākumiem un tās īstenošanā ir jāizmanto sistemātiskāka pieeja, lai nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas, sociālo un vides attīstību reģionos.

Tematiskā koncentrācija ir jāpapildina ar elastīgumu un spēju ātri reaģēt. Lai varētu īstenot reģionu nākotnes vīzijas un saprast, kādi pasākumi šajā nolūkā būtu veicami, ir nepieciešama procesu vienkāršošana un elastīgums. Ir jānodrošina lielāka elastīguma pakāpe, nepaļelinot Komisijas vai dalībvalstu iespējas atsaukt reģioniem piešķirtos līdzekļus.

Visbeidzot, tā kā nedrīkst aizmirst, kas ir kohēzijas politikas centrālais elements, arī turpmāk ir jānodrošina visu reģionu iesaistīšanās un solidaritāte. ■

Kohēzijas politika ir svarīgs ES solidaritātes instruments

Kohēzijas politikai ir jābūt pamanāmai — arī finansiālā ziņā — it visos Eiropas Savienības reģionos, jo īpaši atbalstot pasākumus ar skaidru ES pievienoto vērtību.

Mazāk attīstītajos reģionos kohēzijas politika ir galvenais investīciju finansēšanas avots. Taču arī attīstītajos reģionos tā rada spēcīgu impulsu ekonomiskās attīstībai un inovācijai.

Karintijas federālajā zemē kohēzijas politikas pasākumi līdz šim ir bijuši vērsti uz pētniecību, izstrādi un inovāciju. Arī turpmāk ir jāizmanto tematiskās koncentrācijas pieeja — jo īpaši attīstītajos reģionos —, lai spētu reaģēt uz jauniem izaicinājumiem.

Taču, lai kohēzijas politika būtu veiksmīga un kļūtu par patiesu solidaritātes instrumentu, tā ir jāreformē. Tas jo īpaši attiecas uz reģioniem, kuros ESI fondi sniedz samērā nelielu ieguldījumu reģionālajā un ekonomikas attīstībā.

Šai būtiskajai reformai būtu jānodrošina proporcionalitātes principa patiesu īstenošanu un subsidiaritātes principa ievērošanu. Papildus tam ir jānodrošina arī faktiskā un plaša vienkāršošana un saskaņošana ar citām politikas jomām (piemēram, ar programmu "Apvārsnis 2020").

Karintijai, kas ir klasisks pierobežas reģions, ir ļoti svarīgi, lai Eiropas teritoriālā sadarbība (*Interreg*) turpinātos visās trijās tās dimensijās (pārrobežu, starptautiskā un starpreģionālā līmenī). Šis Eiropas integrācijas un sadarbības instruments bieži vien ir vienīgā iespēja

Armins Šabuss (*Armin Schabus*)
ES programmu koordinators,
Karintijas Reģionālā valdība,
Austrija

atrast pareizo risinājumu jaunām problēmām, jo īpaši nelieliem reģioniem.

Attiecībā uz pievienoto vērtību jānorāda, ka arī makroreģionālās stratēģijas (*EUSALP*, *EUSDR*) būtu jāuzskata par svarīgiem sadarbības un stratēģiskas poli-

tisko tīklu veidošanas instrumentiem. Izstrādājot stratēģiskos mērķus, būtu jāatvieglo tādas integrētas pieejas īstenošana, kurā tiek ņemtas vērā reģionu problēmas.

Tas ietver arī sabiedrības virzītas vietējās attīstības (*CLLD*) pieejas turpināšanu (un vienkāršošanu). 2014.–2020. gada periodu Karintija iesāka ar *CLLD* pieejas īstenošanu *Interreg* programmā "Itālija-Austrija", kas bija vērienīgs izmēģinājuma projekts pārrobežu reģionālās attīstības jomā un *LEADER* pieejas turpinājums. Karintija ļoti lūdz nodrošināt, lai *CLLD* instruments būtu pieejams arī pēc 2020. gada. ■

Kāpēc mums ir vajadzīga spēcīga kohēzijas politika

Eiropa tiek pārbaudīta daudzos un dažādos veidos — tas attiecas arī uz kohēzijas politiku, kuras nepieciešamība patlaban tiek apšaubīta.

Kamēr Eiropadomē un Komisijā norisinās diskusijas, reģionu un pilsētu nostāja ir skaidra. Mēs uzskatām, ka kohēzijas politikai arī turpmāk ir jābūt vienam no ES politikas pamatvirzieniem, kas ir arī jāstiprina.

Kāpēc mēs iestājamies par kohēzijas politiku? Tāpēc, ka tā iedzīvotājiem parāda, ka ES par viņiem rūpējas. Itālijā vien laik-

posmā no 2007. līdz 2013. gadam tā ir palīdzējusi izveidot vairāk nekā 60 000 darbvietu.

Šis ir tikai viens piemērs, kas parāda, kā kohēzijas politika ienes pārmaiņas Eiropas reģionos.

Tādēļ Eiropas Pašvaldību un reģionu padome (*CEMR*) atbalsta stabila budžeta izveidi, lai bagātī un nabadzīgie reģioni spētu risināt tādas visaktuālākās problēmas kā migrācija un klimata pārmaiņas.

Taču nepietiek tikai saglabāt kohēzijas politiku kā tādu — ir jāvienkāršo piekļuve līdzekļiem, lai tos varētu izmantot arī teritorijas, kuru rīcībā ir mazāk līdzekļu.

Stefano Bonačini
(*Stefano Bonaccini*)
Emīlijas-Romanjas reģiona
vadītājs un Eiropas Pašvaldību un
reģionu padomes (*CEMR*)
priekšsēdētājs

Un pats galvenais — turpmākā kohēzijas politika ir jāizstrādā sadarbībā ar Eiropas reģioniem. Lai to īstenotu, uz vietas ir jāuzsāk dialogs ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, tās pārstāvošajām asociācijām un citām ieinteresētajām personām. Diskusiju laikā jo īpaši ir jāaplūko tādi jautājumi kā pašreizējās kohē-

zijas politikas ietekme, tās pievienotā vērtība un veidi, kā to uzlabot.

Šādas diskusijas notiktu tieši laikā un varētu sniegt ieguldījumu pārdomās par Eiropas nākotni. Mēs nesam pieņemam nostāju, kurā ir izklāstīts vietējā un reģionālā līmeņa skatījums uz Eiropu turpmā-

kajos gados. ES kā *CEMR* priekšsēdētājs aicinu ES iestādes iesaistīties konstruktīvā dialogā ar vietējām pašvaldībām. Es arī aicinu vietējās pašvaldības šo diskusiju laikā izteikt idejas un ierosinājumus attiecībā uz to, kā ES darbību labāk saskaņot ar vietējām vajadzībām. ■

Inovācija un stratēģiskā plānošana uzņēmējdarbības veicināšanai

Kohēzijas politika tradicionāli nodrošina efektīvu instrumentu un ievērojamu finansējumu to galveno problēmu risināšanai konkurētspējas, inovācijas un sociālās kohēzijas jomās, kuras nākas risināt Eiropas reģioniem.

Masimo Sabatini
(*Massimo Sabatini*)
Reģionālās politikas un teritoriālās kohēzijas nodaļas direktors,
Confindustria, Itālija

Kohēzijas politika spēj apmierināt reģionu vajadzības atbilstoši to prasībām un potenciālam. Pēc 2020. gada šīs problēmas kļūs vēl aktuālākas, un tādēļ ir svarīgi, lai Eiropas Savienība saglabātu un uzlabotu galveno tās rīcībā esošo instrumentu, kas paredzēts publisko un privāto ieguldījumu veicināšanai, harmoniskas izaugsmes nodrošināšanai tās reģionos un atšķirību mazināšanai.

Confindustria uzskata, ka šī politika ir būtiski svarīga plašāka Eiropas miera un ekonomikas izaugsmes projekta izveidei un jo īpaši to konkurences izaicinājumu pārvarēšanai, ar kuriem nākas saskarties Eiropas rūpniecības nozarei. Tā dēvēto "ceturto rūpniecības revolūciju" veidojo-

šajiem elementiem, proti, inovācijai ražošanā, zinātniskajiem un tehnoloģiskajiem pētījumiem, ražošanas procesu digitalizācijai un prasmju pilnveidošanai, būs nepieciešami pienācīgi resursi un instrumenti, kurus vajadzētu nodrošināt turpmākās kohēzijas politikas ietvaros. Izmēģinājuma projektus, kas tiek veikti, izmantojot tādus instrumentus kā programma "Apvārsnis 2020", vajadzētu paplašināt, iesaistot tajos lielāku uzņēmumu skaitu.

Sadarbība starp Eiropas reģioniem, kuri aktīvi darbojas savstarpēji papildinošās specializācijas jomās, var nodrošināt līdzsvarotāku konkurētspējas uzlabošanu, savukārt pareiza attiecība starp dotācijām un aizdevumiem palīdzēs sekmēt ieguldījumus un MVU konsolidāciju. Tieši tādā pašā veidā turpmākā kohēzijas politika spēs sekmēt labvēlīgākas ražošanas vides izveidi uzņēmumiem, valsts pārvaldes iestāžu darbības atbilstību uzņēmumu vajadzībām un publiskā sektora uz attīstību vērsto darbību vispārēju uzlabošanu, izmantojot tādus mehānismus kā *ex ante* nosacījumi, kas tiks saglabāti arī turpmāk un kļūs vēl koncentrētāki.

Lai to visu īstenotu, ir vajadzīga reformēta un vienkāršota politika, kas vērsta uz mazāku prioritāšu skaitu un izmēriem rezultātiem, kurus katrs reģions varētu izvēlēties no kopējas izvēlnes atbilstoši lielākas subsidiaritātes principam. Tas nozīmē, ka īstenošana un kontrole notiktu valstu un reģionālā līmenī,

Eiropas Savienības rīcībai vairāk koncentrējoties uz stratēģiju izstrādi un stratēģisko plānošanu.

Tam ir nepieciešams augsts uzticības līmenis un efektīva un kvalificēta partnerība iesaistīto iestāžu starpā, kas jau noteikumu definēšanas posmā zinātu, kā

nodrošināt vienkāršošanu, kas atbilst tiešo līdzekļu saņēmēju, t. i., uzņēmumu, interesēm. ■

Kohēzijas politika var palīdzēt Eiropai atrisināt mājokļu problēmu

Pietiekami lētu mājokļu trūkums un no tā izrietošā atstumtība ir viens no galvenajiem riskiem, ar ko saskaras mūsu pilsētas, reģioni un sabiedrība kopumā, un tādēļ ieguldījumi sociālajos mājokļos ir ieguldījumi, kas rada būtisku sociālo ietekmi.

Nepietiekama mājokļu pieejamība mūsu ekonomikā ik gadu izmaksā 195 miljardus EUR (*Eurofound*), savukārt 2016. gadā bija vērojams visstraujākais cenu kāpums kopš krīzes (*Eurostat*). Šīs politiskās neveiksmes un pārmērīgās paļaušanās uz tirgu radītās izmaksas cilvēkresursu un ekonomiskā izteiksmē ir aizvien grūtāk nepamanīt. ES kohēzijas politika varētu aktīvāk iesaistīties šīs problēmas risināšanā, izmantojot inovatīvas un vispārtzītas pieejas, kas patiesi darbojas.

Piekluve kvalitatīviem un pietiekami lētiem mājokļiem ir pareizā atbilde neatkarīgi no tā, par kādu sociāla rakstura problēmu ir runa. Mājoklis nosaka to, kāda

būs cilvēka dzīve, jo tas ir uzskatāms par kompleksu produktu, kas saistīts ar veselību, ekonomisko un enerģētisko drošību, transportu, izglītību un nodarbinātību. Tas nosaka arī attiecīgās apkaimes profilu un tiešā veidā ietekmē sociālo kohēziju.

Eiropas balvas par mājokļu atbildīgu nodrošināšanu (www.responsiblehousing.eu) ietvaros organizācija *Housing Europe* (www.housingeurope.eu), kas ir mūsu kontinenta valsts, kooperatīvo un sociālo mājokļu nodrošinātāju pārstāvniecības struktūra, sadarbībā ar Starptautisko ģimniju biedrību apvienību un *Delphis* ir izveidojusi datubāzi, kurā apkopota informācija par to, kā šīs biedrības palīdz radīt sociāli inovatīvus risinājumus. Vienlaikus tās uzsver arī vietējā līmeņa sociālo ietekmi vides ilgtspējas, labas pārvaldības un godīgu attiecību ar ieinteresētajām personām, kā arī atbildīgas cilvēkresursu pārvaldības ziņā.

Paralēli tam ES Pilsētprogrammas Mājokļu partnerība, kuras dalībniece ir arī organizācija *Housing Europe*, ir veikusi pirmos pasākumus, lai izveidotu Instrumentu kopumu pietiekami lētu mājokļu nodroši-

Sorča Edvardsa
(*Sorcha Edwards*)
Ģenerālsēkretāre,
Housing Europe

nāšanai. Tajā ir apkopoti daudzi un dažādi risinājumi, kas visā Eiropā tiek īstenoti, lai šobrīd un arī ilgākā termiņā risinātu pietiekami lētu mājokļu pieejamības problēmu no pilsētu, attīstītāju un politikas veidotāju skatu punkta.

Turpmākajos gados būs svarīgi, lai kohēzijas politika arī turpmāk atbalstītu šādus pozitīvos piemērus un palīdzētu Eiropai atbildīgi nodrošināt mājokļus visiem tās iedzīvotājiem. Šajā kontekstā vissvarīgāk ir nodrošināt, lai uz vietas iesaistītajām struktūrām līdzekļi būtu pieejami pēc iespējas vienkāršāk. Šeit būtiski svarīga ir iespēja apvienot dotācijas un aizdevumus (struktūrfondu līdzekļus, EIB aizdevumus, Eiropas Stratēģisko investīciju fonda līdzekļus utt.). ■

Inovāciju virzīta gudrāka izaugsme ES reģionu labā

Globalizācija, automatizācija, jaunās tehnoloģijas un dekarbonizācija ietekmē darbvietas, rūpniecības nozares, uzņēmējdarbības modeļus un to, kā tiek veidota ekonomika un sabiedrība.

Eiropa patlaban piedzīvo nozīmīgu pārmaiņu laiku. Globalizācija, automatizācija, dekarbonizācija, jaunās un digitālās tehnoloģijas — tas viss ietekmē darbvietas, rūpniecības nozares, uzņēmējdarbības modeļus un ekonomiku un sabiedrību kopumā.

Nākotnes izaicinājums ES reģioniem, kuri ir kļuvuši par globalizētās pasaules daļu lielākā mērā kā jebkad agrāk, ir spēēt pasaules līmenī konkurēt ar citām attīstītajām un jaunajām ekonomikas lielvalstīm. Tāpēc tām ir jāspēj kļūt izturētspējīgākām un konkurētspējīgākām, veicot konkrētus pasākumus ES, valstu un vietējā līmenī, vienlaikus nodrošinot, ka globalizācijas sniegtie ieguvumi ir pieejami ikvienam.

Daudzi Eiropas reģioni atrodas izdevīgā situācijā, lai spētu izmantot globalizācijas sniegtās iespējas. Taču Komisijas pārdomu dokumentā par globalizāciju tika uzsvērts, ka plaisa, kas konkurētspējas un inovāciju jomā pastāv starp dažiem attīstītākajiem ES reģioniem un vājākajiem reģioniem, paplašinās.

Eiropas centrālajā daļā, dienvidos un austrumos joprojām ir atrodami neaizsargāti reģioni. Inovācija ir atzīta par vienu no galvenajiem ekonomikas dzinējspēkiem, kas sekmē darbvietu izveidi.

Izturētspēju pret globalizācijas radīto spiedienu ir iespējams uzlabot, nosakot šo reģionu inovācijas potenciālu un koncentrējoties uz vietējā līmeņa stipro pušu nostiprināšanu, samazinot attīstības līmeņa atšķirības un veicinot konkurētspēju.

Lietpratīgās specializācijas stratēģijas pārveido Eiropas izaugsmes modeli

Pārmaiņas šajā jomā ES panāk, katrā reģionā īstenojot lietpratīgās specializācijas stratēģijas. Lietpratīgā specializācija paver jaunas iespējas reģionu sadarbībai kopīgu prioritāšu jomās, ļaujot papildināt partneru stiprās puses un pārveidojot Eiropas izaugsmes un integrācijas modeli.

Līdz šim ir izstrādātas vairāk nekā 120 lietpratīgās specializācijas stratēģijas, kurām ir piešķirti vairāk nekā 65 miljardi EUR no valstu un ES fondu līdzekļiem (tostarp vairāk nekā 40 miljardi EUR no Eiropas Reģionālās attīstības fonda). Ir paredzēts, ka līdz 2020. gadam šis finansējums palīdzēs 15 000 uzņēmumu ieviest jaunus produktus, sniegs atbalstu 140 000 jaunuzņēmumu un palīdzēs izveidot 350 000 jaunas darbvietas.

Lietpratīgā specializācija piedāvā jauna veida kopdarbību, kuras pamatā ir sadarbība un inovācija. Tā ļauj reģioniem un rūpniecības nozarei īstenot vietējā līmeņa risinājumus, sekmēt konkurētspēju un maksimāli palielināt izaugsmes potenciālu, pateicoties apjomradītiem ietaupījumiem, vienlaikus nodrošinot Eiropas iedzīvotājiem nepieciešamo labklājību un darbvietas.

“Globalizācija un jauno tehnoloģiju ietekme uz sabiedrību un darbvietām ir būtiski izmainījuši eiropiešu ikdienas dzīvi visos Eiropas reģionos, pilsētās un lauku teritorijās. Lietpratīgās specializācijas stratēģijas reģioniem ļauj turēties pretim konkurences spiedienam, attīstot savas stiprās puses un palīdzot vietējiem uzņēmumiem piekļūt globālām piegādes ķēdēm, jo īpaši rūpniecības jomā.”

Žans Klods Junkers (*Jean-Claude Juncker*), Eiropas Komisijas priekšsēdētājs

Četri izaicinājumi inovāciju virzītas izaugsmes veicināšanai ES reģionos

Līdz ar paziņojuma “Inovācijas nostiprināšana Eiropas reģionos: stratēģijas izturētspējīgai, iekļaujošai un ilgtspējīgai izaugsmei”¹ pieņemšanu Komisija ir apņēmusies veicināt inovāciju virzītu izaugsmi un palīdzēt reģioniem izmantot tehnoloģisko pārmaiņu un rūpniecības modernizācijas sniegtās iespējas. Komisija ir noteikusi četrus galvenos izaicinājumus reģionālās inovācijas jomā, kā arī pasākumus to pārvarēšanai. Šo pasākumu īstenošana tiks uzsākta 2017. gada beigās, lai sekmētu lielāku ieguldījumu veikšanu starpreģionu inovācijas projektos un uzraudzītu mazāk attīstīto reģionu rūpniecības modernizāciju.

1. Inovācijas spējas palielināšana mazāk attīstītajos reģionos

Reģioni, kuros notiek rūpnieciskā pārkārtošanās, saskaras ar specifiskām problēmām un šķēršļiem, kas saistīti ar pētniecības un inovācijas infrastruktūru sadrumstalotību un ilgtspēju, atbilstīgu prasmju trūkumu un deindustrializāciju. Vairākas ES iniciatīvas un finansēšanas shēmas palīdz atbalstīt plaša mēroga inovāciju šajos reģionos un nodrošināt, ka tie saņem ES pētniecībai un inovācijai paredzēto finansējumu. Minētās iniciatīvas un shēmas ir šādas: *TAIEX Peer-2-Peer*, *S3* platformas, programmas “Apvārsnis 2020” komandsadarbības un mērķsadarbības (*Teaming and Twinning*) pasākumi, projekts “Kāpnes uz izcilību” un Mazāk attīstīto reģionu iniciatīva. Īstenojot iepriekš minētos pasākumus, Komisija sekmēs esošo ES instrumentu kombinētu izmantošanu, paātrinās inovāciju ieviešanu un likvidēs šķēršļus investīcijām.

2. Starpreģionu sadarbības veicināšana investīcijās inovācijā

Lietpratīgās specializācijas stratēģijas, starpreģionālā un makroreģionālā sadarbība reģioniem var palīdzēt izmantot esošās

papildināmības iespējas un izveidot ES mēroga vērtības ķēdes, sekmējot publiskā un privātā sektora investīciju sinerģiju un ieviešot ES inovācijas tirgū. Paredzētie pasākumi palīdzēs starpreģionālajām partnerībām definēt konkrētus uzņēmējdarbības projektus un investīciju iespējas.

3. Turpmākas reformas pētniecības un inovācijas sistēmās reģionos

Konkurētspējas uzlabošanai un inovācijas stratēģiju īstenošanas nodrošināšanai būtiski svarīgas ir strukturālās reformas, labāks tiesiskais regulējums un uzlabota iestāžu sistēma. Komisija centīsies pastiprināti mudināt dalībvalstis pilnībā izmantot pieejamo ES atbalstu, lai sekmētu reformu izstrādi un ieviešanu. Tas tiks panākts, attiecīga pieprasījuma gadījumā nodrošinot palīdzību no Strukturālo reformu atbalsta dienesta² un programmas “Apvārsnis 2020” politikas atbalsta instrumenta³ puses. Visbeidzot, Komisija aicina dalībvalstis Eiropas pusgada procesa ietvaros pastiprināt dialogu ar visām ieinteresētajām personām.

4. ES rīcībpolitiku un instrumentu savstarpējās sinerģijas veicināšana

Šobrīd inovāciju, izaugsmi, darbvietu veidošanu un starpreģionu sadarbību veicina daudzas reģiona, valsts un Eiropas līmeņa politikas programmas un instrumenti⁴. Komisija valstu un reģionu iestādēm palīdzēs tos labāk kombinēt un skaidros to iespējamo sinerģiju saistībā ar publisko iepirkumu un valsts atbalstu.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://bit.ly/2la4gAJ>

<http://bit.ly/2xtHjOD>

<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

1) COM(2017) 376 final

2) https://ec.europa.eu/info/departments/structural-reform-support-service_en

3) <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/tags/policy-support-facility/>

4) Kopīgas tehnoloģiju iniciatīvas, publiskā un privātā sektora partnerības, Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts, Erasmus+ zināšanu un nozaru prasmju apvienības, Eiropas stratēģisko kopu partnerības, Eiropas Biznesa atbalsta tīkls, Eiropas inovācijas partnerības, Jaunuzņēmumu reģionālais tīkls, Interreg programmas utt.

SPĒCĪGI UN VIENOTI BEĻĢIJĀ

Briseles Brīvā universitāte (*Université Libre de Bruxelles (ULB)*) 1994. gadā nolēma riskēt un izveidoja biotehnoloģiju centru Šarluā, Beļģijā. Pateicoties Eiropas un Valonijas reģiona atbalstam, 1999. gadā notika Molekulārās bioloģijas un medicīnas institūta (*IBMM*) svinīgā atklāšana.

ULB mērķis bija izveidot biotehnoloģiju parku, kas kalpotu gan kā akadēmisko pētījumu centrs, gan kā ekonomiskās attīstības virzītājs Šarluā pilsētā, kura kā bijušais tērauda rūpniecības flagmanis piedzīvoja pilnīgu rūpniecisko pārveidi.

Šis risks atmaksājās. Šodien Šarluā esošais *Biopark* apvieno vairāk nekā 1100 cilvēku, kuri strādā šādās struktūrās:

- > četri pētniecības institūti — *IBMM*, Medicīniskās imunoloģijas institūts, Mikroskopijas un molekulārās attēlveidošanas centrs un Augu bioloģijas pētījumu laboratorija;
- > *I-Tech-Incubator*, kas atbild par uzņēmumu izaugsmes veidošanu, nodrošināšanu un atbalstīšanu;
- > *HeLSCI* apmācību centrs, kas veicina uzņēmumu attīstību, izstrādājot īpašas apmācības programmas;
- > vairāk nekā 47 programmas, no kurām vairākas ir starptautiskas.

Mikroskopijas un molekulārās attēlveidošanas centrs

To visu bija iespējams izveidot pateicoties tam, ka pētniecības darbības, apmācība, tehnoloģiju nodošana un rūpniecības attīstība ir saskaņotas *Biopark* līmenī. Tika īstenota arī lietpratīgās specializācijas stratēģija, lai sekmētu attīstību trijās jomās — imunoloģijā, attēlveidošanā un šūnu terapijā.

Citu izšķirošo faktoru vidū ir jāmin politisko struktūru vēlme atbalstīt izaugsmi šajā nozarē, lielu rūpniecības uzņēmumu, piemēram, *GSK Vaccines* un *UCB*, klātbūtne Valonijā un publiskā un privātā sektora investoru tīklu izveide — *Biopark* uzņēmumi ir piesaistījuši privātā sektora investīcijas vairāk nekā 650 miljonu EUR apmērā.

Bez sākotnējiem ieguldījumiem, kurus nodrošināja *ULB*, ES un Valonijas reģions, *Biopark* nemaz nepastāvētu. Taču tā pastāvīgie sasniegumi ir arī skaidri formulētas stratēģijas, valsts, reģionālās un vietējās politikas saskaņošanas un publiskā un privātā sektora dalībnieku konverģences rezultāts. Ne velti Beļģijas moto ir “Vienotība ir spēks”!

Dominika Demonte (Dominique Demonté)
BIOPARK Charleroi Brussels South direktore, Beļģija

INVESTĪCIJAS ZVIEDRIJAS NĀKOTNĒ

Zviedrijas Vesterjētlandes (*Västra Götaland*) lēne ir viens no Eiropas vadošajiem reģioniem inovāciju jomā. Šī lēne, kas ir otrais lielākais reģions valstī, ir mājvieta vairākām lielām ražošanas kompānijām, piemēram, *Volvo Cars*, *Volvo Group*,

SKF un *Astra Zeneca*. Šis reģions ir īpaši spēcīgs pētniecības un inovācijas jomā — pētniecībai un izstrādei veltītie izdevumi tajā pārsniedz vidējo līmeni valstī, un tajā atrodas piecas slavenas universitātes. Rūpniecība ir šī reģiona ekonomikas galvenais elements, un reģionā tiek izmēģinātas daudzas jaunas ilgtspējīgas tehnoloģijas.

Volvo 7900 hibrīds elektrotransportlīdzeklis

Lietpratīgā specializācija ir vispārējās izaugsmes un attīstības stratēģijas “*Västra Götaland 2020*” neatņemama sastāvdaļa. Par galvenajām prioritātēm šajā stratēģijā ir izvirzītas 13 nozares, īpašu uzmanību pievēršot sešām jomām, kas uzskatāmas par reģiona stiprajām pusēm: dzīvības zinātnes, transports, ekoloģiska ķīmija, materiāli, tekstilizstrādājumi un jūrniecības nozare. Tematisko programmu ietvaros Vesterjētlandes lēne veic lielus ieguldījumus inovācijā un izstrādē šajās nozarēs, galveno uzmanību pievēršot noturīgu sadarbības, izmēģinājumu un demonstrējumu struktūru veidošanai. Daudzas no šīm struktūrām atrodas sešos šī reģiona zinātnes parkos.

Šie ieguldījumi ir palīdzējuši sagatavot reģiona ekonomiku pārmaiņām. Senākām, novecojušām nozarēm, piemēram, tekstilrūpniecībai, ir izdevies pārveidoties un saglabāt konkurētspēju arī uz zināšanām balstītā ekonomikā.

Tekstilizstrādājumu ražošana daudzās Eiropas valstīs, arī Zviedrijā, ir bijusi rūpniecības attīstības šūpulis. Atkārtoto ekonomikas krīžu laikā Zviedrija zaudēja daudzas darbvietas, jo ražošana tika pārcelta uz ārvalstīm. Taču tekstilrūpniecība nekad tā īsti nav pametusi Burosas pilsētu (*Borås*), kas ir galvenais tekstilizstrādājumu ražošanas centrs Vesterjētlandē. Šī reģiona uzņēmumi nodarbina divas trešdaļas Zviedrijas tekstilrūpniecības nozarē strādājošo. Tā vietā, lai konkurētu ar kompānijām, kuras tirgo lētus T-krekus, Burosā esošie inovatīvie uzņēmumi koncentrējas uz nišas produktu ražošanu.

Vesterjētlande ir arī galvenais ilgtspējīgu transporta risinājumu pētniecības un izstrādes centrs Zviedrijā, kas nodarbina gandrīz pusi no valsts autobūves nozarē strādājošajiem.

Autobūves nozares konkurētspējīgāko darbības jomu vidū jāmin automatizācija, elektrifikācija un transportlīdzekļos iebūvētas IKT. Reģionā patlaban tiek īstenoti vairāki lieli demonstrējumu projekti, tostarp arī projekts *ElectricCity*, kura ietvaros reālos apstākļos tiek izmēģināti *Volvo* elektriskie autobusi, kas iekļauti pilsētas sabiedriskā transporta parkā.

Kā piemēru sinerģijai starp fondiem, kas saistīti ar lietpratīgās specializācijas stratēģiju, var minēt *Asta Zero* — unikālu testēšanas poligonu ceļu satiksmes un transportlīdzekļu drošības izmēģinājumu veikšanai, kas atklāts 2014. gadā. Šie ieguldījumi tika nodrošināti no reģiona un valsts līdzekļiem, kas papildināti ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļiem, un pateicoties unikālam līgumam ar autobūves nozari, kas apņēmas vairākus gadus izmantot šo poligonu un par to maksāt.

Hanna Blumdāla (Hanna Blomdahl)

Vecākā referente, Pētniecības un izstrādes nodaļa, Vesterjētlandes lēne, Zviedrija

RIS3 DARBĪBĀ RUMĀNIJAS ZIEMEĻAUSTRUMOS

Izglītojot bērnu, būvējot tiltu starp divām kopienām vai arī slimnīcā glābjot dzīvību ar vismodernāko tehnoloģiju palīdzību, mēs ar reģionālās plānošanas un ES struktūrfondu līdzekļu pārvaldības starpniecību panākam uzticēšanos cilvēces progresam. Mēs to darām, jo tāds ir mūsu uzdevums, taču tas, kā un ko īsti darām, ir atkarīgs no mūsu motivācijas.

Lietpratīgā specializācija eiropiešiem ir ļoti svarīga. S3 piemīt potenciāls panākt būtiskas pārmaiņas visā Eiropas ekonomikā, pārveidojot ekonomikas dinamiku visā kontinentā. Eiropas ekonomika attīstās tik ātri kā vēl nekad. Mūsu reģions — Rumānijas ziemeļaustrumu daļa — nav izņēmums.

Pateicoties struktūrfondiem, reģionā ir veikti daudzi uzlabojumi, nodrošinot lielākam skaitam iedzīvotāju piekļuvi tīram ūdenim, uzlabotiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, labākām darbvietām un plašākai savienojamībai, ko sniedz jaunizveidota infrastruktūra.

Lielākā daļa publisko ieguldījumu ir vērsti tieši uz šiem mērķiem, un kopš to veikšanas dzīves kvalitāte ir būtiski uzlabojusies.

Rumānijas ziemeļaustrumos S3 ir iekļaujošs plānošanas un programmu izstrādes instruments — veids, kā kopīgi risināt sabiedrībai aktuālās problēmas un sekmēt sadarbību ar četrkāršās spirāles modeļa dalībniekiem, lai panāktu attīstību un labklājību. Jauna novatoru, jaunuzņēmumu un privātā sektora dalībnieku paaudze, kuras darbība ir vērsta starptautiskā virzienā, ļauj tādām nozarēm kā lauksaimniecības un pārtikas rūpniecība, tekstilizstrādājumu un jauno materiālu ražošana, IKT, veselīga dzīve un vecumdienas, biotehnoloģijas un vide kļūt par lietpratīgās specializācijas nozarēm.

Ar apņēmību un smagu darbu S3 ir izdevies radīt 129 projektus — ja tos izdosies realizēt līdz 2023. gadam, tad tie uz visiem laikiem mainīs mūsu reģionu. Ir izstrādāti 65 projekti, kuru mērķis ir attīstīt galvenās novatoriskās prasmes un paplašināt pētījumu rezultātu izmantošanu uzņēmumos un kuri cenšas piesaistīt finansējumu no DP. Reģionālā darbības programma (RDP) nodrošina 36,15 miljonus EUR, lai atbalstītu 36 priekšlikumus, kuros paredzēts izstrādāt tehnoloģiju pārmeses pakalpojumus. Pieliekot vēl nepieredzētas pūles, vadošā iestāde un reģionālās attīstības aģentūras ir noteikušas saistošu RIS3 mērķi Reģionālajā darbības programmā, kuras ietvaros 25 miljoni EUR tiks izmantoti, lai atbalstītu to atlikušo 28 integrēto, vairākpunktu intervences projektu īstenošanu, kuros galvenā uzmanība pievērsta svarīgākajām reģionālajām ekonomikas vērtības veidošanas ķēdēm.

Vasile Asandei (Vasile Asandei)

ADR Nord-Est ģenerāldirektors, Rumānija

INOVĀCIJA BEZ ROBEŽĀM

Blauwe — jauns slimību izpētes centrs, Delfta

Nīderlandē esošajam Dienvidholandes reģionam (*Zuid-Holland*), kas atrodas zem jūras līmeņa, ir ļoti grūti pielāgoties klimata pārmaiņām. Šis reģions, kas ir kļuvis par vārtiem uz Eiropu, jo tajā atrodas Roterdamas osta, lielus līdzekļus iegulda viedā un videi nekaitīgā transportā. Šim metropoles reģionam ir jāapmierina arī pilsētas iedzīvotāju vajadzības un jānodrošina tiem droša, tīra un veselīga vide.

Spēcīgas ekonomikas kopas nodrošina inovatīvus risinājumus šīm savstarpēji saistītajām problēmām. Tādēļ galvenā uzmanība tiek pievērsta ne vien inovāciju izstrādei, bet arī to testēšanai lauka laboratorijās, kas kalpo kā pastāvīgi pieejamas vietas izmēģinājumu veikšanai reālos apstākļos, lai varētu izstrādāt risinājumus, kas patiesi palīdz risināt Eiropas sabiedrībai aktuālās problēmas. Šādas pieejas īstenošanai ir vajadzīga disciplīnu un nozaru pārklāšanās un zināšanu apmaiņa ar citām Eiropas pilsētām un reģioniem, lai pastāvīgi uzlabotu stratēģijas un varētu mācīties viens no otra.

Būtisku ieguldījumu Eiropas lielo sabiedrības problēmu risināšanā ir snieguši arī 2007.–2014. gada periodā veiktie Eiropas ieguldījumi 1 miljarda EUR apmērā un finansējums 700 miljonu EUR apmērā, kas līdz šim jau piešķirts 2014.–2020. gada periodā. Eiropas ieguldījumi uz izcilību balstītā pētniecībā un izstrādē ir ļoti svarīgi un apliecina mūsu ekonomikas klasteru spējas.

Eiropas unikālās liela mēroga brīvas piekļuves pētniecības un izstrādes iekārtas, piemēram, *NeCEN* centrā pieejamos mikroskopus un Bioprocusu izmēģinājumu centru (*Bioprocess Pilot Facility*), kā arī tādus Nīderlandes valorizācijas centrus un inkubatorus kā *YES!Delft* finansē ERAF. Kā sasniegumus var minēt 160 jaunuzņēmumus, simtiem patentētu tehnoloģiju, vairāk nekā 80 valstīs strādājošus uzņēmumus, investēto kapitālu vairāk nekā 130 miljonu EUR apmērā un vairāk nekā 1000 darbvietas.

Aģentūra *InnovationQuarter* reģionālās ekonomikas attīstību atbalsta ar ERAF daļēji finansēta apgrozības fonda palīdzību. Turklāt reģionā strādājošie partneri sadarbojas ar Eiropas Investīciju banku, lai izveidotu reģionālo investīciju platformu privātā sektora ieguldījumu sekmēšanai.

Šie ieguldījumi ir svarīgs mūsu reģionālās inovācijas ekosistēmas pamats. Uzņēmumi cieši sadarbojas savā starpā, kā arī ar trim augstskolām, diviem medicīnas centriem un lietišķo zinātņu universitātēm, lai izstrādātu un izmēģinātu risinājumus mūsdienu problēmām. Kopīgi sasniegto rezultātu vidū var minēt lielo datu izmantošanu miera nodrošināšanai un aizsardzībai pret plūdiem, 3D printēšanu jūrniecības un medicīnas nozarēs un jaunus medikamentus, kuru galvenā sastāvdaļa ir augu ekstrakti. Ciešā sadarbība ar citiem Eiropas reģioniem vairākos ES tīklos, piemēram, iniciatīvā "Vanguard", ir vēl viens iemesls, kāpēc Dienvidholandes lietpratīgās specializācijas stratēģija ir plaši atzīta par stabilu pamatu inovācijai bez robežām — ieguldījumu veikšanai starpnozaru, pārrobežu un starpfondu kontekstā.

Žaklīna Speibruka (*Jacqueline Spuijbroek*)
Dienvidholandes provinces pārstāve ES, Nīderlande

S3 palīdz sasniegt rezultātus Centra-Valdeluāras reģionā

Reģionam, kurš nav nedz pilsētas reģions, nedz arī augsto tehnoloģiju reģions, jo īpaši Francijas Centra-Valdeluāras (*Centre-Val de Loire*) reģionam, kuram raksturīga ļoti daudzveidīga ekonomikas struktūra, S3 no pirmā acu uzmetiena varētu šķist īsts murgs. Taču kopš brīža, kad šī reģiona attīstībā ieinteresētās personas 2011. gadā vienojās atbalstīt šo koncepciju, ir veikti daudzi uzlabojumi, lai izstrādātu efektīvāku reģiona ekonomikas attīstības stratēģiju un sasniegtu rezultātus.

Rezultāti tika sasniegti, izmantojot ļoti integrētu pieeju un jau ļoti agrīnā posmā iesaistot vadošos politikas veidotājus no visaugstākajām politikas aprindām. Tādējādi uzņēmējdarbības jaunrades procesam tika nodrošināta stabila legimitāte, vienlaikus apliecinot, ka piecas izvēlētās specializācijas jomas nebūt nav pārāk plašas.

Specializācijas jomas tagad ir galvenais atsauces punkts ne vien Eiropas Reģionālās attīstības fondam (ERAF), bet arī Eiropas inovāciju partnerībai lauksaimniecības ražīguma un ilgtspējības jomā (*EIP-AGRI*), Eiropas Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai (ELFLA) un citiem reģionālā līmeņa politikas instrumentiem.

Fondu līdzekļu (Eiropas, valsts, reģionālo) apgūšanas spēja ir optimizēta, pateicoties:

- > reģionālā inovāciju tīkla pārvaldībai, kas ļauj identificēt lielāku skaitu ar S3 prioritātēm saistītu projektu, jo īpaši privātā sektora pētījumu, attīstības un inovācijas jomā;
- > pastāvīgai saziņai ar ieinteresētajām personām, kā arī ar speciālistu grupām, lai cieši uzraudzītu *RIS3* īstenošanu;
- > padziļinātai dalībai starpreģionu sadarbības programmās, piemēram, *Interreg Europe*, lai *RIS3* noteiktu par vispārēju standartu un pēc tam pielāgotu vietējam kontekstam;
- > saiknei starp vērtības veidošanas ķēdes prioritātēm, kas, pamatojoties uz pierādījumiem un skaidriem kritērijiem, parāda, kurās jomās veikt ieguldījumus, — tas ir palīdzējis arī uzlabot reģiona reputāciju un pievilcību.

Centra-Valdeluāras reģionā izmantotā metodika, kā arī būtiski svarīgais atbalsts no S3 platformas puses, vēl noderīgāks izrādījās brīdī, kad Parīzes reģions sava nelielā attāluma dēļ spēja kopīgiot *RIS3* nodrošināto sociāli ekonomisko ietekmi. Jo lielākā mērā reģions ir uzskatāms par lauku reģionu, jo lielāka nozīme ir šiem galvenajiem veiksmes faktoriem.

Frederiks Pinna (Frédéric Pinna)

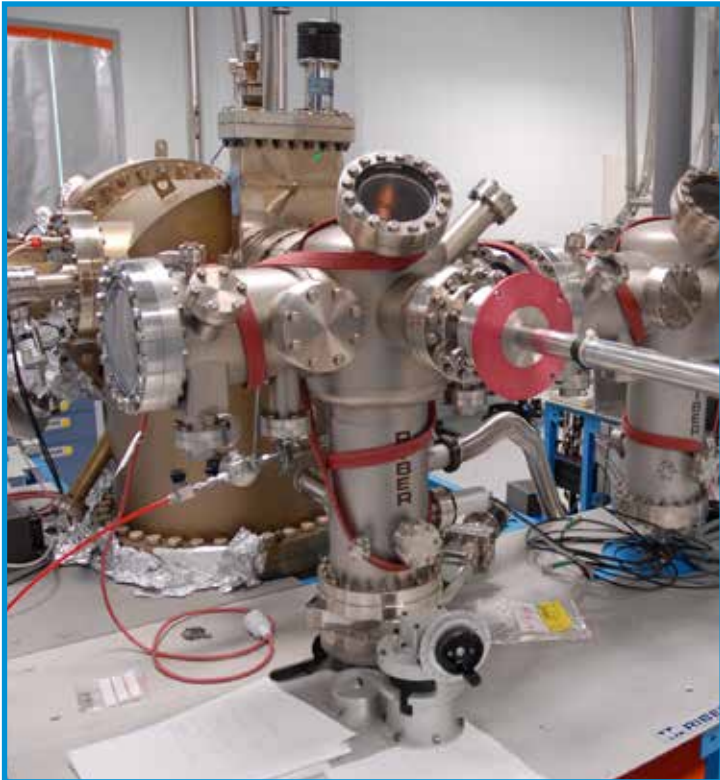
DEV'UP Centre-Val de Loire direktors, Francija

Vēsturiskā mantojuma tūrismam svarīgajai IKT prioritātei veltītā semināra dalībnieki

EIROREĢIONU STRATĒGIJAS NEPAZĪST ROBEŽU

Mission Opérationnelle Transfrontalière (MOT) 2014.–2015. gadā veica pētījumu par ekonomikas attīstību pārrobežu reģionos, galveno uzmanību pievēršot Francijas robežām ar tās kaimiņvalstīm un aplūkojot arī trīs citu Eiropas valstu robežas. Tas parāda, ka pārrobežu ekonomikas attīstība ietver daudzus un dažādus aspektus — uzņēmumu partnerību, pakalpojumu eksportu jeb sniegšanu pāri robežām, uzņēmuma atrašanos divās dažādās vietās, attiecības ar apakšuzņēmējiem un attiecības uzņēmumu klastera iekšienē —, taču to parasti neuzskata par teritoriālu priekšrocību vai iespējamu konkurences priekšrocību.

Taču cilvēku brīva pārvietošanās un preču, pakalpojumu un kapitāla brīva aprīte ir jānodrošina ne vien Eiropas līmenī, bet arī pārrobežu reģionos, tādējādi atbalstot pārrobežu integrāciju. Šis ir potenciāls labklājības avots, ja vien tiek koordinēts ar pārrobežu ekonomiskās attīstības stratēģiju starpniecību, piemēram, inovāciju jomā.

Tā kā visiem Eiropas reģioniem bija jāizstrādā savas lietpratīgās specializācijas stratēģijas, tās varētu kalpot par pamatu kopīgām pārrobežu iniciatīvām. Francijas un Spānijas

robežas gadījumā Pireneju-Vidusjūras eiroreģions (Dienvidu-Pireneju (*Midi-Pyrénées*) un Langdokas-Rusijonas (*Languedoc-Roussillon*) reģioni, kas tagad pievienoti Oksitānijas, Katalonijas un Baleāru salu reģionam) pēc Eiroreģionu inovācijas partnerības izveides 2013. gada janvārī izstrādāja Eiroreģionu inovācijas stratēģiju un partnerreģionu stratēģisko nozaru un inovācijas potenciāla teritoriālo novērtējumu.

Kopīgo aspektu identificēšana šajās S3 ir ļāvusi eiroreģionu stratēģijā noteikt mērķus attiecībā uz trim kopīgajiem attīstības pilāriem — e-veselību, ūdens apsaimniekošanu un lauksaimniecības un pārtikas rūpniecību (tie apkopoti zem virsraksta “Inovācija veselīgai dzīvei un aktīvām vecumdienām”). Jāatzīmē, ka Akvitānijas-Basku zemes-Navarras eiroreģions līdzīgu procesu uzsāka savā stratēģiskajā plānā 2014.–2020. gadam.

Žans Peronī (Jean Peyrony), Mission opérationnelle transfrontalière (MOT) ģenerāldirektors, Francija

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

MOT pētījums par pārrobežu ekonomisko attīstību, ko ERAF līdzfinansējis valsts atbalsta programmas *Europ'Act* ietvaros:

<http://bit.ly/2wl00NE>

Pireneju-Vidusjūras eiroreģions: <http://www.euroregio.eu/en/>

Projektu faktu lapa, kas veltīta eiroreģionu pārrobežu stratēģijām ekonomiskās attīstības un inovācijas veicināšanai:

<http://bit.ly/2jkkZJy>

Akvitānijas-Basku zemes-Navarras eiroreģions: <http://www.aquitaine-euskadi.eu/en/>

POMOŽES VOJEVODISTE SEKMĒ PARTNERĪBU IZVEIDI UN PĒTNIECĪBAS UN IZSTRĀDES PROJEKTUS

Pomožes vojevodistē vērojami attīstības procesi, tostarp Pomožes lietpratīgās specializācijas jomas (PSS), nosaka galveno politisko kontekstu reģionālajai attīstībai un publiskā sektora līdzekļu ieguldījumiem pētniecībā un izstrādē. Pirmie ES reģionālās politikas fondu organizētie pētniecības un izstrādes projektu konkursi (izdevumi 34 miljonu EUR apmērā) parādīja ievērojamu līdzekļu izmantošanas potenciālu. Šo ieguldījumu rezultātā tiks izstrādāts, piemēram, neliels stūmējkuģis ar hibrīda dzinēju, tehnoloģiju platforma gaisa kuģu apkalpošanai uz zemes un produkti skrimšļu degradācijas novēršanai. Tika līdzfinansēti vairāk nekā 100 projekti (41 miljons EUR), lai veiktu ieguldījumus uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanā, un vairāk nekā 17 miljoni EUR tika piešķirti projektiem, kuru mērķis bija paplašināt augstskolu infrastruktūru, lai tās spētu nodrošināt praktiskās nodarbības.

Lai mudinātu partnerus domāt un strādāt inovāciju attīstības virzienā, īstenojot pētniecības un izstrādes projektus, Pomožes vojevodiste PSS atlasē izmantoja augšupēju, uz partnerību veidošanu balstītu procesu. Projektu konkursā varēja piedalīties visi reģiona tirgus dalībnieki — uzņēmumi, klasteri, augstskolas un nevalstiskās organizācijas. Vairāk nekā 400 organizācijas iesaistījās šajā divus gadus ilgajā procesā, kura rezultātā reģiona pašvaldība atlasīja četras PSS:

- > atkrastes, ostu un loģistikas tehnoloģijas;
- > interaktīvas tehnoloģijas ar informāciju pārsātinātā vidē;
- > ekoloģiski efektīvas tehnoloģijas enerģijas un kurināmā ražošanas, pārvades, sadales un patēriņa jomās, kā arī celtniecībā;
- > medicīnas tehnoloģijas ar civilizācijas attīstību un novecošanu saistīto slimību jomā.

Pomožes vojevodistē izveidotās lietpratīgās specializācijas īstenošanas sistēmas svarīgākais elements ir tā dēvētie horizontālie projekti, kas sniedz potenciālos ieguvumus, attīstot

Gdaņskas osta

visu attiecīgo specializācijas jomu, un kam ir nodrošināta prioritāra piekļuve reģionālās politikas finansējumam. PSS partneri vienojās par 17 projektu (kopējais finansējums — 75 miljoni EUR) darbības jomām, piemēram, ieguldījumiem pētniecības un izstrādes infrastruktūrā.

Pomerānijas reģiona organizāciju darbība atspoguļojas iniciatīvā izveidot jūrniecības, medicīnas un kosmosa nozares uzņēmumu inkubatoru. Turklāt šie uzņēmumi aizvien biežāk iesaistās arī starptautiskos projektos — “Viedie piejūras reģioni” (*Smart Blue Regions*) (*Interreg*) vai *INNOLABS* (“Apvārsnis 2020”).

Lai veicinātu kontaktus starp PSS dalībniekiem un pašvaldībām, kā arī kopīgu darbību veikšanu specializācijas jomās, tika izveidotas tā dēvētās PSS padomes, kurās darbojas pārstāvji no uzņēmumiem, zinātnes nozares un uzņēmējdarbības veicināšanas jomā strādājošajām iestādēm, tostarp klasteriem.

Dialogs ir Pomožes vojevodistes vietējās pašvaldības īstenotās ekonomiskās, sociālās un kultūras attīstības politikas neatņemama sastāvdaļa. Augšupējas PSS atlasē piemērs noteikti ir interesanta pieredze, no kuras var mācīties reģiona partneri. Pateicoties netradicionāliem un konsekventiem lēmumiem un uz partnerību balstītai pieejai, mēs pavisam noteikti varam konkurēt starptautiskajā tirgū.

Karolīna Lipinska (Karolina Lipínska)
Ekonomikas attīstības nodaļa, Pomožes vojevodistes vadītāja birojs, Polija

2017. gada *RegioStars* balvas: 24 finālā iekļuvušie projekti tuvplānā

Šī gada *RegioStars* balvu konkurss kārtējo reizi pievērš uzmanību Eiropas izcilākajiem reģionālajiem projektiem. No 103 pieteikumiem, kas saņemti no 20 dalībvalstīm un vienas kaimiņvalsts, ekspertu žūrija atlasīja 24 finālistus. Godalgas uzvarētājiem tiks pasniegtas 10. oktobrī, 2017. gada Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļas laikā.

ŠOGAD VADOŠĀS IESTĀDES VARĒJA PIETEIKT PROJEKTUS APBALVOŠANAI PIECĀS KATEGORIJĀS:

LIETPRATĪGĀ SPECIALIZĀCIJA MVU INOVĀCIJAI:
no uzņēmējdarbības uzsākšanas līdz tās izvēršanai

ENERĢĒTIKAS SAVIENĪBA: rīcība klimata politikas jomā

SIEVIEŠU IESPĒJU UN AKTĪVAS LĪDZDALĪBAS VEICINĀŠANA

IZGLĪTĪBA UN APMĀCĪBA

CITYSTARS: pilsētas digitālās pārejas procesā

FINĀLISTI

**Lietpratīgā specializācija MVU inovācijai:
no uzņēmējdarbības uzsākšanas līdz tās
izvēršanai**

**1. Projekts *Bio Base NWE*: Flandrija, Beļģija
(Eiropas Reģionālais attīstības fonds — ERAF)**

Projekts *Bio Base NWE* bioekonomikas novatoriem un MVU nodrošināja finansēšanas sistēmu aprīkojuma iegādei un tehniskā atbalsta saņemšanai, izmantojot kuponus. Šāds atbalsts eksperimentālo produktu izstrādei piesaistīja investoru uzmanību, ļaujot izmēģinājuma projektiem kļūt par īstiem uzņēmumiem.

<http://www.biobasenwe.org/>

**2. Projekts *3D Boost and 3D Invest*:
Rietumsomija, Somija (ERAF)**

Projekta *3D Boost and 3D Invest* ietvaros reģiona izglītības iestādēs tika apkopotas zināšanas un resursi, kas attiecas uz 3D printēšanu. Pēc tam tie bija pieejami uzņēmumiem, kuriem trūkst resursu jaunu metožu izmēģināšanai, lai tādējādi tiem palīdzētu pētniecības, izstrādes un jaunu produktu ražošanas procesā. <http://3dpirkanmaa.fi/>

3. *Science Link*: Baltijas jūras reģions (ERAF)

Lielāko Baltijas jūras reģiona pētniecības centru, kuri darbojas fotonu un neitronu mērījumu jomā, sadarbības tīkls — projekts

Science Link — izsludināja uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, lai iegūtu iespēju izmantot centra iekārtas, un piedāvāja bezmaksas konsultācijas un atbalstu MVU. Projekta ietvaros izstrādāto uzlaboto produktu vidū var minēt labākas kvalitātes glābšanas vestes, elektroniskas ierīces un ādas kopšanas produktus. <https://www.science-link.eu/>

4. IPN TecBIS — tehnoloģijas, uzņēmējdarbība, inovācija, ilgtspējīga izaugsme. Uzņēmējdarbības akselerators: Centra reģions, Portugāle (ERAF)

Uzņēmējdarbības akseleratoriem ir būtiska nozīme Portugāles ekonomikas attīstībā. Kopš 2014. gada maija *TecBIS* ir palīdzējis vairāk nekā 23 tehnoloģiju jomā strādājošiem MVU ieviest inovācijas, attīstīties un eksportēt savus produktus. Šie uzņēmumi kopumā nodarbina vairāk nekā 550 augsti kvalificētus speciālistus. <http://www.ipn.pt/>

5. Projekts SEREN: Velsa, Apvienotā Karaliste (ERAF)

Šis projekts palīdzēja Velsas mazajiem uzņēmumiem izmantot zemes garozā pieejamos mazoglekļa energoresursu avotus, nodrošinot tehnoloģiju demonstrējumus, speciālistu atbalstu un ieguldījumus šajā nozarē. Projekta *SEREN* ietvaros tika atbalstīti 90 MVU, izveidotas 111 darbvietas, īstenoti 28 projekti un izstrādāti 36 procesi un produkti. <http://grc.engineering.cf.ac.uk/>

Enerģētikas savienība: rīcība klimata politikas jomā

1. Pelvas ģimnāzijas celtniecība: Pelvas apriņķis (Põlvamaa), Igaunija (ERAF)

Igaunijas Pelvas apriņķī ir uzbūvēta skola ar gandrīz neitrāliem oglekļa emisijas rādītājiem. It viss šajā skolā ir vērsts uz energoefektivitātes nodrošināšanu — LED lampas, kurām elektroenerģiju nodrošina uz jumta izvietotie 144 saules bateriju paneļi, kā arī ļoti efektīva siltuma reģenerācijas sis-

tēma, īpaši izolācijas materiāli un videi nekaitīgi logi un apdares materiāli. <http://www.innove.ee/>

2. Inovatīvi mazoglekļa sabiedriskie pakalpojumi: Somijas kontinentālā daļa (*Manner-Suomi*), Somija (ERAF)

li pašvaldība Somijā savas CO₂ emisijas ir samazinājusi daudz straujāk nekā jebkura cita šīs valsts pašvaldība, pārejot uz atjaunojamiem energoresursiem un pārveidojot sabiedriskos pakalpojumus. Projekta īstenošanas laikā iedzīvotāji varēja dalīties idejās ar pārvaldes iestādēm par to, kā klimatam nekaitīgu izvēli padarīt vieglu un pievilcīgu cilvēku acīs. <http://www.greenpolis.fi/en/projektit/>

3. Mērenas temperatūras ūdens kontūrs Marseļas rajonā *Îlot Allar*: Provansa-Alpi-Azūra krasts, Francija (ERAF)

Šī projekta ietvaros tiek nodrošināta ēku apkure un gaisa kondicionēšana, iegūstot enerģiju no jūras. Mērenas temperatūras ūdens kontūrs savieno Marseļas ostā izvietoto jūras ūdens enerģijas reģenerācijas staciju ar pilsētas rajonos esošajām sūkņu stacijām, no kurām enerģija tiek pārvadīta tālāk, lai nodrošinātu apkuri, gaisa kondicionēšanu un karsto ūdeni. <http://www.massileo.fr/>; <http://www.europe.regionpaca.fr>

4. *Impianto di teleriscaldamento dell'abitato di Montieri*: Toskāna, Itālija (ERAF)

Jauna moderna apkures sistēma savieno Itālijas pilsētiņu Montjeri (*Montieri*) ar ģeotermālo spēkstaciju, kas atrodas kaimiņos esošajā *Travelē (Travele)*, tādējādi nodrošinot iedzīvotājiem drošu, uzticamu un cenas ziņā pieejamu apkuri un karsto ūdeni. Šī sistēma ir palīdzējusi atteikties no malkas krāsnīm un gāzes boileriem, būtiski samazinot enerģijas patēriņu, izmaksas un siltumnīcefekta gāzu emisijas. <http://www.comune.montieri.gr.it/>

5. Projekts *SEAP Alps*: Alpu reģions (ERAF)

Eiropas Alpu reģiona kopienas ir īpaši neaizsargātas pret globālo sasilšanu. Šī projekta laikā tika izveidota vienota platforma, kuras ietvaros Alpu reģiona pašvaldības var īstenot veiksmīgas seku mazināšanas / pielāgošanās stratēģijas un enerģētikas rīcības plānus, neraugoties uz sarežģītā reljefa radītajām grūtībām un iesaistīto valstu dažādību. <http://seap-alps.eu/>

Sieviešu iespēju un aktīvas līdzdalības veicināšana

1. Dzimumu līdztiesības sekmēšana Bulgārijas un Turcijas pārrobežu reģionā — dzimumtaisnīgums: Burgasa, Bulgārija; Kirklareli, Turcija (IPA Pārrobežu sadarbības programma)

Šī projekta ietvaros Burgasā, Bulgārijā un Kirklareli, Turcijā tika organizēti semināri par dzimumu līdztiesības jautājumiem un uzņēmējdarbību, lai sievietēm nodrošinātu plašākas iespējas šajā pierobežas reģionā. Tā rezultātā abu valstu tirdzniecības palātās tika izveidotas sieviešu uzņēmējdarbības komitejas. <http://www.cci-bourgass.org/>; <http://www.genderequality-cbc.eu>

2. Sievietes un celtniecība: Ildefransa, Francija (Eiropas Sociālais fonds — ESF)

Projekta "Sievietes un celtniecība" ietvaros tiek nodrošināta vienīgi sievietēm paredzēta profesionālā apmācība tādu prasību apgūšanai kā apmešana, krāsošana, flīzēšana un grīdas segumu ieklāšana, lai pārvarētu aizspriedumus attiecībā uz sieviešu lomu darbavietā. 98 % būvlaukumos nodarbināto ir vīrieši, taču, pateicoties projekta laikā izveidotajam vietējo celtniecības uzņēmumu tīklam, vairāk nekā 62 % apmācībās iesaistīto sieviešu noslēdza līgumus par darbu šajā nozarē uz gadu vai vēl ilgāk. <http://www.habiter-au-quotidien.fr/>

3. Projekts "Back2Job – Vajadzīgi inženieri!": Leine-Vesera (Leine-Weser), Hannovere, Vācija, (ESF)

Neraugoties uz to, ka trūkst darbinieku ar prasmēm matemātikas, zinātnes vai tehnoloģiju jomās, sievietēm ar profesionālo kvalifikāciju šajās nozarēs nereti ir visai grūti atgriezties darbā pēc atvaļinājuma ģimenes apstākļu dēļ un viņas saskaras ar dažādiem šķēršļiem. Šis projekts sievietēm nodrošināja individuālas konsultācijas, apmācību, tirdzniecības izstāžu apmeklējumus, mentoru pakalpojumus un darba pieredzi, vienlaikus uzlabojot darba devēju informētību par lielāka elastīguma nepieciešamību. <https://www.bnw.de/>

4. Nepalikt vieniem klusumā: Rīga, Latvija (DP "Cilvēkresursi un nodarbinātība")

Šī projekta ietvaros Latvijas Nedzirdīgo savienība sadarbojās ar Rīgas Dzemdību namu, lai nedzirdīgām māmiņām sniegtu informāciju un atbalstu dzemdību laikā un pirmajās dienās pēc dzemdībām. Šis pakalpojums izrādījās tik pieprasīts, ka partnerība tika turpināta arī pēc projekta noslēguma. <http://www.lns.lv/lat/>

5. Koordinācijas darbs nolūkā uzlabot ar dzimumu saistītas vardarbības upuru integrāciju darba tirgū un sociālo iekļaušanu: Mursijas reģions, Spānija (ESF)

Mursijas reģionā sievietēm ir lielāka iespēja palikt bez darba nekā vīriešiem, un ar dzimumu saistītas vardarbības upuriem bieži vien trūkst prasmju un pašapziņas, lai atgrieztos darba tirgū. Šī projekta ietvaros ar dzimumu saistītas vardarbības upuri saņēma atbalstu rīcības plānu, apmācības un dotāciju veidā. Līdz 2016. gada jūnijam 57 % no projektā iesaistītajām sievietēm jau bija atradušas darbu. <http://www.sefcarm.es/>

6. Programma Agile Nation 2: Velsa, Apvienotā Karaliste (ESF)

Velsā slikti apmaksātās darbavietās strādā divas reizes vairāk sieviešu nekā vīriešu. Agile Nation 2 ir karjeras attīstības programma, kas piedāvā konsultācijas, apmācību un mentoru atbalstu, lai sievietēm dotu iespēju un viņas mudinātu ieņemt vadošus amatus un netradicionālas darbavietas. Līdz šim atbalstu ir saņēmušas 1336 dalībnieces un 304 uzņēmumi. <https://www.cteg.org.uk/>

Izglītība un apmācība

1. Programma EkoBiz: Splitas-Dalmācijas župānija, Horvātija (DP "Cilvēkresursi")

Lai reģionā novērstu iedzīvotāju skaita samazināšanos un bezdarbu, programma EkoBiz nodrošināja specializētu apmācību un uzņēmējdarbības konsultācijas bioloģiskās lauksaimniecības jomā vairāk nekā 100 gados jauniem un darbību tikko uzsākušiem lauksaimniekiem. Ar ES finansējuma atbalstu 15 apmācību dalībnieki jau ir nodibinājuši jaunas saimniecības. <http://www.rera.hr/>

2. Dote Unica Lavoro: Lombardija, Itālija (ESF)

Šī projekta ietvaros tiek sekmēta uzņēmējdarbība Lombardijā, veidojot darba meklētāju individuālos profilus, ņemot vērā viņu pieredzi, bezdarba ilgumu, dzimumu un vecumu, lai varētu nodrošināt tieši viņiem piemērotu atbalstu. Projekta pirmās fāzes laikā 54 275 cilvēki uzsāka stažēšanos. <http://www.fse.regione.lombardia.it/>

3. PFK – Podmiotowe Finansowanie Kształcenia: Mazpolijas vojevodiste, Polija (Program Operacyjny Kapitał Ludzki)

PFK vienkāršotā kuponu sistēma, kas MVU nodrošina piekļuvi apmaksātām mācību programmām, palīdz izvairīties no administratīviem ierobežojumiem un garantē augstus apmācību standartus. Sistēmā netiek izmantotas sarežģītas procedūras,

ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

un tā nodrošina publiskā sektora līdzekļu pienācīgu izmantošanu. Tās sniegtās iespējas ir izmantojuši jau vairāk nekā 7000 darba devēju. <http://www.wup-krakow.pl/>

4. Programma *European Coworkings EOI*: Madride, Spānija (ESF)

Šī programma Spānijas uzņēmējiem dod iespēju sadarboties ar dažādiem pieredzējušiem mentoriem no citām valstīm un mācīties no viņu pieredzes. Katram uzņēmējam tiek izstrādāts tieši viņam piemērots darbības plāns un tiek nodrošināta iespēja piedalīties apmācībās tiešsaistē un klātienē, kā arī iespēja veidot kontaktus ar vietējo uzņēmumu īpašniekiem un potenciālajiem partneriem. Līdz šim Spānijā ir izveidoti jau 102 uzņēmumi, kas vēlas strādāt starptautiskā mērogā. <https://www.eoi.es/>

CityStars: pilsētas digitālās pārejas procesā

1. Projekts *SOHJOA*: Helsinki-Ūsimā, Somija (kohēzijas politika)

Projekta *SOHJOA* ietvaros tiek izmēģināti automatizēti mikroautobusi, lai sniegtu tā dēvētos "pēdējās jūdzes" pakalpojumus, kas tiek uzskatīti par vissarežģītāk nodrošināmo un visdārgāko sabiedriskā transporta pakalpojumu daļu. Uz koplietošanas ceļiem un jauktas satiksmes apstākļos notiekošo izmēģinājumu mērķis ir sekmēt pāreju no privāto automašīnu izmantošanas uz ilgtspējīgiem, neatkarīgiem un vidi nepiesārņojošiem transporta risinājumiem.

<http://sohjoa.fi/>

2. Projekts *Smart Service Power*: Diseldorfā un Amsbergā, Vācija (ERAF)

Lai vecāka gadagājuma cilvēki varētu turpināt neatkarīgu dzīvi savās mājās, projekta ietvaros tika izstrādāta lietu interneta platforma, kas attālināti pārvalda dažādas tehnoloģijas. Šīs

lietotājam draudzīgās ierīces var apkopot datus par svaru un hidratāciju, konstatēt krišanas gadījumus, izsniegt ikdienas zāļu devu un izsaukt palīdzību.

<http://bit.ly/2xhKQhN>; <http://bit.ly/2eRPNuH>

3. Mazpolijas aglomerācijas karte (*MKA*): Mazpolijas vojevodiste, Polija (ERAF)

MKA projekta ietvaros tika izstrādāts integrēts biļešu pārdošanas risinājums, kas aptver visus piepilsētas vilcienus, pilsētas sabiedrisko transportu un transportmijas sistēmas Krakovas un Tarnovas pilsētās Polijā. *MKA* ar vienotas kartes, mobilās lietotnes un abonementa palīdzību ļauj pasažieriem ļoti vienkārši iegādāties vienu biļeti, integrētās vai arī mēnešbiļetes.

<http://www.mka.malopolska.pl/>

4. Olštinas integrētā sabiedrisko pakalpojumu platforma un elektroniskie maksājumi: Ziemeļu reģions (*Północny*), Varmijas-Mazūrijas vojevodiste, Polija (ERAF)

Olštinas (*Olsztyn*) pašvaldība ir izveidojusi un ieviesusi integrētus e-pakalpojumus nodokļu deklarāciju un īpašuma deklarāciju iesniegšanai, soda naudu par neatļautā vietā novietotu transportlīdzekli un citu soda naudu nomaksai, utt. Elektroniskais portāls ļauj ietaupīt laiku un darbu, nodrošinot iedzīvotājiem vieglāku piekļuvi viņu personīgajai informācijai bez nepieciešamības apmeklēt pilsētas domi un ļaujot tiešsaistē savlaicīgi iesniegt dokumentus un veikt maksājumus. <http://www.olsztyn.eu/> ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

Uzņēmējdarbības vide ES reģionos un pilsētās

“Uzņēmējdarbības vide Eiropas Savienībā” (*“Doing Business in the European Union”*) ir ziņojumu sērija, kurā tiek analizēta uzņēmējdarbības un normatīvā vide ES pilsētās un reģionos. Ziņojumus izstrādā Pasaules Bankas grupa sadarbībā ar Eiropas Komisiju. Pirmais ziņojums, kurā aplūkotas 22 pilsētas Bulgārijā, Ungārijā un Rumānijā, 13. jūlijā tika prezentēts Sofijā, Bulgārijā.

Šajā ziņojumā, kas ir pirmais no vairākiem ziņojumiem par atsevišķām valstīm, kurus pēc Eiropas Komisijas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta pasūtījuma, izmantojot tā sniegto finansējumu, sagatavo Pasaules Bankas grupa, ir aplūkoti vairāki jautājumi, piemēram: Kā Eiropas valstis un reģioni var uzlabot savu uzņēmējdarbības vidi, lai sekmētu vietējās ekonomikas konkurētspēju? Kāpēc vietējās pārvaldes iestādēm ir tik liela nozīme ilgtspējīgai un vienmērīgai izaugsmei labvēlīgu apstākļu radīšanā? Kāda veida instrumenti ir pieejami vietējā līmeņa lēmumu pieņēmējiem, lai panāktu, ka uzņēmumi paliek un attīstās tieši viņu reģionā vai pilsētā?

Ziņojums tika sagatavots sadarbībā ar visu trīs tajā aplūkoto valstu — Bulgārijas, Ungārijas un Rumānijas — valdībām. Atbilstoši tradicionālajam modelim, kas tiek izmantots Pasaules Bankas ziņojumā “Doing Business”, kurā ik gadu tiek veidots pasaules lielāko uzņēmējdarbības centru tops, pirmo reizi šādā uzskaitījumā ir iekļauta ne vien Sofija, Budapešta un Bukareste, bet arī 22 citas pilsētas — sešas Bulgārijā, septiņas Ungārijā un deviņas Rumānijā.

Ziņojumā ir analizēti uzņēmējdarbības noteikumi, kas attiecas uz mazajiem un vidējiem vietējā līmeņa uzņēmumiem piecās jomās: uzņēmējdarbības uzsākšana, būvatļauju saņemšana, piekļuve elektroenerģijai, īpašumu reģistrēšana un līgumu izpilde.

Paraugprakse

Ziņojumā ir iekļauti arī interesanti salīdzinājumi ar 187 citu pasaules valstu ekonomikām, un — vēl svarīgāk — ir sniegti praktiski ieteikumi un paraugprakses piemēri uzņēmējdarbības vides uzlabošanai.

Ziņojuma “Uzņēmējdarbības vide Eiropas Savienībā 2017. gadā: Bulgārija, Ungārija un Rumānija” (*Doing Business in the European*

Union 2017: Bulgaria, Hungary and Romania) secinājumos ir minētas šo valstu un pilsētu starpā vērojamas atšķirības un kopīgās tendences.

Uzņēmējdarbības noteikumi un to īstenošana būtiski atšķiras gan Bulgārijas, Ungārijas un Rumānijas starpā, gan arī šo valstu iekšienē, un vislielākās

atšķirības pastāv Bulgārijā un Rumānijā.

Neviena no pilsētām nav uzskatāma par pārāku visās piecās aplūkotajās jomās; katra no 22 analizētajām pilsētām atrodas topa augšdaļā vismaz vienā rādītāju jomā un topa apakšdaļā vismaz vienā citā rādītāju jomā.

Katrā valstī ir pilsētas, kuras pārspēj ES vidējos rādītājus vismaz vienā jomā: Varna un Plevna Bulgārijā — uzņēmējdarbības uzsākšanā, Pēča un Segeda Ungārijā — būvatļauju saņemšanā, visas Ungārijas pilsētas un Oradja Rumānijā — īpašumu reģistrēšanā, kā arī lielākā daļa pilsētu — līgumu izpildē. Taču nevienai no pilsētām nav izdevies pietuvoties ES vidējiem rādītājiem elektroenerģijas pieejamības jomā.

Gan Budapešta, gan Sofija atpaliek no lielākās daļas savas valsts mazāko ziņojumā aplūkoto pilsētu. Savukārt Bukareste lielākajā daļā analizēto jomu atrodas Rumānijas pilsētu topa augšdaļā, tādējādi parādot savu spēju efektīvi apmierināt augsto pieprasījumu pēc uzņēmējdarbības pakalpojumiem.

Reformas atbalstoši ierēdņi var panākt reālus uzlabojumus, ieviešot paraugprakses piemērus citās savas valsts pilsētās. Bulgārijas pilsētas varētu atvieglot uzņēmējdarbības uzsākšanu, pārņemot Varnā izmantoto paraugpraksi.

Ungārijas pilsētas varētu uzlabot piekļuvi elektroenerģijai, pārņemot Segedā un Sēkešfehērvārā izmantoto paraugpraksi. Savukārt Rumānijas pilsētas varētu ņemt piemēru no Timišoaras, lai uzlabotu līgumu izpildi.

Vietējo priekšrocību izmantošana

Komentējot ziņojumu, reģionālās politikas komisāre Korina Krecu (*Corina Crețu*) norādīja: “Šī ziņojuma izstrādes laikā Komisija un

CIK LIELĀ MĒRĀ PĒTĪJUMĀ IEKĻAUTĀS 22 PILSĒTAS IR PIETUVOJUŠĀS PASAULES LABĀKAJAI REGULĒJUMA PRAKSEI?

Pilsēta (Valsts)	Uzņēmējdarbības uzsākšana		Būvatļauju saņemšana		Elektroenerģijas pieslēgšana		Īpašuma reģistrēšana		Līgumu izpilde	
	DTF rādītājs	Rangs	DTF rādītājs	Rangs	DTF rādītājs	Rangs	DTF rādītājs	Rangs	DTF rādītājs	Rangs
Burgasa (Bulgārija)	90,05	3	69,23	11	65,49	3	70,67	18	72,68	15
Plevēna (Bulgārija)	90,50	2	71,92	8	54,66	13	70,44	19	73,63	12
Plovdiva (Bulgārija)	90,05	3	68,30	12	65,06	5	69,59	21	72,36	17
Ruse (Bulgārija)	88,33	11	71,34	9	54,71	12	71,53	17	75,38	7
Sofija (Bulgārija)	86,82	21	72,75	6	54,64	14	69,23	22	67,04	20
Vama (Bulgārija)	90,56	1	70,53	10	59,05	10	70,19	20	74,23	9
Budapešta (Ungārija)	87,28	20	67,89	13	63,25	7	80,08	6	73,75	11
Debrecēna (Ungārija)	87,61	13	72,71	7	63,36	6	81,16	1	81,72	1
Ģēra (Ungārija)	87,32	18	73,35	5	63,25	7	80,80	4	74,20	10
Miškolca (Ungārija)	87,61	13	73,47	4	61,76	9	80,92	2	79,53	2
Pēča (Ungārija)	87,61	13	75,58	1	65,21	4	79,96	7	77,07	4
Segeda (Ungārija)	87,57	16	74,38	2	67,46	1	80,80	4	75,98	6
Sēkešfehērvāra (Ungārija)	87,32	18	73,70	3	65,53	2	80,92	2	79,12	3
Brašova (Rumānija)	88,78	9	56,28	17	49,56	19	74,65	9	64,24	22
Bukareste (Rumānija)	89,53	5	58,09	15	53,23	15	74,65	9	72,25	18
Kluža-Napoka (Rumānija)	88,78	9	54,32	20	50,41	18	73,81	16	73,34	14
Konstanca (Rumānija)	87,52	17	49,26	21	49,06	20	74,65	9	75,04	8
Krajova (Rumānija)	86,27	22	61,31	14	53,01	16	74,65	9	73,37	13
Jasi (Rumānija)	88,28	12	56,01	18	57,76	11	74,65	9	72,64	16
Oradja (Rumānija)	89,53	5	57,84	16	50,80	17	75,48	8	72,01	19
Plojesti (Rumānija)	89,53	5	54,40	19	47,22	21	74,64	15	65,86	21
Timišoara (Rumānija)	89,53	5	48,92	22	43,56	22	74,65	9	76,13	5

Avots: Doing Business datubāze

Piezīme: Rādītājs, kas parāda attālumu līdz jomas labākajam rādītājam (distance to frontier (DTF) score), norāda, cik lielā mērā konkrētā pilsēta ir pietuvojusies kādas citas pilsētas sasniegtajam vislabākajam rādītājam katrā ziņojumā *Doing Business* aplūkotajā rādītāju jomā. Šis rādītājs tiek noteikts robežās no 0 līdz 100, kur 100 atbilst vislabākajam prakses rādītājam (jo augstāks ir rādītājs, jo labāk).

Pasaules Banka jau atkal apvienoja spēkus, lai izveidotu uzņēmējdarbību rosinošu vidi, kas ir būtisks aspekts konkurētspējas un izaugsmes veicināšanas programmā, kas tiek īstenota ES reģionos. Tas parāda, cik svarīgi ir koncentrēties uz pareizo apstākļu radīšanu, ļaujoties uz vietējo potenciālu un priekšrocībām. Šāda teritoriālā līmenī balstīta pieeja ir galvenais elements arī ziņojumā par inovācijas stiprināšanu Eiropas reģionos.”

Pasaules Bankas grupas Eiropas Savienības reģionālais direktors Arups Banerji (*Arup Banerji*) piebilda: “Mēs vēlamies politikas veidotājus dažādos līmeņos — Eiropas, valstu un vietējā — nodrošināt ar pierādījumiem, uz kuriem balstīt stratēģiskus lēmumus, tādējādi palīdzot viņiem sekmēt labāka tiesiskā regulējuma pieņemšanu attīstības un izaugsmes veicināšanai.”

Ziņojumu sērija “Uzņēmējdarbības vide Eiropas Savienībā 2017. gadā” ir turpinājums iepriekš sagatavotajiem izdevumiem par Itāliju, Spāniju un Poliju. Turpmākajos mēnešos sēriju papildinās ziņojums par nākamajām četrām valstīm — Čehijas Republiku, Slovākiju, Portugāli un Horvātiju.

Šis ziņojums sniedz būtisku ieguldījumu Eiropas pusgada ietvaros izstrādātajos valstu ziņojumos un ir cieši saistīts ar Mazāk attīstīto reģionu iniciatīvu. Šo iniciatīvu komisāre Korina Krecu uzsāka 2015. gada jūnijā, lai pētītu, kādi faktori kavē izaugsmi un ieguldījumus ES reģionos ar zemiem ienākumiem un zemiem izaugsmes rādītājiem (atpalikušajos reģionos). Būtiski svarīgo attīstības aspektu noteikšana varētu palīdzēt ierosināt iespējamus risinājumus izaugsmes veicināšanai un šo reģionu ienākumu palielināšanai.

2017. gada aprīlī publicētajā dokumentā ir analizētas ieguldījumu vajadzības, izaugsmi noteicošie faktori, makroekonomiskā sistēma un strukturālu reformu nepieciešamība. Turklāt tajā ir minētas arī konkrētas idejas, kā novērst izaugsmi kavējošos šķēršļus Polijas un Rumānijas reģionos, kuros tiek īstenoti eksperimentālie projekti. Tādējādi autori apliecina savu pārliecību par to, ka kohēzijas politikas ieguldījumiem ir jāturpina atbalstīt Eiropas reģionus iedzīvotāju ikdienas dzīves uzlabošanā. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

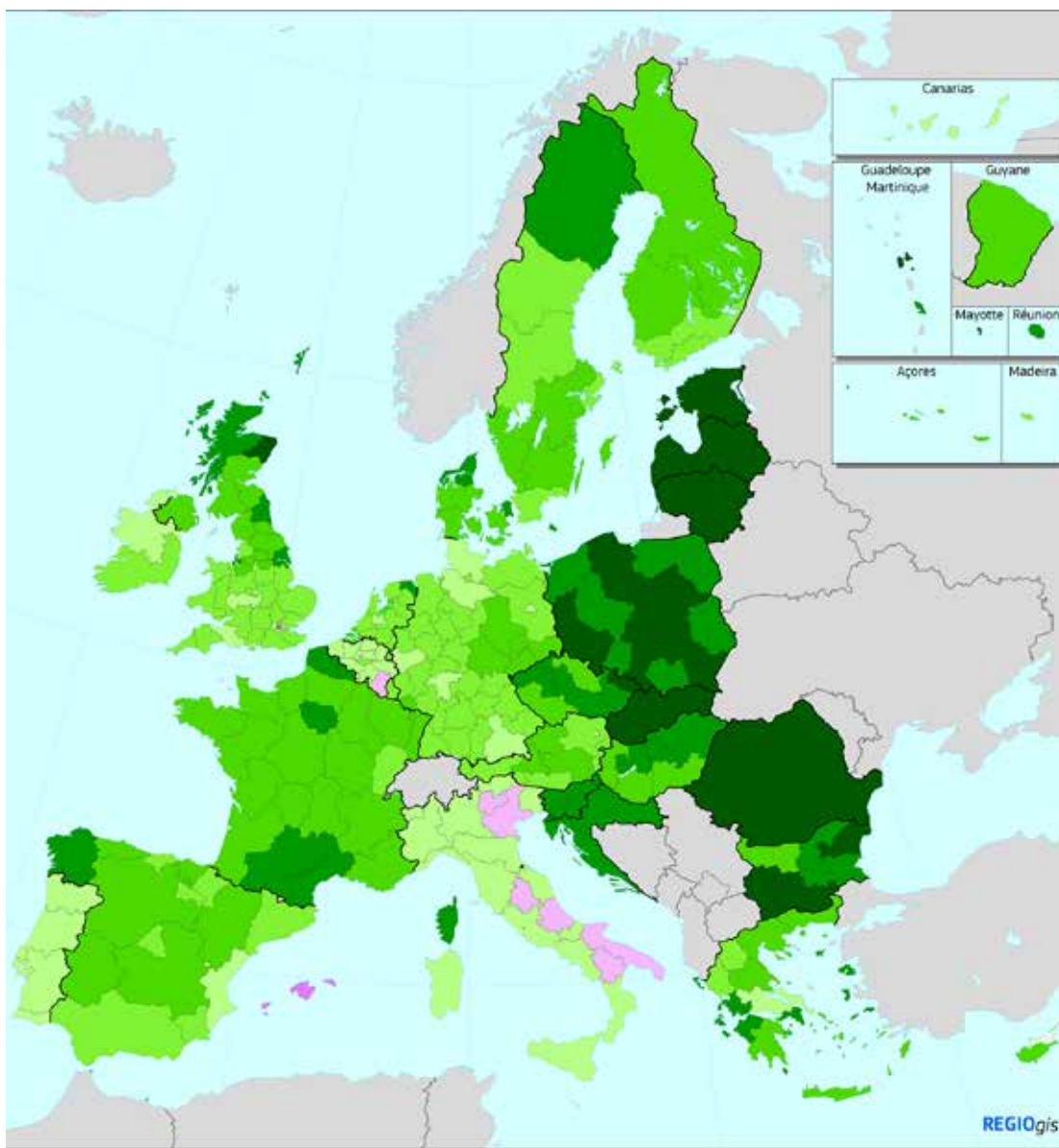
<http://www.doingbusiness.org>

ES reģionos atsākas ekonomikas izaugsme

Pēc atkārtotās recesijas, kas bija vērojama 2008. un 2011. gadā, ES ekonomika patlaban pieaug par aptuveni 2 %. Gandrīz visos ES reģionos laikā no 2001. līdz 2008. gadam bija vērojams IKP uz vienu iedzīvotāju pieaugums (1. karte), daudzos ES-13 reģionos izaugsmes rādītājiem pārsniedzot 5 % gadā. Izaugsmes rādītāji pārsniedza vidējo līmeni gan mazāk attīstītajos, gan pārejas reģionos, tādējādi palīdzot

tiem panākt pārejos. Ekonomikas krīzes rezultātā laikā no 2009. līdz 2015. gadam IKP uz vienu iedzīvotāju samazinājās aptuveni 40 % reģionu, galvenokārt Īrijā, Itālijā, Spānijā, Portugālē un Grieķijā. Lielākajā daļā Grieķijas reģionu IKP uz vienu iedzīvotāju krīzes dēļ samazinājās par vairāk nekā 3 % gadā (2. karte). Krīze apturēja atšķirību mazināšanos, daudzu mazāk attīstīto un pārejas reģionu ekonomikai vai nu sarūkot, vai arī pieaugot lēnāk

1. IKP UZ VIENU IEDZĪVOTĀJU PIEAUGUMS REĀLĀ IZTEIKSMĒ, 2001.–2008. GADS

Ikgadējās vidējās izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %

ES-28=1,8

Avoti: Eurostat, REGIO ĢD aplēses

0 500 km

© Eiropas Nacionālo kartēšanas aģentūru asociācija (EuroGeographics Association) administratīvo robežu noteikšanai

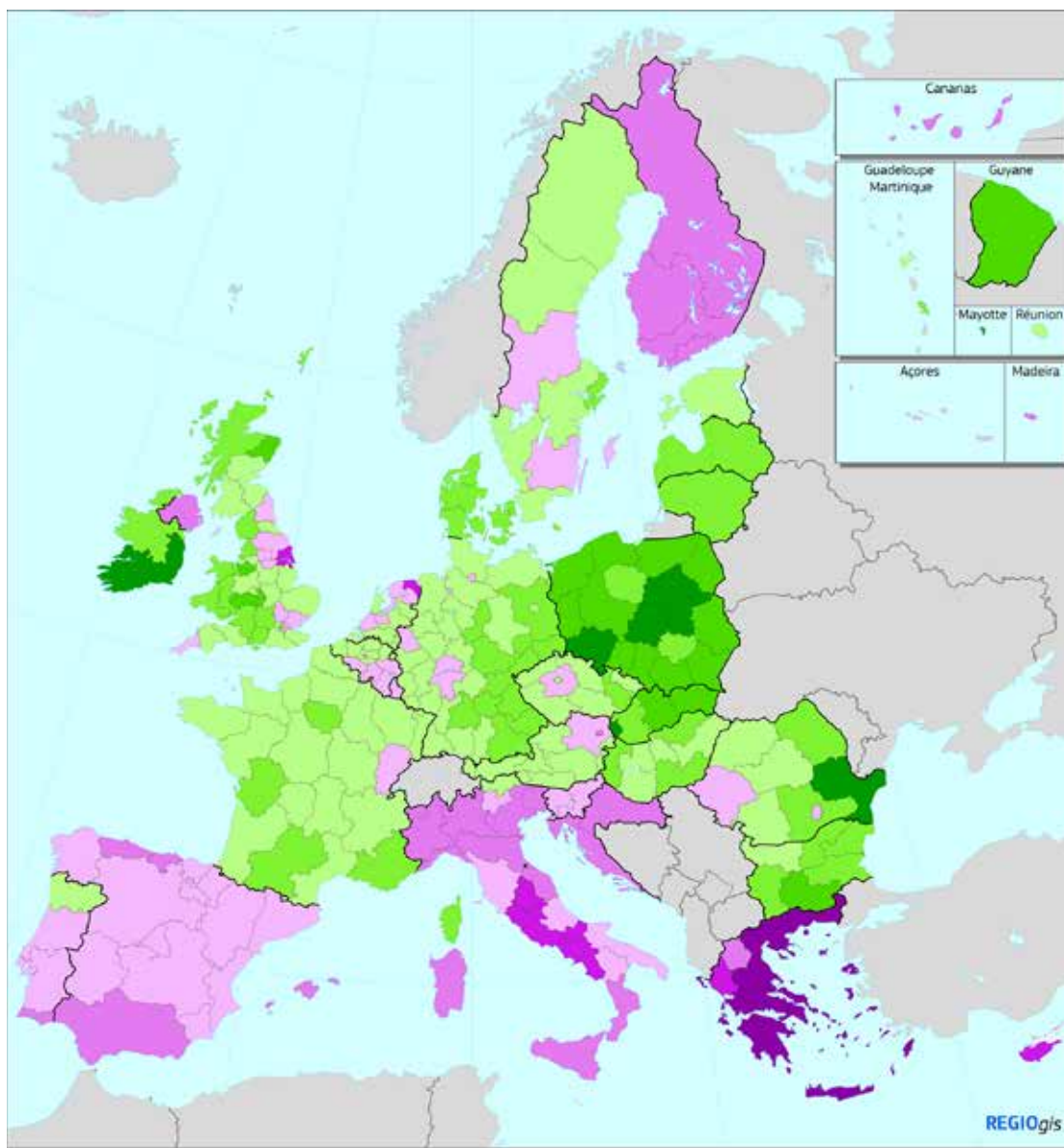
nekā pārējā ES teritorijā, savukārt 2015. gadā ekonomiskās atšķirības atkal sāka samazināties.

Kohēzijas politika palīdzēja turpināt izaugsmi veicinošu publiskā sektora ieguldījumu veikšanu, samazinot kohēzijas politikas programmu valsts līdzfinansējuma prasības vissmagāk skartajās dalībvalstīs. Ar šādu ieguldījumu palīdzību šīs dalībvalstis uzlaboja savu ilgtermiņa ekonomiskās izaugsmes potenciālu un atbalstīja ekonomikas atveseļošanu.

Saskaņā ar nesen veiktajām modeļa simulācijām IKP ES ir ievērojami palielinājies, pateicoties kohēzijas politikas 2007.–2013. gada

programmām, jo īpaši kohēzijas valstīs. Šīs politikas īstenošanas rezultātā to dalībvalstu IKP, kuras Savienībai pievienojās 2004. un 2007. gadā, 2015. gadā bija par 4 % augstāks. Dienvideiropā kohēzijas politika palīdzēja ierobežot IKP kritumu. Bez kohēzijas politikas, piemēram, Grieķijā IKP rādītāji būtu par 2 % zemāki, savukārt Portugālē — par 1,5 % zemāki. Vislielākā ietekme ir vērojama reģionu līmenī. Pateicoties kohēzijas politikai, IKP rādītāji mazāk attīstītajos Dienvidalfeldas (*Dél-Alföld*) un Dienvidaizdonavas (*Dél-Dunántúl*) reģionos Ungārijā un Bulgārijas Ziemeļu centrālajā daļā 2015. gadā bija attiecīgi par 6,9 %, 5,9 % un 5,4 % augstāki. ■

2. IKP UZ VIENU IEDZĪVOTĀJU PIEAUGUMS REĀLĀ IZTEIKSMĒ, 2009.–2015. GADS

Ikgadējās vidējās izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %

ES-28=1,8

Avoti: Eurostat, REGIO ĢD aplēses

0 500 km

© Eiropas Nacionālo kartēšanas aģentūru asociācija (EuroGeographics

Association) administratīvo robežu noteikšanai

Inovācijas virzītas pārmaiņas Ziemeļu Vidusviedrijā

Bagātīgie dabas resursi ir palīdzējuši padarīt Eiropas Savienības ziemeļos esošo Ziemeļu Vidusviedrijas reģionu par attīstītu rūpniecības rajonu. Taču tā ģeogrāfiskā atrašanās vieta ir arī viena no galvenajām problēmām, kas nozīmē, ka Eiropas kohēzijas politikas atbalsts ir būtiski svarīgs gan pašlaik, gan arī nākotnē.

Ziemeļu Vidusviedrijā, kas aizņem gandrīz 64 000 km² lielu platību jeb 16 % no Zviedrijas sauszemes teritorijas, dzīvo tikai 11 % valsts iedzīvotāju. Valsts centrālajā daļā esošo reģionu veido trīs lēnes — Jēvleborja, Dālarna un Vermlande —, un tā lielākā pilsēta ir Jēvle, kurā dzīvo aptuveni 100 000 iedzīvotāju.

Reģionā, kas dāsni apveltīts ar dabas resursiem, mežsaimniecība un dažādu rūdu iegulu klātbūtne ir veicinājusi tādu tradicionālo ražošanas nozaru attīstību kā tērauda un papīra ražošana, sniedzot būtisku ieguldījumu Zviedrijas eksporta nozarē, kuras apgrozījums mērāms miljardos eiro. Taču šo nozaru īpatsvars samazinās, jo lielāku nozīmi iegūst tādas jaunas nozares kā IKT un tūrisms. Inovācija ir būtiski svarīga šīs Zviedrijas daļas turpmākajai labklājībai.

Būdama viena no bagātākajām valstīm ES, valstu līmenī Zviedrija ir līdere inovāciju jomā. Taču Ziemeļu Vidusviedrija atpaliek no kaimiņu reģioniem, jo tajā ir mazāk pētniecības un izstrādes jomā strādājošu izcilības centru, kā arī zemāka izaugsme. Vienīgais izņēmums ir Kārlstades Universitāte, kura uztur ciešu sadarbību ar vietējiem uzņēmumiem un aktīvi iesaistās Eiropas Komisijas programmas “Apvārsnis 2020” pētniecības un inovācijas projektos.

Lietpratīgā specializācija, reģiona stipro pušu izmantošana un ieinteresēto personu, tostarp uzņēmumu, pētnieku un valsts iestāžu, pulcināšana ir izrādījusies būtiski svarīga investīciju veicināšanai, jaunu stratēģiju izstrādei un jaunu partneru meklēšanai ārpus valsts robežām. Piemēram, Dālarna ir iesaistījusies veiksmīgajā iniciatīvā “Vanguard”, kura tika uzsākta 2014. gadā, lai sekmētu rūpniecības nozares modernizāciju un sadarbību. Lietpratīgā specializācija nāk par labu ne vien

augsto tehnoloģiju nozarēm, bet arī tādām pakalpojumu nozarēm kā tūrisms un labklājība.

“*Lietpratīgā specializācija, reģiona stipro pušu izmantošana un ieinteresēto personu, tostarp uzņēmumu, pētnieku un valsts iestāžu, pulcināšana ir izrādījusies būtiski svarīga investīciju veicināšanai, jaunu stratēģiju izstrādei un jaunu partneru meklēšanai ārpus valsts robežām.*”

“Ziemeļu Vidusviedrija ir cieši apņēmusies īstenot lietpratīgās specializācijas stratēģiju un uzskata, ka šis process ir ārkārtīgi svarīgs reģiona prioritāšu noteikšanai vislabākajā iespējamajā veidā,” apliecina Ziemeļu Vidusviedrijas Struktūrfondu partnerības priekšsēdētājs Sūne Ekboģe (*Sune Ekboģe*) (skatīt interviju).

Ceļā uz zināšanu sabiedrību

Viens no izaicinājumiem slēpjas tajā, ka to darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir pabeigta augstākā izglītība, ir mazāks nekā vidēji valstī, savukārt bezdarba līmenis ir augstāks, jo īpaši jauniešu vidū. Tādēļ steidzami ir jānodrošina jaunu prasmju apgūšana un tādas izglītības sistēmas izveide, kas atbalsta uz zināšanām balstītas sabiedrības veidošanu un aprites ekonomiku. Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansējumam ir bijusi būtiska nozīme prasmju uzlabošanā un jauniešu bezdarba mazināšanā.

Darba iespēju nodrošināšana jauniešiem palīdzēs apturēt jau tā nelielā iedzīvotāju (kuri turklāt noveco) skaita pakāpenisko samazināšanos. Lielais attālums starp pilsētu centriem palielina transporta izdevumus un kavē sadarbību. Līdz šim piekļuve platjoslas interneta pakalpojumiem bija visai ierobežota, tādēļ jādi kavējot būtiski svarīgu IKT pakalpojumu attīstību rūpniecības nozares un atsevišķu mājsaimniecību vajadzībām.

Tādēļ viena no galvenajām ES struktūrfondu ieguldījumu prioritātēm laikposmā līdz 2020. gadam ir platjoslas pakalpojumu pieejamības palielināšana reģionā. Labākas komunikācijas iespējas uzlabos vietējo uzņēmumu konkurētspēju, kā arī apliecinās Ziemeļu Vidusviedrijas iedzīvotājiem, ka ar ES atbalstu viņu dzīvēs ir iespējamas reālas pārmaiņas uz labo pusi.

Ziemeļu Vidusviedrijas Darbības programmas 2014.–2020. gadam konkrētie mērķi ietver tādus aspektus kā spēcīgāka pētniecība un inovācija, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) vidū, ātrdarbīgu platjoslas tīklu izvēršana, digitalizācija un e-tirdzniecība, jaunuzņēmumu un uzņēmējdarbības atbalstīšana un jauno tehnoloģiju ieviešana, lai varētu īstenot pāreju uz mazoglekļa ekonomiku.

Diskriminācijas apkarošana

Ziemeļu Vidusviedrijas tradicionālā rūpnieciskā vide ir radījusi darba tirgu, kurā valda dzimumu segregācija. Lai risinātu šo problēmu, visas trīs lēnes ES pētniecības un inovācijas politikā ir uzsvērušas līdztiesības un diskriminācijas novēršanas principus. Vermlande bija pirmais apgabals Eiropā, kurš pārskatīja savu lietpratīgās specializācijas stratēģiju, lai tajā ņemtu vērā arī dzimumu aspektu, savukārt Dālarna un Jēvleborja ir veikušas pasākumus, lai inovācijas iniciatīvās iekļautu arī dzimumu līdztiesības un sociālās iecietības principus.

Ārvalstīs dzimušo reģiona iedzīvotāju īpatsvars ir mazāks nekā vidēji Zviedrijā, un sociālā atstumtība sagādā problēmas imigrantiem, kuri nenāk no Ziemeļvalstīm. Taču līdz ar bēgļu neseno ierašanos Zviedrijas pašvaldībās, ES finansējums ir palīdzējis atbalstīt šo personu integrāciju arī Ziemeļu Vidusviedrijā, piemēram, piedāvājot izglītības un valodas apguves iespējas, lai ieceļojušajiem vīriešiem un sievietēm būtu vieglāk atrast darbu. Jēvleborjā īstenotā ES finansētā projekta *KIVO* ietvaros ir izveidots modelis jaunu darbinieku straujākai integrēšanai veselības un sociālās aprūpes nozarē.

Ziemeļu Vidusviedrija aktīvi iesaistās arī pārrobežu pasākumos ES un ārpus tās, cita starpā piedaloties arī *Interreg* programmā “Zviedrija-Norvēģija” un Baltijas jūras reģionam paredzētajā *Interreg* programmā. Piemēram, *Interreg* programma Baltijas jūras reģionam atbalsta projektu, kura ietvaros tiek sekmēta mijiedarbība starp zinātnes parkiem Baltijas jūras reģionā.

ES kohēzijas politikai un ieguldījumiem — gan laikposmā līdz 2020. gadam, gan pēc tā — ir ļoti būtiska nozīme Ziemeļu Vidusviedrijas pārejā uz gudru un uz zināšanām balstītu sabiedrību un tās iedzīvotāju labklājības veicināšanā. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

Ziemeļu Vidusviedrijas Darbības programma 2014.–2020. gadam: <https://tillvaxtverket.se/>

Mēs atzīstam ieguvumus, ko sniedz dalība ES

Ziemeļu Vidusviedrijas Struktūrfondu partnerības priekšsēdētājs Sune Ekboge (*Sune Ekboge*) stāsta izdevumam *Panorama* par to, kā šis mazapdzīvotais reģions ir izmantojis kohēzijas politiku un struktūrfondu un sociālo fondu līdzekļus, lai risinātu gan būtiskus stratēģiskus, gan kopienu līmeņa jautājumus.

Kāda ir jūsu atbilde uz pastāvošo uzskatu, ka Zviedrijai kā neto maksātājvalstij nav nepieciešama kohēzijas politikas palīdzība?

Ja ES vēlas arī turpmāk būt savienība, kas apvieno visas tās dalībvalstis un strādā tās iedzīvotāju labā, tad ir bīstami domāt, ka atsevišķām tās daļām nav vajadzīga kohēzijas politika vai struktūrfondi. Ir ārkārtīgi svarīgi saredzēt kopējo ainu, kas aptver dažādas problēmas visās specializācijas jomās. Atsevišķi sabiedrības pārstāvji ES mēdz uzskatīt par kaut ko nevajadzīgu un/vai svešu. Pilnīga struktūrfondu darbības pārtraukšana, iespējams, varētu pastiprināt šādas tendences. Struktūrfondi iedzīvotājiem ļoti konkrētā veidā palīdz saprast, ka dalība ES sniedz ieguvumus un rezultātus, ne vien risinot būtiskus stratēģiskus jautājumus, bet arī kopienu līmeņa jautājumus, piemēram, jauniešu bezdarba un integrācijas problēmas.

Zviedrija ir bagāta valsts, taču arī šeit daži reģioni saskaras ar lielākiem izaicinājumiem nekā citi. Ziemeļu Vidusviedrija ir viens no šādiem reģioniem. Centralizācija un urbanizācija ietekmē attīstību arī Zviedrijas reģionos. Struktūrfondi palīdz

uzlabot situāciju reģionos, kuri saskaras ar lielākām problēmām saistībā ar bezdarbu, inovācijas spēju utt. Dažās mūsu reģiona daļās valda augsts bezdarba līmenis. Vairākiem Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektiem ir bijusi būtiska nozīme jauniešu bezdarba samazināšanā — galvenā uzmanība tajos tika pievērsta jauniešiem, kuri dzīvo tālu no tuvākajām darba iespējām vai kuriem ir grūtības pārcelties. Tā kā ar sociāla rakstura problēmām saskarsimies arī turpmāk, šo fondu līdzekļiem būs būtiska ietekme.

Komisija jūlijā pieņēma Paziņojumu par lietpratīgu specializāciju. Cik lielā mērā jūsu reģions izmanto inovācijas un konkurētspējas uzlabošanas iespējas, kas pastāv ES reģionos?

Visi trīs Ziemeļu Vidusviedrijas reģioni ir izstrādājuši savas lietpratīgās specializācijas stratēģijas, kas balstītas uz katra reģiona stiprajām pusēm un izaugsmes iespējām. Ziemeļu Vidusviedrijas gadījumā tas ir palīdzējis panākt lielāku kohēziju reģiona ietvaros, izveidot ciešāku sadarbību starp uzņēmējiem, organizācijām un augstskolām un pievērst politiku uzmanību prioritārajām jomām. Dažas no

stratēģijā minētajām stiprajām pusēm ir lietpratīga rūpniecība, bioekonomika, digitalizācija un novatorisku pieredzi sniedzošas nozares. Stratēģijās ir ņemts vērā arī dzimumu aspekts, jo mūsu darba tirgū pastāv ievērojama dzimumu segregācija. Lietpratīgās specializācijas stratēģijām bija būtiska nozīme arī partnerību veidošanā struktūrfondu līdzekļu piesaistīšanai, nosakot projektu prioritātes.

Lietpratīgā specializācija ir izrādījusies efektīvs un pārmaiņus veicinošs instruments aktīvākai pētniecībai un inovācijai, kas palīdz uzlabot konkurētspēju reģionālā un Eiropas līmenī. Ar šīs pieejas palīdzību ir izdevies sekmīgi noteikt prioritātes un izveidot uz ilgāku termiņu vērstu un sistemātiskāku pieeju politikai pētniecības un inovācijas jomā. Mūsu reģions ir iesaistīts iniciatīvā “Vanguard”, kas ir izrādījusies ļoti veiksmīga internacionalizācijas pasākumu īstenošanā.

Atbilde uz jūsu jautājumu būtu šāda: Ziemeļu Vidusviedrija ir cieši apņēmusies īstenot lietpratīgās specializācijas stratēģiju un uzskata, ka šis process ir ārkārtīgi svarīgs reģiona prioritāšu noteikšanai vislabākajā iespējamajā veidā.

*Kādus rezultātus jūs sagaidāt 2014.–2020. gada perioda beigās?
Kādu pieredzi esat guvuši no iepriekšējā plānošanas perioda?*

Viens no vissvarīgākajiem šajā plānošanas periodā risināmajiem jautājumiem bija noteikt, kādas ir iespējas no struktūrfondu līdzekļiem finansēt platjoslas pakalpojumu izvēšanu. Šajā jomā būs redzami ļoti konkrēti un būtiski rezultāti. Fondu līdzekļi ir palīdzējuši aizsākt procesus un piesaistīt papildu finansējumu, lai beidzot būtu iespējams izvērst platjoslas pakalpojumus, kas būs pieejami reģiona iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Šis ir būtisks attīstības jautājums, kura risināšana ir nepieciešama mūsu reģiona izdzīvošanai. Cilvēkiem ir jābūt iespējai nodarboties ar uzņēmējdarbību neatkarīgi to tā, kurā vietā Zviedrijā viņi dzīvo, un platjoslas pakalpojumi ir būtisks faktors, kas ietekmē konkurētspēju. Šajā jomā mēs redzēsim dažus ļoti labus rezultātus. Šādi pasākumi ļoti lielā mērā palīdz parādīt mūsu iedzīvotājiem, ka ES ir būtiska nozīme arī vietējā līmenī.

Mūsu reģionā fondu atbalstītās investīcijas pētniecībā un inovācijā ir ļoti svarīgas esošās rūpnieciskās darbības saglabāšanai, noturot un piesaistot darbaspēku ar nepieciešamajām prasmēm. Fondi ir pavēruši iespējas sadarbībai starp uzņēmumiem un augstākās izglītības iestādēm. Īstermiņā taustāmus rezultātus varbūt arī neredzēsim, taču tie būs redzami jaunu uzņēmumu, jaunu inovāciju utt. veidā nākamā plānošanas perioda laikā.

“Mūsu reģionā fondu atbalstītās investīcijas pētniecībā un inovācijā ir ļoti svarīgas esošās rūpnieciskās darbības saglabāšanai, noturot un piesaistot darbaspēku ar nepieciešamajām prasmēm.”

ESF vienmēr ir bijusi un turpina būt būtiska nozīme sociāla rakstura problēmu, kuras nereti rodas ļoti strauji, risināšanā. Viens piemērs ir bēgļu plūsma, kas nesen ir sasniegusi Zviedriju un īstermiņā ir radījusi ekonomisku slogu vairākām reģionālajām pašvaldībām. ESF projekti ir palīdzējuši vietējām iestādēm integrēt šos cilvēkus, kuri nākotnē kļūs par ieguvumu mūsu reģionam.

Ziemeļu Viduszviedrija ir mazapdzīvots reģions ES ziemeļos. Nemot vērā šo faktu, vai, jūsu prāt, reģions spēj gūt kādu labumu no Eiropas teritoriālās sadarbības?

Ir vairāki projekti un iniciatīvas, kurās teritoriālās sadarbības ietvaros ir iesaistījušies dalībnieki no Ziemeļu Viduszviedrijas.

Mūsu reģions galvenokārt ir iesaistīts *Interreg* programmā “Zviedrija-Norvēģija”, taču tam ir dota iespēja piedalīties arī Baltijas jūras reģiona un Ziemeļjūras reģiona *Interreg* programmās, kā arī programmā *Interreg Europe*. Kā piemēru var minēt projektu, kura mērķis ir uzlabot zināšanas un paplašināt mijiedarbību starp zinātnes parkiem Baltijas jūras reģionā. Turklāt šis projekts palīdzēs izveidot strukturētas sadarbības modeli iestāžu līmenī, kas savukārt sniegs ieguvumus mūsu uzņēmumiem. Tiem būs pieejami tīkli un kontakti citās Baltijas jūras reģiona valstīs, ļaujot paplašināt noieta tirgu. Ir ļoti svarīgi, lai mūsu uzņēmumi attīstītu starptautisku skatījumu, kas viņiem ļautu sasniegt jaunus klientus un partnerus.

Lai gan Norvēģija nav ES dalībvalsts, tā ir Zviedrijas lielākā tirdzniecības partnere, un būtiskus ieguvumus mums sniedz arī *Interreg* programma “Zviedrija-Norvēģija”, kas sekmē pārrobežu sadarbību. To panākam, cita starpā uzlabojot dzelzceļa satiksmi pār valstu robežu, kā arī cenšoties novērst tirdzniecības ierobežojumus. ■

Ziemeļu Viduszviedrija

IEDZĪVOTĀJU SKAITS: šajā reģionā, kura platība ir 63 968 kv. km., 2014. gadā dzīvoja 833 580 iedzīvotāji, kas ir aptuveni 11 % no valsts iedzīvotāju kopskaita.

PĒTNIECĪBAS IESPĒJAS: reģionā ir daudz spēcīgu pētniecības un inovācijas jomas dalībnieku un ieinteresēto personu, bet maz tradicionālo izcilības centru. Reģionā ir trīs universitātes — Kārlstades Universitāte, Dālarnas Universitāte un Jēvles Universitāte. Kārlstades Universitātei ir izveidojusies ļoti veiksmīga un cieša sadarbība ar uzņēmējiem un vairākkārt ir izdevies piesaistīt programmas “Apvārsnis 2020” finansējumu.

DARBA TIRGUS: ražošanas nozare ir galvenais nodarbinātības avots, kam seko pakalpojumu nozare, kura reģionā nodrošina 16,8 % darbvieta. Problēmas, ar kurām Ziemeļu Viduszviedrijas reģionam nākas saskarties, ir zemi izaugsmes rādītāji, augsts jauniešu bezdarba līmenis, zema pētniecības un izstrādes intensitāte un slikta piekļuve platjoslas internetam šajā mazapdzīvotajā reģionā, kas aptver ļoti plašu teritoriju, kā arī lielas transporta pakalpojumu izmaksas. Reģionā aktīvi tiek risināti horizontāli sociālie jautājumi, kas saistīti ar reģiona izaugsmi, pētniecības un inovācijas politiku, kā arī līdztiesības un diskriminācijas novēršanas integrēšanu.

STIPRĀS PUSES: reģionā dominē tādas tradicionālas, kapitālietilpīgas nozares kā tērauda ražošana, mašīnbūve un celulozes un papīra ražošana. Citas svarīgas nozares ir iekārtu ražošana, transportlīdzekļu ražošana, pārtikas pārstrāde, IKT un tūrisms. Tā kā reģionā darbojas spēcīgi eksporta uzņēmumi, kuros tiek pielietotas augsta līmeņa prasmes un pasaules līmeņa rūpnieciskās zināšanas, tas atrodas vadošajās pozīcijās vairākās jomās, piemēram, progresīvu materiālu izstrādes, uz mežsaimniecību balstītas bioekonomikas, atjaunojamo energoresursu enerģijas un enerģijas pārvades jomās. Uzņēmējdarbības klasteri, kas darbojas progresīvas rūpniecības un pakalpojumu inovācijas jomās, veido partnerības ar universitātēm, koledžām un pārvaldes iestādēm, lai risinātu sabiedrībai aktuālās problēmas, izmantojot kopīgās zināšanas enerģētikas, veselīgu darba/dzīves apstākļu un inovatīvu sociālo pakalpojumu jomā.

LIETPRATĪGĀ SPECIALIZĀCIJA: visām trim Ziemeļu Viduszviedrijas reģionā esošajām lēnēm ir savas lietpratīgās specializācijas stratēģijas un tās ir noteikušas jomas, kas uzskatāmas par to stiprajām pusēm. Reģiona lēnēm un uzņēmējdarbības klasteriem ir sen iedibinātas sadarbības un pieredzes apmaiņas tradīcijas. ERAF projekta “Lietpratīgā specializācija Ziemeļu Viduszviedrijā” ietvaros visas trīs lēnes veido universitāšu un uzņēmējdarbības klasteros ietilpstošo organizāciju tīklu.

PLATJOSLAS INTERNETA PAKALPOJUMI ZIEMEĻU VIDUSZVIDRIJAS LAUKU TERITORIJĀS

Gadiem ilgi ātrdarbīgu platjoslas interneta pakalpojumu pieejamība Ziemeļu Viduszvidrijas lauku un mazapdzīvotajās teritorijās ir bijusi visai ierobežota. Vermlandē šī pieejamība ir bijusi daudz sliktāka nekā citās Zviedrijas lēnēs, un viens no šādas situācijas iemesliem ir vietējā līmeņa savstarpēji savienotu tīklu (reģionālo transporta tīklu) trūkums.

Tā kā Vermlande — gluži tāpat kā visa Ziemeļu Viduszvidrija — ir mazapdzīvota, ciemati un mājsaimniecības ir ļoti izkliedētas, un sabiedrība noveco. Valsts un privātie platjoslas interneta pakalpojumu sniedzēji nav izrādījuši īpaši lielu ieinteresētību paplašināt savus platjoslas tīklus šajās lauku teritorijās.

Ātrdarbīgu platjoslas interneta tīklu trūkums ir būtisks šķērslis šajā reģionā strādājošajiem uzņēmumiem, kas palielina turpmākas urbanizācijas risku un ir uzskatāms par šķērslī integrācijai. Lauku teritorijās sievietes biežāk vada uzņēmumus nekā pilsētu teritorijās.

Vermlandē ir izteikti starptautiska un no eksporta atkarīga rūpniecības nozare, kam ir nepieciešami stabili platjoslas interneta tīkli. Galvenās apstrādes rūpniecības nozares šajā reģionā ir tērauda ražošana un mašīnbūve, papīra un celulozes ražošana, kā arī ieguves rūpniecība. Šajās rūpniecības nozarēs notiek restrukturizācija, lai pārietu uz modeli, kam raksturīga lielāka kapitāla, pakalpojumu un zināšanu ietilpība un kas tādēļ ir atkarīgs no platjoslas interneta pieejamības. Ziemeļu Viduszvidrijā attīstās arī tūrisms, kā arī pārtikas rūpniecība, tirdzniecība, mežsaimniecība un lauksaimniecība.

Ar Eiropas reģionālās attīstības fonda sniegto finansējumu 200 miljonu SEK (aptuveni 20 miljonu EUR) apmērā īstenoto trīs projektu ietvaros tiek veidoti vietējā līmeņa savstarpēji savienotie tīkli (reģionālie transporta tīkli). Apvienojumā ar publiskā un privātā sektora platjoslas pakalpojumu sniedzēju paveikto darbu vietējo “pēdējās jūdzes” piekļuves tīklu izveides jomā šie projekti būtiski uzlabos piekļuves tīklu ātrdarbīgiem platjoslas interneta tīkliem. Dažus projektus, kuru ietvaros tiek veidoti “pēdējās jūdzes” piekļuves tīkli, finansē Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai.

“Mūsu uzņēmums darbojas tūrisma nozarē — viesnīcu, restorānu un piedzīvojumu tūrisma jomā. Mēs atrodamies ļoti nomaļā, mazapdzīvotā vietā Vermlandē ziemeļdaļā, kur ir ļoti grūti nodrošināt stabilu interneta pieslēgumu. Mums regulāri ir lielas problēmas ar interneta pieslēgumu un e-pasta darbību, kas ilgst pat vairākas dienas. Tas nozīmē, ka katru reizi, kad tas notiek, mēs zaudējam ienākumus, jo viesi, kuri vēlas veikt rezervāciju tiešsaistē, nesaņem no mums atbildi. Veicot rezervāciju, mūsu klienti gaida ātru atbildi — ja viņi to nesaņem, tad izvēlas citu galamērķi. Mēs priecājamies, ka mūsu uzņēmums tagad var pieslēgties ātrdarbīgam internetam, izmantojot ERAF finansēto optiskās šķiedras kabeļu tīklu. Tas atvieglos visa uzņēmuma darbību un ir uzskatāms par priekšnoteikumu mūsu uzņēmuma izdzīvošanai.”

Annika Jonssone (Annika Jonsson), Långbergets Sporthotell AB

PROJEKTS SLIM

Klasteri ir būtiski svarīgi inovācijai un uzņēmējdarbības attīstībai Ziemeļu Vidusviedrijā. Šajā reģionā, ko veido Vermlandes, Dālarnas un Jēvleborjas lēnes, sev mājvietu ir raduši pasaules mēroga klasteri tādās tradicionālās nozarēs kā tērauda ražošana un materiālu tehnoloģija, uz mežsaimniecību balstīta rūpniecība un tūrisms, kā arī tādās jomās kā digitalizācija un atjaunojamo energoresursu enerģija, kas nesēn atzītas par šī reģiona stiprajām pusēm.

RegioStars balvu saņēmumušais projekts *SLIM* (2007.–2013. gads) bija ļoti būtisks šai klasteru attīstībai. Tajā bija iesaistīti 700 uzņēmumi ar 60 000 darba ņēmēju, kas apvienoti 15 klasteros, kuros galvenā uzmanība bija vērsta uz klasteru darbības atbalstīšanu, mērījumu veikšanu klasteru un uzņēmumu līmenī un politikas apguvi. Projekta laikā dalībnieku starpā tika izveidoti jauni kontakti un uzlabota savstarpējā uzticēšanās, tādējādi sekmējot lielāku izaugsmi iesaistīto uzņēmumu vidū, kas ir tikai viens no daudziem ieguvumiem. Svarīgs projekta elements bija arī sociālā un vides ilgtspēja. Piemēram, projekta ietvaros tika uzlabota informētība par dzimumu līdztiesību kā iespēju novērst prasmju trūkumu nozarēs, kurās tradicionāli dominē vīrieši.

“Personīgi man *SLIM* projekts bija lieliska iespēja iepazīt klasteru pasauli, kad es no savas uzņēmējdarbības nozares kā procesu vadītāja iesaistījos industriālo IT klasterī *FindIT*. Es ātri ieguvu pilnīgu izpratni par citiem reģionā esošajiem klasteriem un to izcilības jomām. Tā rezultātā sadarbībā ar vairākiem klasteriem tika uzsākts kopīgs projekts, kā arī daudzas kopīgas papildu darbības.”

Brita Häga (*Britta Haag*)
Procesu vadītāja, *FindIT*

Pašreizējā plānošanas periodā vairākos ERAF finansētos projektos, kurus vadīja *SLIM* projektā iesaistīti klasteri, iesaistījās simtiem uzņēmumu, atbalstot inovāciju, internacionalizāciju un uzņēmējdarbības attīstību, lai nodrošinātu reģionu transformāciju un risinājumus sabiedrībai aktuālajām problēmām. Turklāt visi šie reģioni un klasteri turpina sadarbību ar *SLIM* ERAF projekta “Lietpratīgā specializācija Ziemeļu Vidusviedrijā” ietvaros, daloties pieredzē lietpratīgās specializācijas jomā.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

SLIM: <http://bit.ly/2hOEPfD>

SLIM (zviedru valodā): <http://bit.ly/2xsOCpL>

ERAF projekts *NMS3* (zviedru valodā): <http://bit.ly/2wXDzTR>

MVU DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS AKADĒMIJA

MVU dzimumu līdztiesības akadēmija ir trīs gadus ilgs projekts, kurš tika uzsākts 2017. gada septembrī. To vada Kārlstades Universitāte, un tajā ir iesaistījušās Vermlandē lēnes pašvaldības.

Projekta mērķis ir uzlabot un izmantot zināšanas dzimumu līdztiesības, organizatorisko pārmaiņu procesu, dzimumu integrācijas un normatīvās inovācijas jomā, lai palielinātu reģiona MVU inovācijas spēju, pētniecības un izstrādes intensitāti un izaugsmi.

Projektam ir trīs galvenie mērķi: i) izstrādāt koncepcijas un praktiskus instrumentus, kurus MVU var izmantot, lai vienkāršā un rentablā veidā izstrādātu dzimumu integrācijas pasākumus; ii) izveidot reģiona izaugsmes un uzņēmējdarbības veicināšanā iesaistīto personu tīklu un nodrošināt tā darbību, apvienojot, piemēram, uzņēmumu organizācijas, klasterus, lēņu administratīvās padomes, pašvaldības, tirdzniecības palātas un citas svarīgākās ieinteresētās personas; un iii) turpināt attīstīt MVU dzimumu līdztiesības akadēmiju, pētīt dzimumu integrācijas jomā strādājošo uzņēmumu radīto ietekmi un izstrādāt vērtēšanas sistēmu.

Projekta mērķauditorija ir MVU, kas darbojas tādās jomās kā papīra ražošana, IT un digitalizācija, kā arī radošajās un kultūras nozarēs, kuras ir pieskaitāmas pie tām nozarēm, kurās Vermlandē lēnē valda vislielākā dzimumu segregācija. Sagaidāmo rezultātu vidū var minēt darbinieku atlases iekšējo procedūru izstrādi uzņēmumos, darba apstākļu, darba vides un darba organizācijas, kā arī korporatīvās kultūras uzlabošanu dzimumu līdztiesības ziņā, tādējādi uzlabojot gan sieviešu, gan vīriešu pieņemšanu un noturēšanu darbā.

Ilgtermiņa mērķis ir panākt, lai līdz projekta beigām MVU dzimumu līdztiesības akadēmija sadarbībā ar reģiona un visas valsts nozares pārstāvjiem būtu izveidota par resursu banku un centru dzimumu līdztiesības jautājumu risināšanai, dzimumu līdztiesības nodrošināšanai, inovācijai un izaugsmei.

ZINĀŠANU APMAIŅA — ABPUSĒJI IZDEVĪGA KONCEPCIJA

Projekta *KTP — Knowledge Transfer Partnerships* ("Zināšanu pārneses partnerības") galvenais mērķis ir zināšanu apmaiņa starp mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un akadēmisko aprindu pārstāvjiem. Augstskolu absolventiem tiek dota iespēja vienu līdz divus gadus darboties kā *KTP* projekta vadītājam kādā MVU, kur absolventam ir pienākums rūpēties par stratēģisko attīstību. Projekti var ietvert jaunu tirgu iegūšanu un jaunu produktu vai jaunu procesu izstrādi. Projekta vadītājus atbalsta uzņēmējdarbības konsultants un darba vadītājs no universitātes.

KTP projekts palīdz atrisināt dažas no vislielākajām ar MVU izaugsmi saistītajām problēmām, piemēram, atrast laiku darbu un finansējuma plānošanai un pieņemt darbā speciālistus ar vajadzīgajām prasmēm. Projekta līdzšinējie rezultāti rāda, ka 75 % *KTP* projektu vadītāju ir piedāvāts pastāvīgs darbs attiecīgajā MVU.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

Dālarnas Universitāte: <http://www.du.se/ktp>

DZIMUMU LĪDZTIESĪBA — VISU LAIKU DĀLARNAS LĒNES ADMINISTRATĪVĀ PADOME

Dzimumu līdztiesība ir atzīta par ekonomiskas izaugsmei un nodarbinātībai būtisku faktoru. Dālarnas lēnes administratīvā padome vada trīs gadus ilgu projektu ar nosaukumu "Dzimumu līdztiesība — visu laiku". Šajā ESF finansētajā projektā galvenā uzmanība tiek pievērsta dzimumu segregācijas apkarošanai un sieviešu pilnas slodzes nodarbinātības iespēju palielināšanai.

KIVO

Pēdējos gados kāds ESF finansēts projekts, kura ietvaros tika izstrādāta KIVO metode (Kvalitatīva iekļaušana veselības aprūpes un sociālās aprūpes nozarē), ir kļuvis par darba devēju plaši izmantotu instrumentu strauji augošā darbinieku trūkuma novēršanai aprūpes nozarē. KIVO metode ļauj paplašināt potenciālo darbinieku bāzi, sistemātiskas sadarbības rezultātā iekļaujot arī tos cilvēkus, kuri nav iesaistīti darba tirgū. Šo panākumu pamatā ir iekļaušanai labvēlīgu darbvieta izveide, kas ir atkarīga no tā, vai aktīvas iekļaušanas instrumenti ir nodoti uzraudzības dienestu rīcībā, lai panāktu ilgtspējīgu ilgtermiņa sociālo attīstību.

Sistematizētajā KIVO sadarbībā ir iesaistīti darba devēji, apmācību nodrošinātāji, arodbiedrība un nodarbinātības dienesti. KIVO metodes ietvaros ir izstrādāti deviņi iespējamie pasākumi, kas veicami, lai pārietu no bezdarba uz pastāvīgu nodarbinātību. Pirmais uzdevums ir pārliecināties, ka attiecīgā persona ir piemērota darbam aprūpes nozarē un

Projekta mērķa auditorija ir ievēlētie sabiedrības pārstāvji, darba devēji un darba ņēmēji astoņās projektā iesaistītajās pašvaldībās. Projekta laikā notiek apmācība dzimumu līdztiesības jautājumos, tādējādi integrējot jaunas zināšanas, metodes un instrumentus visu minēto organizāciju darbā.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

(zviedru valodā): <http://bit.ly/2w3wYZj>

ka tā ir patiesi ieinteresēta strādāt šajā nozarē. Pretendentiem, kuriem nav iepriekšējas darba pieredzes aprūpes nozarē, tiek dota iespēja divas nedēļas stažēties, lai konstatētu, vai šis darbs ir viņiem piemērots. Viņiem tiek piedāvātas arī mācekļības iespējas un valodu kursi. Tādējādi, strādājot kopā ar šīm personām, ir daudz mazāk domstarpību, kas savukārt palielina iespējamību, ka personas, kurām tiek piedāvāta apmācība darbavietā, veiksmīgi turpinās darbu šajā jomā. Mērķis ir panākt, lai darba devēji aktīvi iesaistītos to prasmju radīšanā, kas nepieciešamas viņu organizācijai.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

(zviedru valodā):

<http://www.ya-delegationen.se/kivo-metoden/>
<http://bit.ly/2fiEnJR>

“Sākumā man šķita, ka nekāds ilgas iestrādāšanās periods nav vajadzīgs, jo apmācību laikā man veicās itin labi. Taču iestrādāšanās laikā es konstatēju, ka ir diezgan daudz tādu vārdu, kurus es nesaprotu. Saziņa ar gados vecākiem cilvēkiem ir ļoti svarīga, lai viņi justos droši un komfortabli, saņemot aprūpes nozares sniegtos pakalpojumus. KIVO programmas nodrošinātās pamatīgās ievadapmācības rezultātā es jutos daudz pārliecinātāka par savām spējām veikt man uzticētos uzdevumus.”

NawlBik Cen, KIVO dalībniece

UZ LĪDZTIESĪBU BALSTĪTA REĢIONĀLĀ IZAUGSME UN ATTĪSTĪBA 2016.–2018. GADĀ, JĒVLEBORJAS LĒNE

“Uz līdztiesību balstīta reģionālā izaugsme un attīstība 2016.–2018. gadā” ir projekts, kuru vada Jēvleborjas lēne un finansē Zviedrijas Ekonomikas un reģionālās izaugsmes aģentūra. Projekts izriet no valsts stratēģijas uzņēmējdarbības veicināšanai, ievērojot līdztiesības principu. Stratēģijas galvenais mērķis ir panākt, lai sievietes un vīrieši neatkarīgi no viņu etniskās izcelsmes un vecuma varētu līdztiesīgi izmantot uzņēmējdarbības veicināšanas iniciatīvas un resursus, piemēram, konsultācijas, uzņēmējdarbības attīstības atbalstu un klasteru un biznesa inkubatoru sniegtās iespējas un finansējumu. Sākotnējais uzstādījums ir tāds, ka vienlīdzīgu noteikumu izveide uzņēmējdarbības veicināšanas sistēmā palīdzēs panākt ilgtspējīgu izaugsmi un uzlabot gan uzņēmumu, gan reģionu konkurētspēju.

Jēvleborjas lēne ir pievērsusies uz līdztiesību balstītas reģionālās attīstības veicināšanai starpnozaru kontekstā, nodrošinot, ka vienlīdzīgi noteikumi palīdz veidot sociāli ilgtspējīgāku reģionu.

Tas tiks panākts, piemēram, i) īstenojot jau izstrādāto un ieviesto finansēšanas stratēģiju to resursu pārvaldībai un sadalei, kas paredzēti reģionālās izaugsmes veicināšanai; ii) pabeidzot apsekojumu par reģionālajiem projektiem paredzēto līdzekļu sadali un tiešo uzņēmējdarbības atbalstu dzimumu līdztiesības, izcelsmes valsts un uzņēmējdarbības jomas jautājumos; iii) cenšoties uzlabot stratēģiski svarīgo iesaistīto personu prasmes dzimumu līdztiesības jomā; un iv) ieviešot reģionāla līmeņa procedūru attīstības veicināšanai un atbalsta sniegšanai nolūkā sekmēt struktūrfondu līdzekļu un reģionu izaugsmei paredzēto līdzekļu izmantošanu.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

Valsts 2015.–2020. gada stratēģija uzņēmējdarbības veicināšanai, ievērojot līdztiesības principu:

<http://bit.ly/2wmnQKB>

Uz līdztiesību balstīta reģionālā izaugsme un attīstība

(zviedru valodā): <http://bit.ly/2gYAMUY>

LIETPRATĪGĀS SPECIALIZĀCIJAS AKADĒMIJA

Lietpratīgās specializācijas akadēmija ir instruments privātā un publiskā sektora pārveidošanai un modernizēšanai Vermlandē reģionā un pētniecības un izglītības jomas attīstīšanai Kārlstades Universitātē. Tās mērķis ir izmantot pētniecību rūpniecības nozares, lēnes administratīvās padomes un pašvaldību labā un uzlabot reģiona pētniecības vidi. Paredzams, ka kvalitatīvu pētījumu veikšana universitātei palīdzēs piesaistīt lielāku ārējo finansējumu.

Akadēmija atbalstīs un veidos ciešāku sadarbību starp akadēmisko aprindu, rūpniecības un sabiedrības pārstāvjiem, lai sekmētu tādu pētījumu veikšanu, kuru centrālais elements ir lietpratīgā specializācija. Vermlandē pētniecības un inovācijas stratēģijā lietpratīgai specializācijai (VRIS3) noteiktās sešas lietpratīgās specializācijas jomas kalpo par pamatu akadēmijas darbībai. Šīs sešas jomas ir šādas: pievienoto vērtību radoši pakalpojumi, uz mežsaimniecību balstīta bioekonomika, sociālo pakalpojumu digitalizācija, progresīva ražošana un kompleksas sistēmas, dabas, kultūras un ievērojamo vietu baudīšana, izmantojot digitālās tehnoloģijas, un sistēmiski risinājumi, izmantojot fotoelementu moduļus. Sasaistot pētniecību, inovāciju un izglītību, akadēmija palīdzēs Kārlstades Universitātes studentiem sagatavoties darba tirgum, lai tie spētu virzīt rūpniecības attīstību visās sešās jomās, kas Vermlandē noteiktas par prioritārām.

Sagaidāms, ka akadēmija palīdzēs uzlabot reģiona pētniecības vidi un veicinās lielu pētniecības un inovācijas projektu īstenošanu, ieguldījumus, eksporta pieaugumu un ekonomikas izaugsmi, uzņēmumu un starptautisku demonstrējumu un izmēģinājumu centru izveidi un tādas politikas izstrādi, kas atbalstītu šīs sešas specializācijas jomas.

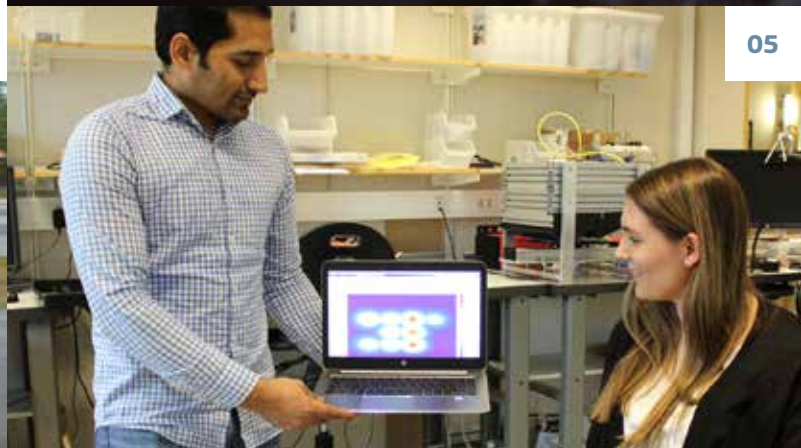
Sākotnēji akadēmija, kas ir partnerība starp Kārlstades Universitāti un Vermlandē lēni, darbosies kā projekts laikposmā no 2016. līdz 2020. gadam. Gan lēne, gan universitāte katra nodrošinās finansējumu aptuveni 5 miljonu EUR apmērā, lai finansētu pētījumus laikposmā līdz 2020. gadam. Papildu atbalstu ir paredzēts saņemt arī no ārējiem avotiem, kas varētu būt, piemēram, valsts finansējums un programmas “Apvārsnis 2020” un Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļi.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

Kārlstades Universitāte: <http://bit.ly/2eRPylT>

FOTO STĀSTI

Zviedrijā darbojas spēcīgi pētniecības, inovācijas un lietpratīgās specializācijas jomas dalībnieki un ieinteresētās personas, kurām piemīt liels potenciāls sekmēt reģionālo izaugsmi, konkurētspēju un darbvietu izveidi.

01 Projekta *Mittstråket* ietvaros Vidusnorlandē tiek veidots funkcionāls un ilgtspējīgs pārrobežu transporta maršruts cilvēku un preču pārvadāšanai.

02 Projekta *BOOST* mērķis ir izstrādāt un fiziskā un virtuālā vidē prezentēt ilgtspējīgai dzīvošanai piemērotu mājokļu prototipus un stikla un koka izmantošanu būvniecībā.

03 Projekta *Destination Capacity Building in Swedish Lapland* ("Tūrisma galamērķu spēju uzlabošana Zviedrijas Lapzemē") ietvaros tiek attīstīta tūrisma nozare Zviedrijas Lapzemē, veidojot tīklus un stratēģiskas alianses, kā arī sekmējot produktu izstrādi un inovāciju.

04 Projekta *Lopme Laante* (Sāmu zeme) ietvaros tiek veidoti divi sāmu tematikai veltīti parki, lai parādītu sāmu tautas lomu sabiedrībā un veicinātu Herjedālenas (*Härjedalen*) reģiona attīstību.

05 Projektā *SMART* iesaistītie pētnieki un rūpniecības nozare sadarbojas, lai rastu risinājumu pētnieciskajiem jautājumiem, kas saistīti ar lietu internetu.

06 *Safety & Security Test Arena* (Drošības izmēģinājumu arēna) ir sadarbības projekts, kura mērķis ir padarīt Zviedrijas ziemeļdaļu par vadošo pētniecības un izstrādes reģionu drošības jomā.

07 Projekts *Arena Grön Tillväxt* atbalsta jaunas idejas videi nekaitīgu inovāciju jomā un ir palīdzējis izstrādāt materiālu, ar kuru varētu aizstāt veselības aprūpes nozarē izmantoto plastmasu.

08 Projekts *SREss* palīdz nodrošināt infrastruktūru Eiropas Atomskaļķošanas centra (*European Spallation Source*) pētījumu laboratorijai, kas tiek būvēta Skones (*Skåne*) lēnē.

09 Projekta *Framtidens solel i Östra Mellansverige* mērķis ir palielināt MVU saules enerģijas risinājumos veikto ieguldījumu īpatsvaru Austrumu Viduszviedrijā.

10 Krūnuberjas lēnē īstenotā projekta *Step Two* ietvaros tiek izstrādāta metode to mazo uzņēmumu izaugsmes veicināšanai, kuru īpašnieki nāk no ārvalstīm.

11 Projekta *Gamification of Dalarna* mērķis ir izveidot tehnisku platformu, kurā spēļu izstrādes tehnoloģijas tiek izmantotas, lai Dālarnas lēnei piesaistītu vairāk apmeklētāju.

12 *VIRUS* projekts nodrošina apmeklētāju centra darbību pie Jēvleborjas lēnē esošā pasaulē pirmā elektrificētā ceļa, kas paredzēts kravas automašīnām, kuras neizmanto fosilo degvielu.

09

10

11

12

Dalāmi pieredzē

Panorama apkopoja dažus komentārus un novērojumus, ko izteikuši projektu dalībnieki un iedzīvotāji, kuri dažādās ikdienas dzīves jomās ir saskārušies ar kohēzijas politikas un reģionālā finansējuma sniegtajiem ieguvumiem.

“Daudzveidība ir normāla, daudzveidība ir dabiska... Projekta *Diversity for Kids* (“Daudzveidība bērniem”) mērķis ir sagatavot bērnus un pusaudžus dzīvei iecietīgākā, atvērtākā un līdzietīgākā sabiedrībā.”

Pauls Jitners (*Paul Jüttner*), skolotājs
Diversity4Kids (DE)

“*Ii pašvaldība vēlas būt iekļaujoša, un šis projekts ir ļāvis to īstenot. Tā ietvaros politikas veidotāji un iedzīvotāji kopīgi ir izveidojuši mazoglekļa sabiedrību.*”

Teijo Liedes (*Teijo Liedes*)

Ii pilsētiņas padomes un vides asociācijas priekšsēdētājs (FI)

2017. gada *RegioStars* balvu konkursa finālists:
projekts *Innovative*

Low-Carbon Public Services (“Inovatīvi mazoglekļa sabiedriskie pakalpojumi”)

“Šis projekts palīdz pārliecināt kopienas, aprūpes pakalpojumu sniedzējus, veselības apdrošināšanas sabiedrības, mājokļu apvienības un — pats galvenais — vecāka gadagājuma cilvēkus un viņu tuviniekus, ka viedās tehnoloģijas var palīdzēt atrisināt viņu ikdienas problēmas.”

Beřina Horstere (*Bettina Horster*), Biznesa attīstības nodaļas vadītāja, *VIVAI Software AG* (DE)
2017. gada *RegioStars* balvu konkursa finālists:
projekts *Smart Service Power*

“*Tas ir ļoti labi, ka Eiropa dod naudu inovatīviem projektiem, kuru mērķis ne vienmēr ir peļņas gūšana. Nevienam nevarētu atvērt šādas sadarbības telpas, jo to uzturēšanai būtu nepieciešami daudz lielāki ienākumi no ieguldījumiem. Mēs strādājam ar cilvēkiem, un tam, ko viņi šeit iegūst, ir ļoti liela nozīme. Un ja Eiropa var palīdzēt finansēt projektus, kas sniedz ieguvumus iedzīvotājiem, tad tas ir lieliski.*”

Sofija Desilli (*Sophie Desilly*)

Story2Work koordinatore
Art2Work (BE)

“MAD ir Briseles modes un dizaina platforma — tas ir fantastisks projekts, kas Briselē strādājošajiem dizaineriem un radošo profesiju pārstāvjiem patiesi palīdz attīstīt viņu projektus un karjeru, kā arī nodrošina lielisku vietu viņu darbu izstādīšanai.”

Silvija Martinelli (*Silvia Martinelli*), komunikācijas projektu vadītāja
MAD (BE)

“Projektam BEACON ir izdevies sekmēt uzņēmējdarbības izaugsmi, ko citādi nebūtu iespējams panākt. Uzņēmumu tirdzniecības rādītāji ir uzlabojušies, tie ir izstrādājuši jaunus produktus un procesus, kā arī izveidojuši jaunas darbvietas.”

Iens Donnisons (*Iain Donnison*), projektu direktors
2014. gada *RegioStars* balvu konkursa uzvarētājs:
projekts BEACON (UK)

“Atklāta partnerība un darbību pārredzamība ir tādas savstarpējās uzticēšanās stūrakmeņi, kas iedvesmo radīt cilvēkiem nepieciešamus pakalpojumus un produktus un veidot ilgstošus kontaktus un nākotnes perspektīvas.”

Irēna Krivienė (*Irena Krivienė*)
Ģenerāldirektore, Viļņas Universitāte, Zinātniskās saziņas un informācijas centrs un Centrālā bibliotēka
2016. gada *RegioStars* balvu konkursa fināliste:
iniciatīva *Jonvabaliai* (LT)

“Es ļoti priecājos par Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļas laikā iegūtajām zināšanām un izveidotajiem kontaktiem, netiešā veidā šķērsojot robežas un pārvarot reģionu un kultūru atšķirības. Šeit tiek veidoti nākotnes konsorcijs, tiek pieņemti lēmumi par pasākumu pārņemšanu, tiek uzdoti jautājumi un doti padomi, spontāni tiek organizētas tikšanās pie pusdienu galda un — pats galvenais — tiek veidotas ilgstošas draudzības, un tas viss šo pasākumu padara par vienu no ES visskalākajām slavas dziesmām vietējā mēroga demokrātijai.”

Anja Margareta Bauma (*Anya Margaret Baum*), rīkotājdirektore, The Keryx Group, Polija

Interreg Volunteer Youth:

pārrobežu sadarbības un solidaritātes veicināšana

Eiropas Solidaritātes korpuss ir jauna iniciatīva, ko Eiropas Savienība sākusi, lai jaunieši varētu iesaistīties brīvprātīgajā darbā vai piedalīties projektos, kuri organizēti pašu valstī vai ārzemēs un kuru mērķis ir palīdzēt kopienām un iedzīvotājiem Eiropā. Šīs iniciatīvas atbalstam no ES reģionālās politikas līdzekļiem ir atvēlēts 1 miljons EUR, lai pārrobežu, starptautiskajām vai starpreģionu programmām un ar tām saistītajiem projektiem dotu iespēju piesaistīt brīvprātīgos (ES iedzīvotājus vecumā no 18 līdz 30 gadiem) uz laiku no diviem līdz sešiem mēnešiem. Galvenais mērķis ir atbalstīt un sekmēt *Interreg* programmu un projektu sasniegumus un informēt par tiem, tādējādi uzlabojot informētību par ieguvumiem, ko sniedz ES pārrobežu sadarbība. Turpmākajos rakstos ir aprakstīta četru jauno brīvprātīgo pieredze, piedaloties iniciatīvā *Interreg Volunteer Youth (IVY)*, ko vada Eiropas Pierobežas reģionu asociācija.

Silvija un Laura kopš 2017. gada 21. maija strādā kā *Interreg* referentes programmas ALCOTRA apvienotajā sekretariātā. Viņu iespaidi ir šādi:

Silvija stāsta, ka jau no paša sākuma nekādi nebija iespējams izvairīties no sekretariāta darbinieku vidū valdošā sadarbības un savstarpējā atbalsta gara. “Nav iespējams gūt vēl labāku ieskatu pārrobežu sadarbībā, par kuru es pirms iesaistīšanās šajā iniciatīvā neko daudz nezināju. Tagad es jūtos daudz labāk informēta un zinoša par ieguvumiem, ko šī sadarbība var sniegt Eiropas iedzīvotājiem.”

“Liela daļa palīdzības, piemēram, vēsturisko ēku atjaunošana vai atbalsts pierobežas veselības aprūpes iestādēm, sniedz materiālu labumu, taču papildu pievienotā vērtība slēpjas faktā,

ka divas nācijas ir izlēmušas apvienot spēkus, lai strādātu pie kopīga projekta. Šāda sadarbība palīdz praktiski īstenot domu, ka mēs visi dzīvojam vienā teritorijā un mums visiem ir viena pilsonība — Eiropas pilsonība. Atbildības uzņemšanās un šīs kopības apziņas, kurā robežas tiek uzskatītas par tikšanās vietu nevis stingri uzraugamu šķērslī, veicināšana, iespējams, ir viens no galvenajiem izaicinājumiem, ar kuriem patlaban saskaras Eiropas iestādes un tās iedzīvotāji.”

Silvija, Itālija

Laura skaidro, ka brīvprātīgais darbs, uzņemoties *Interreg* referentes pienākumus Turīnā, viņai deva iespēju iesaistīties sirdij tuvu jautājumu risināšanā: “Eiropas Savienība un tās sniegtie ieguvumi iedzīvotājiem. Tā kā esmu francūziete, kurai ir rad-

niecīga saikne arī ar Itāliju, es vēlējos atrasties šo divu valstu sadarbības centienu epicentrā. Šī ir ļoti aizraujoša pieredze, kas man ļauj saprast, kā ES mudina reģionus izstrādāt kopīgus pārrobežu risinājumus.”

“Šī ir ļoti aizraujoša pieredze, kas man ļauj saprast, kā ES mudina reģionus izstrādāt kopīgus pārrobežu risinājumus.”

“Man ir bijušas vairākas iespējas tikt ar programmas finansēto projektu vadītājiem un uz vietas vērot viņu darbību un tās rezultātus. ES iepazīnos ar projektiem, kuru ietvaros tiek risināti abās robežas pusēs aktuāli jautājumi, piemēram, cīņa pret iedzīvotāju skaita samazināšanos kalnu reģionos, kultūras un dabas mantojuma novērtēšana un labāka dabas radīto apdraudējumu novēršana.”

Laura, Francija

Laura un Silvija uzskata, ka pateicoties iniciatīvā IVY izmantotajai oriģinālajai pieejai, viņām ir izdevies sniegt savu ieguldījumu pilsoniskās līdzdalības veicināšanā un pastiprināt piederības sajūtu Eiropas Savienībai. IVY viņām ļāva ienest jaunas vēsmas šī instrumenta, kurš pastāv jau vairāk nekā 27 gadus, darbībā, un viņas ar to ļoti lepojas.

Darbs no robežām brīvas nākotnes vārdā

“Nezinu, bet man šķiet, ka vāciešiem ir diezgan laba muzikālā gaume!” Šī Nīderlandes vidusskolēna izteiktā frāze pašos pamatos attiecas uz projektu, kurā mēs darbojamies kā brīvprātīgie.

Projekta nosaukums ir *Nachbarsprache & buurcultuur* — tie ir vārdi vācu un nīderlandiešu valodā, kas apzīmē “kaimiņzemes valodu” un “kaimiņzemes kultūru”. Skolēnu apmaiņas ceļā vidusskolēni var iepazīties ar saviem vienaudžiem, kas dzīvo robežas otrā pusē. Tas palīdz mazināt šķēršļus un informēt skolēnus par otras valsts piedāvātajām neierobežotajām iespējām nākotnē mācīties, strādāt vai dzīvot šajā valstī. Pirmais solis šajā procesā ir saprast, ka šī otra valsts nebūt nav tik atšķirīga.

Šo projektu nesen uzsāka Radbouda Universitāte (*Radboud University*) Neimegenā (Nīderlandē) un Duisburgas-Esenes Universitāte (Vācijā), kuras šķir tikai 100 km liels attālums un robeža. Tā kā studējam starpvalstu maģistra studiju programmā “Eiropas studijas: Nīderlandes un Vācijas studijas”, tad abi ļoti labi zinām, cik svarīgi ir pārvarēt Eiropā esošās robežas un līdz minimumam samazināt to ietekmi. Mūsu profesors Pauls Sars (*Paul Sars*), kurš ir projekta koordinators Nīderlandes pusē, deva mums iespēju iesaistīties projektā.

“Jums ir trīs mēnešus garas brīvdienas,” viņš teica. “Jūs varētu pievienoties mūsu komandai un iegūt pieredzi savā turpmākās darbības jomā!” Viņš mums piešķīra biroja telpas sestajā stāvā ar brīnišķīgu skatu pa logu un palīdzēja sazināties ar iniciatīvas IVY komandu. Lai iegūtu priekšstatu par šo projektu, mēs devāmies uz dažām tajā iesaistītajām skolām un vērojām skolēnu apmaiņas norisi. Mēs nepastarpināti varējām pieredzēt skolēnu apmaiņas sniegtu pozitīvo ietekmi. Līdz ar sociālo plašsaziņas līdzekļu un video blogotāju (vlogeru) popularitātes pieaugumu skolēnu intereses un jaunatnes kultūra kopumā ir līdzīgāka nekā jebkad iepriekš. Ir lieliski redzēt, ka viņi arī konstatē šīs līdzības.

Viens no mūsu darba uzdevumiem ir dot skolēniem iespēju dalīties pieredzē ar saviem vienaudžiem. Mēs viņiem palīdzam rakstīt bloga tekstu, kurā viņi izklāsta savu personīgo skatījumu uz skolēnu apmaiņu. Mēs organizējam arī *Instagram* pasākumus, kuros skolēniem tiek dota iespēja izpausties viņiem vēl labāk pazīstamā vidē.

Lai popularizētu pierobežas reģionā īstenoto projektu, mēs arī sagatavojam paziņojumus preseī un uzaicinām pie sevis vietējo un reģionālo plašsaziņas līdzekļu žurnālistus. Mēs izveidojām platformu sociālajos plašsaziņas līdzekļos, lai kopīgotu skolēnu un žurnālistu sagatavoto saturu, lai gan skolēni, gan pārējie iedzīvotāji šajā pierobežas reģionā iegūtu informāciju par lieliskajām iespējām, ko piedāvā valsts otrpus robežai.

Mēs arī konstatējam, ka skrejlapīņu, plakātu un veidņu dizaina izstrāde ir mūsu apslēptais talants. Mums pat tika uzticēts izveidot projekta logotipu. Īsāk sakot, projekta komanda mums dod lielu rīcības brīvību un uztic svarīgus pienākumus, kas padara mūsu IVY pieredzi patiesi interesantu!

Ksanders un Jones, Nīderlande

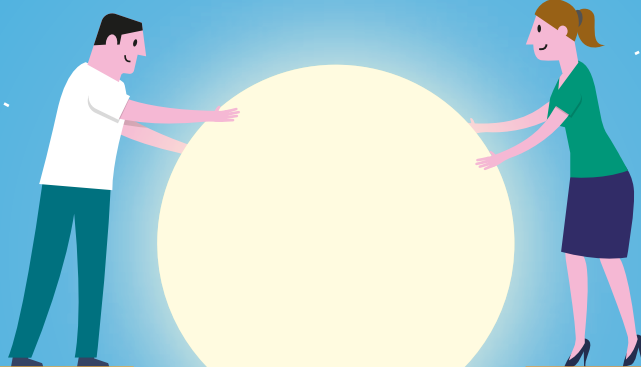
PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

https://europa.eu/youth/solidarity_lv
<https://www.interregyouth.com/>

PIEROBEŽAS REĢIONI PASĀKUMI IZAUGSMES UN DARBVIETU IZVEIDES VEICINĀŠANAI

Vienotais tirgus un pārvietošanās brīvība ir ES tiesības. Iedzīvotāji izmanto iespējas pārvietoties, strādāt, mācīties vai izmantot pakalpojumus citās ES valstīs. Īpaši svarīgas šīs tiesības ir **pierobežas reģionu kopienām**.

Šajos reģionos dzīvo **katrs trešais** eiropietis — tie ir **150 miljoni cilvēku**.

2 miljoni ES iedzīvotāju ir **pārrobežu darbinieki vai studenti** — viņi **ik dienu vai ik nedēļu** šķērso robežu, lai dotos uz darbu vai skolu.

Šim procesam būtu jābūt ērtam un vieglam. Taču daudziem tas tā nav.

Atšķirīgie **valstu tiesību akti un administratīvās procedūras** apgrūtina piekļuvi darba iespējām, izglītībai, neatliekamās palīdzības dienestiem, uzņēmējdarbībai, vietējam sabiedriskajam transportam un veselības aprūpei.

Novēršot tikai **vienu piektdaļu** visu šķēršļu, varētu panākt:

IKP pieaugumu 2 % apmērā pierobežas reģionos

1 miljons jaunu darbvietu izveidi

Šīs problēmas tiks risinātas, īstenojot šādus 10 pasākumus.

To īstenošanu atvieglos un atbalstīs "Robežu kontaktpunkta" izveide Komisijas ietvaros.

padziļināt sadarbību un apmaiņu

ieviest e-pārvaldi pārrobežu pārvaldes nodrošināšanai

uzlabot likumdošanas procesu

sniegt uzticamu un saprotamu informāciju un palīdzību

atbalstīt pārrobežu nodarbinātību

sekmēt lielāku veselības aprūpes iespēju apvienošanu

sekmēt daudzvalodību pierobežas reģionos

izstrādāt juridisko un finansiālo sistēmu sadarbības nodrošināšanai

veicināt pārrobežu pieejamību

balstīties uz līdzšinējo pieredzi, lai pieņemtu labākus lēmumus

28 ES valstīm, Norvēģijai, Šveicei un Lihtenšteinai ir kopīgas gandrīz **40 sauszemes robežas**, un pie vismaz vienas robežas atrodas vairāk nekā **440 reģioni**.

“Pierobežas reģioni ir būtiski svarīgi Eiropas izaugsmei. Tā kā šajos reģionos tiek radīta vairāk nekā ceturtdaļa ES IKP, var teikt, ka tie ir īsta iespēju zeme.”

Eiropas reģionālās politikas komisāre Korina Kreču (Corina Crețu)

DATU PUNKTS: 4 — ATKLĀTO DATU PLATFORMA

VAI IR KĀDS TEMATS, AR KO JŪS VĒLĒTOS IEPAZĪTIES TURPMĀKAJOS PANORAMA SADALĀS “DATU PUNKTS” RAKSTOS?

VAI IR KĀDA DATU KOPA, KO MUMS VAJADZĒTU IEVIETOT ESI FONDU ATKLĀTO DATU PLATFORMĀ?

SŪTIET SAVUS IEROSINĀJUMUS UZ ŠO E-PASTU: REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU

Visaptverošs pārskats par ieguldījumiem reģionos

ES 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmā (DFS) 454 miljardus EUR ir paredzējusi ieguldījumu veikšanai ar Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) starpniecību. Kāda ir pašreizējā situācija ES maksājumu jomā šī plānošanas perioda vidū?

Lai arī ieguldījumi ir neatņemama reģionālās attīstības un padziļinātas kohēzijas sastāvdaļa, publisko līdzekļu izlietojums tomēr ir būtisks katalizators. Lai iedzīvotāji varētu sekot līdzi viņu reģionā vai valstī pieejamās Eiropas nodokļu maksātāju naudas izlietojumam, ES ir apņēmusies viņiem nodrošināt iespēju reāllaikā (ik dienu) gūt visaptverošu pārskatu par finansējuma izlietojumu vietējā līmenī.

ESI fondu ikgadējās perspektīvas

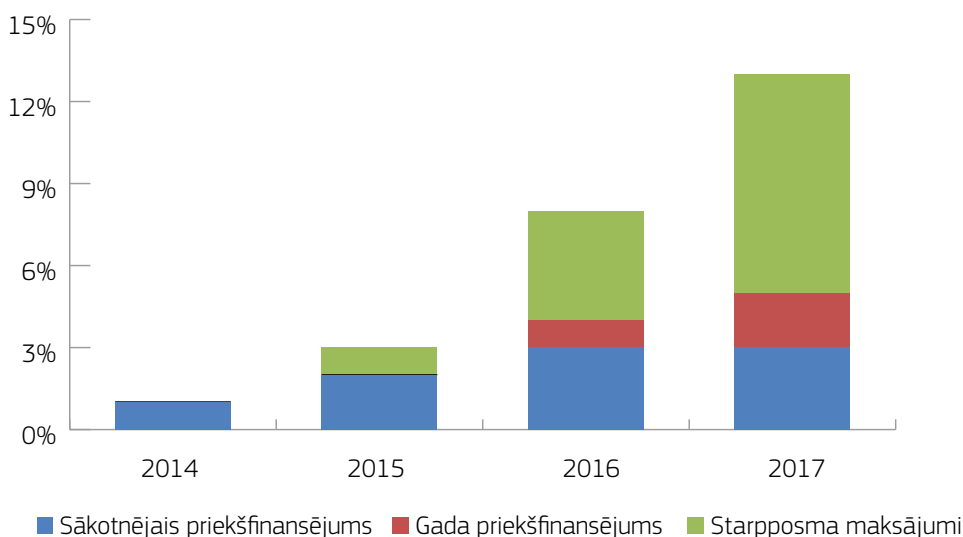
Analizējot 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas finanssiālo izpildi no ES maksājumu viedokļa, var secināt, ka iepriek-

šējos plānošanas periodos vērojamā tendence arī šajā periodā turpinās visu Eiropas strukturālo un investīciju fondu gadījumā. Programmas savu darbību sāk, izmantojot avansa maksājumus, kas šoreiz saņemti pirmo trīs gadu laikā (sākotnējais priekšfinansējums), un vēlāk Komisijai paziņo, kādi ir to izdevumi, lai nodrošinātu līdzekļu atlīdzināšanu (starpposma maksājumi).

Ņemot vērā ietekmi, ko uz ES valstu ekonomiku atstāja nu jau pagājušās finanšu krīzes, Savienība nolēma palielināt savu sākotnējo atbalstu ieguldījumiem, ar papildu avansa maksājumu (gada priekšfinansējums) palīdzību iepludinot naudas līdzekļus dalībvalstīs. Šāda iespēja ir pieejama katru gadu laikposmā no 2016. līdz 2023. gadam. Katra gada priekšfinansējuma izmantošanas termiņš ir viens pārskata gads, kura laikā dalībvalstīm tas ir jāizmanto Komisijai paziņoto izdevumu segšanai, lai netiešā veidā to paturētu kā starpposma maksājumu. Pretējā gadījumā Komisija šo avansa maksājumu prasa atgriezt, nekādi neskarot attiecīgās dalībvalsts piešķiruma apjomu.

Zemāk redzamajā dinamiskajā laikrindā ir atspoguļots visu ESI fondu kopējais maksājumu apjoms šajās trīs maksājumu kate-

Kopējie ES maksājumi, visi ESI fondi

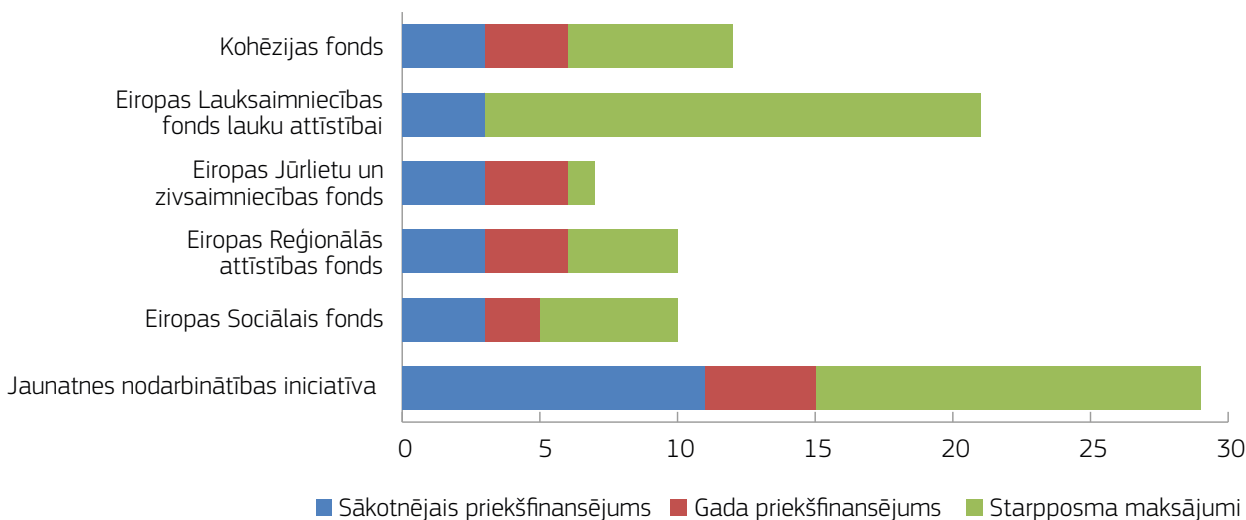

gorijās, kas parāda, ka 2017. gada augusta beigās finanšu izpilde sasniedza 13 % līmeni.

Vairāk nekā puse no visa ES finansējuma (t. i., 454 miljardi EUR) tiek pārvaldīta ar ESI fondu starpniecību, lielu daļu līdzekļu novirzot caur Eiropas Reģionālās attīstības fondu (196 miljardi EUR), lai sekmētu vienmērīgu attīstību un kopīgu uzplaukumu visos 276 ES reģionos. Līdz 2017. gada augusta beigām bija iztērēti 9 % no pieejamā ERAF finansējuma, atbalstot pasākumus darbvieta izveides, izaugsmes un ieguldījumu veicināšanai.

ņemts vērā ES reģionu iedalījums trijās galvenajās kategorijās: mazāk attīstītie reģioni šajā septiņu gadu periodā saņēmu 129 miljardus EUR, pārejas reģioni — 24 miljardus EUR un attīstītākie reģioni — 32 miljardus EUR. Tālākie vai mazapdzīvotie ziemeļu reģioni ir novērtēti atsevišķi, konstatējot, ka finanšu izpildes ziņā tie ir panākuši būtisku progresu, līdz 2017. gada augusta beigām iztērējot 11 % no to 2 miljardus EUR lielā piešķiruma. Atlikusī ERAF piešķiruma daļa, t. i., 9 miljardi EUR tiek apgūta ar to *INTERREG* programmu starpniecību, kurās reģioni un dalībvalstis sadarbojas pārrobežu kontekstā.

Kopējie ES maksājumi atsevišķu fondu griezumā

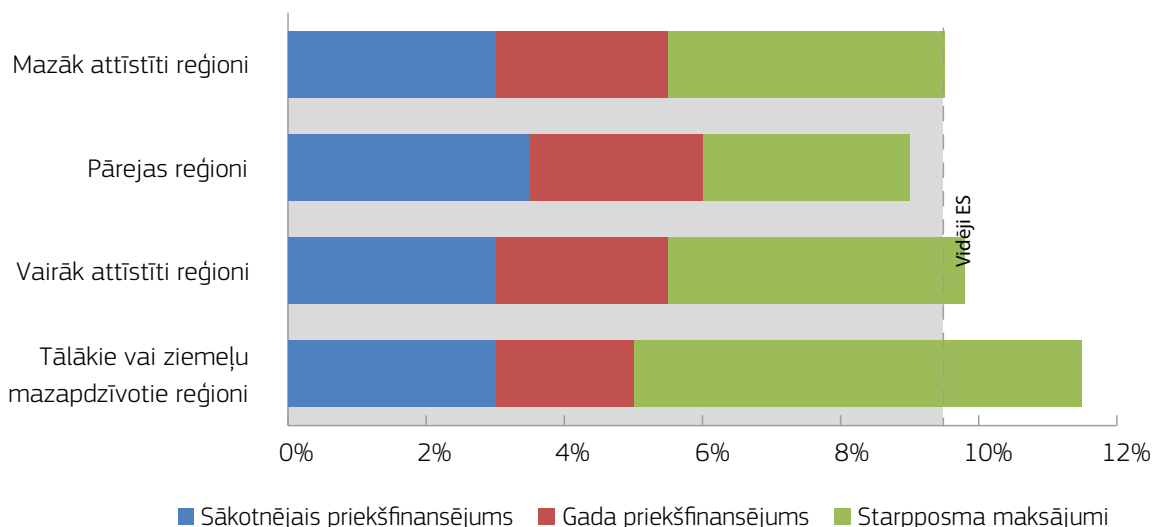

Pievēršamies ERAF: kāda ir pašreizējā situācija?

Tā kā šajā plānošanas periodā ļoti liela uzmanība tiek pievērsta ES reģioniem, 2014.–2020. gada ERAF programmu darbībā tiek

Salīdzinot dalībvalstu sniegumu Komisijai paziņoto izdevumu jomā, var secināt, ka, no vienas puses, lielākā daļa dalībvalstu cenšas maksimāli palielināt pieejamo līdzekļu izmantošanu, pieprasot līdzekļu atlīdzinājumus no Komisijas — un pirmajā vietā šajā jomā 2017. gada augusta beigās bija Somija.

Kopējie ES maksājumi atsevišķu reģionu kategoriju griezumā: Eiropas Reģionālās attīstības fonds

No otras puses, var secināt, ka dažas dalībvalstis izvēlas pagarināt avansa maksājumu izmantošanas laiku un atlikt iespēju saņemt līdzekļu atlīdzinājumus. Ņemot vērā šo situāciju, Komisija ievieš stingrākus noteikumus, nosakot, ka ES līdzekļi, kurus paredzēts ieguldīt¹, ir jāizmanto ne vēlāk kā līdz trešā gada beigām, skaitot no brīža, kad tie kļuvuši pieejami (“n+3 neizmantoto piešķirumu atcelšanas noteikums”), citādi dalībvalsts tos zaudē.

Raugoties uz gaidāmo DFS laikposmam pēc 2020. gada, ir radies jauns moto: zināšanas sniedz iespējas iedzīvotājiem. Ikviens iedzī-

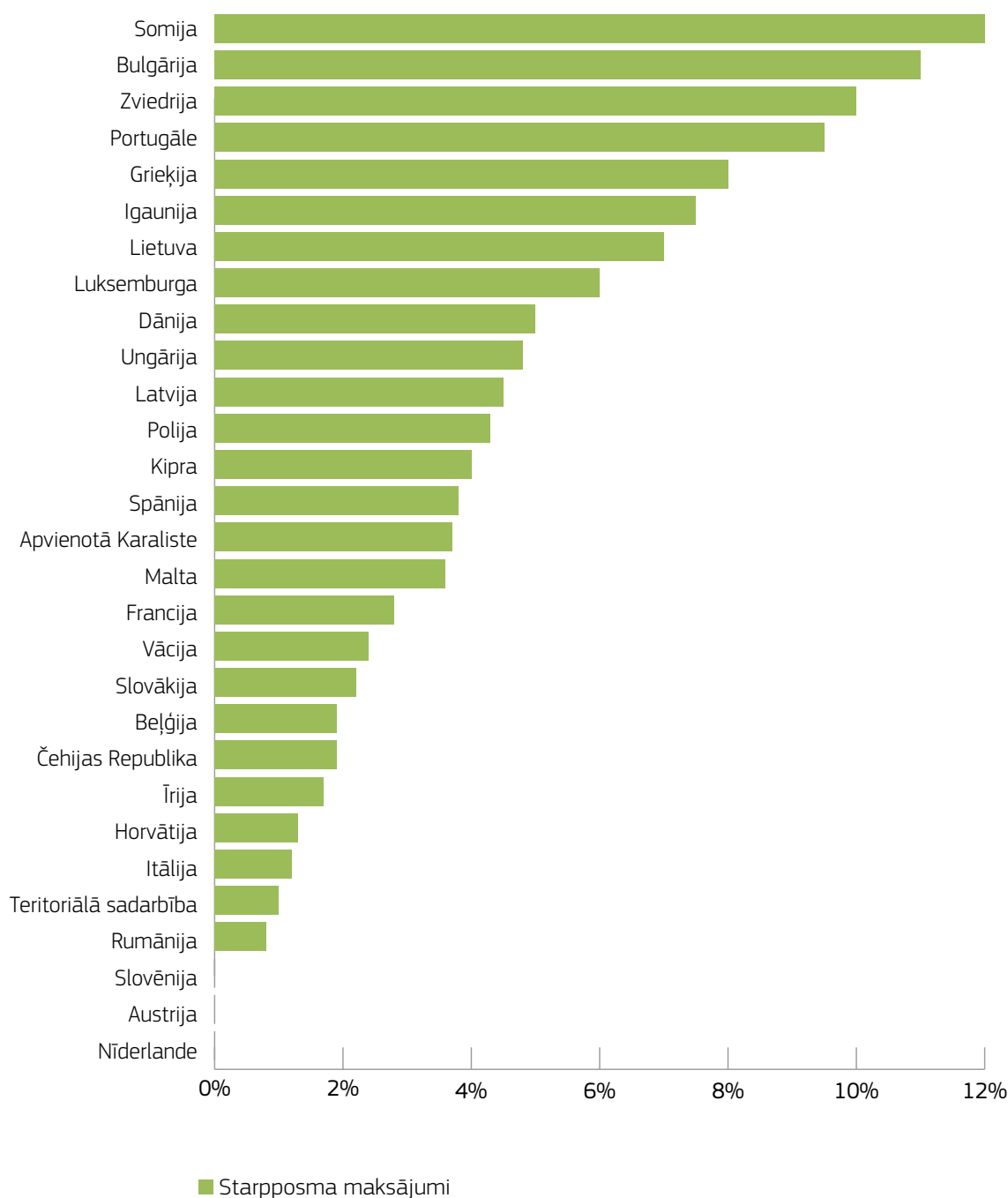
votājs ir aicināts sekot līdzi ES līdzekļu izlietojumam, lai varētu veidot pareizu viedokli un piedalīties debatēs par Eiropas nākotni.

Vai vēlaties uzzināt, kāda situācija saņemto ES maksājumu ziņā ir jūsu reģionā vai valstī? ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

Izmantojiet mūsu jaunās, ik dienu atjauninātās datu kopas sniegtās iespējas un veiciet korekcijas savās diagrammās: <http://bit.ly/2wUf3nA>

Kopējie ES maksājumi atsevišķu dalībvalstu griezumā

PROJEKTI

DROŠA OSTA KRUĪZA KUĢIEM, KURI DODAS UZ PORTU

**KOPĒJAIS IEGULDĪJUMS:
EUR 45 541 041**

**ES IEGULDĪJUMS:
EUR 25 495 826**

Jaunuzbūvēta kruīza kuģu termināļa ēka uzlabo luksus pasažieru kuģu piekļūšanu Portugāles ziemeļu daļai, tādējādi sekmējot tūrismu un ekonomikas izaugsmi šajā reģionā. Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) nodrošināja finansējumu projektam, kurš ļauj ostai uzņemt lielākus kruīza kuģus.

Portu — otrā lielākā pilsēta Portugālē, kas atrodas Douru upes krastos netālu no okeāna piekrastes, — ir iecienīts galamērķis, kuru vēlas redzēt daudzi tūristi. Taču neraugoties uz atrašanos okeāna krastā, starptautiskajiem okeāna luksus kruīza kuģiem piekļuve šai pilsētai līdz šim ir bijusi liegta, jo Leišoešas (*Leixões*) ostas infrastruktūra nespēja nodrošināt to uzņemšanu.

ERAF finansētā projekta izstrādes pamatā bija atziņa, ka Leišoešas ostas infrastruktūras uzlabošanas gadījumā lielo kruīza kuģu pasažieriem Portu pilsēta varētu likties patiesi pievilcīga. Kopš jaunās kruīza kuģu termināļa ēkas uzbūvēšanas ostas teritorijā tūrisma nozare Portu pilsētā un ap to ir piedzīvojusi lielu apmeklētāju pieplūdumu.

Perfekts kuģa korpusa atveidojums

Pateicoties jaunajai ēkai, ir izveidotas 210 darbvietas, un vietējā kopiena gūst arī papildu labumu, jo terminālī mājvietu ir radis arī Portu Universitātes Jūras zinātnes un tehnoloģiju centrs. Universitātei atvēlētajās telpās atrodas laboratorijas, jūras organismu audzētava, kā arī vivāriji jūras dzīvnieku un augu turēšanai.

Leišoešas osta ir stratēģiski izvietota un veido vistālāk uz rietumiem esošo mezglu Eiropas transporta tīkla (*TEN-T*) Atlantijas piekrastes pamattīkla koridorā, kas ir daļa no ES starptautisko pārvadājumu maršruta iniciatīvas.

Modernā, baltā ēka, kuras projekta autors ir Luiss Pedro Silva (*Luis Pedro Silva*), ir veidota kuģa korpusa formā — tā atrodas 800 metrus no jūras krasta un jau ir kļuvusi par arhitektūras pieminekli šajā reģionā. Piestātne tika būvēta tā, lai varētu uzņemt lielākus kruīza kuģus, kuru garums nepārsniedz 300 metrus, izveidojot arī ostas muliņus ar 170 jaunām pietauvošanās vietām, kas īpaši piemērotas garākiem kuģiem. Esošās ārējās ostas sienas ieskaustās teritorijas diametrs tika palielināts līdz 600 metriem, savukārt jūras gultne tika izbagarēta līdz 10 metru dziļumam. Tika uzbūvēta arī īpaša jūru un upi savienojosa krastmala, kuru varēs izmantot mazāki kuģi, kas tūristus ved izbraucienos pa Douru upi.

Eiropas Komisija termināļa un ostas piestātņu infrastruktūras celtniecībā ieguldīja 25 miljonus EUR, kas ir 45 % no kopējā budžeta, kas pārsniedz 57 miljonus EUR. Kopš termināļa atvēršanas reģionu apmeklējušo kruīza kuģu un pasažieru skaits ir būtiski palielinājies, ostā piestājot arī vairākiem pasaules visgreznākajiem kuģiem, tādējādi ievērojami veicinot Portugāles tūrisma nozares attīstību. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://bit.ly/2xhSBoe>

PROJEKTI

ZARNU ŠŪNU MIJIEDARBĪBA ZEM MIKROSKOPA

**KOPĒJAIS IEGULDĪJUMS:
EUR 5 160 086**

**ES IEGULDĪJUMS:
EUR 2 580 043**

Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstītais Gremošanas trakta glikozinātnes pētījumu klasteris (*Alimentary Glycoscience Research Cluster (AGRC)*), kas atrodas Golvejā, Īrijā, pēta, kā mūsu zarnas reaģē uz kaitīgiem un nekaitīgiem organismiem. Šie centieni ir pirmais solis ceļā uz jaunu zāļu izstrādi zarnu veselības uzlabošanai.

Irija pamazām ieņem vadošās pozīcijas salīdzinoši jaunajā glikozinātnes jomā, izdarot jaunus atklājumus. Šī jaunā zinātnes nozare pētī salikto cukuru lomu mijiedarbībā ar kaitīgām un nekaitīgām baktērijām. Zarnu un baktēriju savstarpējā mijiedarbība ir būtiska gan dažādu vēža veidu, gan bakteriālo infekciju, gan iekaisumu izraisīto slimību gadījumā, tāpēc pētījumi šajā jomā ir ļoti svarīgi. Klastera pētījumu rezultātus varēs izmantot jaunu zāļu, profilakses pasākumu un diagnostikas metožu izstrādē.

Apvienojot dažādas disciplīnas pārstāvošus zinātniekus — mikrobiologus, skaitļotājus un ķīmiķus, kā arī pašus glikozinātnes speciālistus —, AGRC cenšas izmantot zināšanas, kas Īrijā jau pieejamas glikozinātnes jomā. Nozares sasniegumi uzlabos šīs valsts jau tā spēcīgo pētniecības profilu tādās jomās kā gremošanas trakta veselība, cilmes šūnu terapija, vēzis un imunoloģija.

Sasniegtie rezultāti varētu sniegt būtisku ieguldījumu arī tādu zāļu un terapijas izstrādē, kas paredzēta ar gremošanas traktu nesaistītu infekcijas slimību ārstēšanai, jo pētnieki iegūst vispārīgus datus par patogēnu uzvedību un šūnu reakciju, kurus varētu pielietot arī attiecībā uz citām organisma sistēmām.

Lietpratīga pieeja

Sākotnēji AGRC koncentrēsies uz to, kā zarnu šūnas reaģē uz kaitīgu un nekaitīgu organismu infiltrāciju, un tikai pēc tam izstrādās jaunas glikānu analīzes platformas turpmāku pētījumu veikšanai. Klasteris sekmē arī partnerību veidošanu starp akadēmiskajā vidē strādājošajiem zinātniekiem un dažādu nozaru speciālistiem, tādējādi apvienojot dažādas prasmes un pieredzi, lai sekmētu tehnoloģiju attīstību un inovāciju.

Paredzams, ka šim pētījumam būs būtiska komerciāla ietekme uz farmācijas, bioanalīzes, piena produktu un pārtikas produktu ražošanas nozarēm, tādējādi sniedzot ieguldījumu Īrijas augošajā ekonomikā.

Saskaņā ar valsts inovāciju stratēģiju AGRC ir viens no Īrijas stratēģisko pētījumu klasteriem — specializētiem zinātnības centriem, kas izvietoti visā valstī un palīdz veidot “lietpratīgu ekonomiku”. Īrijas fonds ieguldījumu veikšanai zinātniskos un inženiertehniskos pētījumos — Īrijas Zinātnes fonds — atbalsta šādu klasteru izveidi, lai risinātu svarīgākos zinātniskos jautājumus konkrētās jomās, atbalstītu tehnoloģiju uzņēmumu attīstību Īrijā un sniegtu vispārēju ieguldījumu Īrijas ekonomikā.

Glikozinātnes jomā līdz šim sasniegto panākumu pamatā ir atziņa, ka glikomika ir būtiski svarīga zarnu veselības uzlabošanai. Klasteris jo īpaši cenšas izveidot pamatu nākamajam diagnostikas un terapijas jaunievedumu vilnim, kas vēža, iekaisumus izraisīto slimību un bakteriālo infekciju pacientiem nākotnē ļaus saņemt labāku ārstēšanu. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://www.agrc.ie/>

PROGRAMMA

2017. GADA 18. UN 19. OKTOBRĪ

Budapešta (HU)

EUSDR 6. ikgadējais forums

2017. GADA 23. UN 24. NOVEMBRĪ

Minhene (DE)

EUSALP ikgadējais forums

2017. GADA 27.–29. NOVEMBRĪ

Roterdama (NL)

Pilsētu forums

Papildinformāciju par šiem pasākumiem skatiet *Inforegio* tīmekļa vietnes sadaļā "Programma":

http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/newsroom/events/

JURIDISKS PAZIŅOJUMS

Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas Komisijas vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2017. gads

PDF: ISSN 1725-8235

© Eiropas Savienība, 2017. gads

Atļauts izmantot citur, norādot avotu.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalkulācija politika ir noteikta ar Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko ES nav autoritātes, atļauja jāprasa tieši autoritātes īpašniekam.

Printed in Belgium

Šis žurnāls ir iespiests uz pārstrādāta papīra angļu, franču, vācu, bulgāru, grieķu, spāņu, itāliešu, poļu un rumāņu valodā. Tas ir pieejams 22 valodās šajā tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/information/publications/panorama-magazine/

Šī izdevuma saturs pabeigts 2017. gada septembrī.

FOTOGRĀFIJAS (LAPPUSES):

Vāks: © *Shutterstock – Mikael Hjerpe*

4., 5. lappuse: © Eiropas Savienība

6. lappuse: © Eiropas Savienība

8. lappuse: © Portugāle, Plānošanas un infrastruktūras ministrija

9. lappuse: © Čehijas Republika, Reģionālās attīstības ministrija

10. lappuse: © Latvija, Finanšu ministrija

11. lappuse: © Vācija, Bavārijas Federālās zemes Eiropas lietu un reģionālo attiecību ministrija

12. lappuse: © Dienvidrietumsomijas Reģionālā padome

13. lappuse: © Karintijas reģions, Austrija

13. lappuse: © *CEMR*

14. lappuse: © *Confindustria*

15. lappuse: © *Housing Europe*

16. lappuse: © Eiropas Savienība

18. lappuse: © *Biopark*

18. lappuse: © Vesterjētlandes lēne, Zviedrija

19. lappuse: © *Pixabay*

20. lappuse: © *Kansen voor West*

21. lappuse: © *DEV'UP Centre-Val de Loire*

22. lappuse: © *MOT*

23. lappuse: © *Kacper Kowalski*

24. lappuse: © Eiropas Komisija

27. lappuse: © Eiropas Komisija

33. lappuse: © *Øyvind Lund*/Vermlandes lēne

34. lappuse: © Ziemeļu Viduszviedrija

42. lappuse: 4. fotogrāfija © *Klas Fritzon*; 6. fotogrāfija

© *European CBRNE Center*, Ūmeo Universitāte, Zviedrija;

7. fotogrāfija © *Carina Sundqvist*

43. lappuse: 8. fotogrāfija © *Perry Nordeng/ESS*

44. lappuse: Teijo Lienes (*Teijo Lienes*) fotogrāfija

© *Antti Leinonen*

45. lappuse: Silvijas Martinelli (*Silvia Martinelli*)

fotogrāfija © *MAD*

46., 47. lappuse: © Eiropas Savienība

53. lappuse: © *Portos do Douro e Leixões*

54. lappuse: © *Jared Q. Gerlach*

SEKOJIET LĪDZI NOTIKUMIEM

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

yammer.com/RegioNetwork

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Publikāciju birojs

Eiropas Komisija
Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts
Kommunikācija – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-pasts: regio-panorama@ec.europa.eu